غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا　　کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا　　چه له څه څاڅکي نه دا نقش و طراز کا
سترګي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ　　غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه　　چي په دواړو اورویدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو ګوتي و بله کښېږدي　　سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه　　که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي　　که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا

خاص بنده د خدای هغه ګڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنګزیب چه آرایش د تخت و تاج کا　　تخت و تاج به ئې مرګي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي　　ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم　　که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شو　　څوک به څرنګه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دګ مي ګوتی کښېږدي رنګ ئې زیر شِي　　طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري　　لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي　　خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوګل په جوش پیدا دي　　لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا

هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیګر چه د بازیو صندوق وا کا　　په یوه زمان کښ څو بازۍ بر پا کا
نندارچي چه ورته ګوري حیرانېږي　　بازیګر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترګو ګوُتي کښېږدي　　د خپل زړه په سترګو ګوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي　　د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده　　چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا — په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم — د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ — بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي — په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم — لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ — له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي — محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا — ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې — قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی — چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي — کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ — چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي — چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا — چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته — په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ښېغمیَ پسې درومي — هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم — خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي — جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ — په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دریغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ — دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق — ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روي سترگي ولاړي ته څلور شوي — که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا

گنُدی وي چه د وصال په خوښي خوش شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما — زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده — چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا — فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنگ ئی ورک شه — چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاریٔ لافی ډېر عالم کا — ولی ما پکښي و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه — نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی — په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پندِ لوېږي له هر کاني بڅیري — دئ سوخته سره بکرْ[۵] لَرِي سودا

دا رنگیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه گل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوي زلفي عنبر فام کا[٦] — محبوبه غواړي دا چه رښا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ — چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[۵] بکرئ.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي   د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو   ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم   چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي   د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه   کعبه د کاڼیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما   زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی   که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي   عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله   که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه   که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم   چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي   په ښهر کښ څوک نشته چه میَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره   چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا   نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!   چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي   جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي   په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي   د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی   که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه   په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ   هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا　　شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوې د ښاپېریو　　تن ئی لکه سیم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه　　کوې په کوې جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېرې لرې نخښې[1] د صورت د زیبایی　　څخو درته وایم یو څو نخښې آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره　　ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه　　تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې　　منبك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو　　تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې　　درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا

بیا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا　　د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ　　دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېنې　　هغه ځاې مې تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وې　　خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[6] کا
تور باڼو ئې تور توبرې دې را څرخېږې　　که را پورته محبوبا سترکې شهلا کا
څو د شاه په کښلې مخ باندې خالونه　　ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګې ئې ستا له مخه ګفتګوې شې　　چه دردمن وبله ټول شې مشغولا کا

په خیر خیر ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ   د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حؤک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حؤک څه کا
حال دي هیڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځې تپاک کا[1]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي   لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هیڅ ندي راضي یم   که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[١] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ   حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي   نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ   هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم   پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ   دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا   و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ   که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ   دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې   سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي   لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[٢] وهې ورې کړې   جگي جگي څه خو لا وطې وفا[٣]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا   د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري   چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته   د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ   کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا   د درويش په زړه کښ هيڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي   د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي   د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[١] ځان.

[٢] ق،هـ، ر: قهر.

[٣] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوي شي — بد دي نشي یو زمان همراه د چا
کاڼې لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دې نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کډ شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئي مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُنې توري زلفي — څر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ — یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواړه.

[٣] یو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ　　د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاړه　　دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ　　د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم　　زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ　　د هر چا د زړونو چوري[1] سترگي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته گوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترگي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تگ و پو کا　　د خپل یار په طلب گرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم　　گوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي　　هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کړه　　ځایگي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم　　لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي　　چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان یې ارزومند د نندارې دئ　　گدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا　　باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوگند خوري ورځني ډار کړه　　یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي　　هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ　　یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست　　تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ　　په هیچا کښ به بیا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته　　نه په شرم ننگ حڅوک ښړ دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا　　د هر چا نظر پخپله مدعا
همگي واړه یاران د خپل مطلب دي　　بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا دربانديِ وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې سترګي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختګانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختګانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه ګرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترګي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سری ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په ګرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلګېری اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنګ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنګي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه ګلونه د بهار واړه تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه ګل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[۱] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو پیشو گرزی ښکار[۲] مږک کا
دا خبره ده که کېږي که کیسه د دو تك کا
چتی[۳] باز په پرونو نشو گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ خداي دي خوار هغه ختك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[۱] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[۲] یعني ښکار د مږک.

[۳] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[۱] غندي تېره لري مرګ داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي ينښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مرده ګام د تمنا[۲] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[۳] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ — ښو به ئې را واستاوه[٤] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[۱] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[۲] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۳] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[٤] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه که ځړه توره شړي ځوک ورېښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځي لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2] بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته وواېه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا'
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم که کډو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه میخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[1] هم لا

دوه زړونه چه یو شي غر به هم پاره کا   ځار تر یګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بویه خط و خال زرو زیور هم   مخ چه ښایسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مین شي په دنیا کښ   زر سازي نا سازي په دنیا کښ آواره کا
خلق په شیطان باندي لعنت لرینه   چاري په سړیو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه   دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالم وربادي ټول شي   چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي   څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر یکرنګی چه زړه ئی یو یو ئی اقرار وي   هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي   ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بیچاره کا
گل و سړي ورکړه چه خوشحال په یوه گل شي
خره غوایه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما   لوئي پرېښوه وینو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي   چه که واخیست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ گوهر مي مات شو دواړه سترګي   په ژړا کړې یو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[2] ببړیه!   استاده کړه په ساحل له یم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده   په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو   په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول   د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم   چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پردیو را معلوم شو   که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لویو خبرو شرمسار یم   چه هر چا وته ایستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول   چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هیڅ الم سره سم نه دئ   که لیدلي د هزار الم ما

---

[1] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو یو پسول دې.

[2] نه راځي.

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یارئ دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گټم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
په[1] درتللو ئې شرېږي په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدي په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي — و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي — د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړې — پخپل لاس کښ ده لالا
لکيور[۱] د ستا په سر کړه — سر وهه په مصلا
يا مسواک کښېږده په سر کښ — يا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبيح خو ځوه شونډي — نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئې کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا — واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه هميش ئې په عالم کا — د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل — بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي — د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل — ځوک پراته دي په زګروا
چه مي ويني د کوګل خورې — ويني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا — که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما ګرزي — چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي — ځوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي — په سينه کښ ئی ززه وګوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه — چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښهر واړه بويه　　چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي　　په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ　　دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم　　که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر ياران به نورو نه ويني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا　　که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي　　پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې　　د ښايست خبري لاری په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې　　په دوه کونه ښه ديدن دي رايګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته　　زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اريا[1]　　بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه　　چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم　　ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاريا
د چړې د کټارې حاجت هيڅ نشته　　د بڼو په غشيو تا بېچاره ماريا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا　　که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي　　ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينی غصې واړه تر شا کا　　که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره ګېرۍ او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشۍ او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بيني ور ښخه نشته　　د جهان ننداريې ځكه دوه لېمه كا
په كينه په حسد هيڅ د چا و نه شي　　هر سړی چه حسد كاندي ځان اوبه كا
نصيحت د نيكو ښه دي نه د بدو　　كم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله كا
و سړي ته ئی اختيار وركړ هوښياره　　كه په هره چار كښ خداي واړه خپل كړه كا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ　　نيك او بد د قافلې په لاري تله كا
يك تنها په لاري تله[۱] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله كا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ كا　　چې د عشق سيلاب پرې راشي واړه نوړ كا
ما ته مه وايه عاقله چه عشق څه دئ؟　　كه مين شي تا به هم له عقله موړ كا
زه به هيڅكله له عشقه نه وانه وړم　　عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ كا
زه كه هر څو خپل پېوند شولم له عشقه　　ولي ما او عشق خداي لا ويله جوړ كا
زما عمر په حساب تر شلو زيات دي　　د عشق غم به مي په ديرش كاله كښ زوړ كا
كه ئې چيري د خپل يار په وصال لاس شي
بيچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ كا

كه بې نمازه د قيامت په ورځ ممتاز كا　　و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز كا
نماز گذارو ته ئې هسي حكم وشي　　چه فرښتې ئې د دوږخ په اور كذار كا
اوليا او انبيا به هيڅوک نه وئ　　چه تر شونډو به بيرون نرى آواز كا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ　　چه په خپل طاعت به عجب يا به ناز كا
دا ځاي كار د هيڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز كا

كه يو ځل دي د وصاله بهره مند كا　　په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند كا
په زمان به دي پيوند له هر چا پرى كا　　كه محبوبه دي د ځان سره پيوند كا
نوې مياشت به دي په مخ گوري وگري　　كه په مخ باندي دي جوړ سم د سمند كا
زه به ځان لكه پتنگ ترې صدقه كړم　　كه له ورايه د ديدن مشغل څرگند كا
مبتلا خاطر مي مري د يار له لاسه　　بيا له ميني هم د يار په سر سوگند كا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي　　زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند كا

---

[۱] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي د گني قدر څرگند د گني خوند کا
چه د عشق د لېونيو په حلقه شي کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره گلگښت لکه دوږخ دي له دانا سره راضي يم که مي بند کا
که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[١] ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه ابتدا په انتها
چه به کانده[٢] تنها کېږي خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه چه په تا کېږي څه، ها[٣]
درته وايم نه پوهېږي څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه گوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[٤]

که د يار پسې څوک سپيني جامې رنگ کا اواره دي د نيمگړې دنيا ننگ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي يار دي غواړي که مين وي په رښتيا ځان دي ملنگ کا
و اشنای وته د يار مينه څرگنده لکه قصد چي له ډيوي سره پتنگ کا
دا د غم کښتي چه گرځي په درياب کښ يوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنگ کا
ښايسته بلا دي وليده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترگي دي جنگ کا

---

[١] لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[٢] ښايي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[٣] "ها: د افسوس کلمه ده که يو ځاي (چها) وويل شي، هم صحيح دي.

[٤] شها يا شهی په ښښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

[٥] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخيستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ړکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بیا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي یار سره څوک څه لره یاري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گویانو خپل پند وساتي شما
څه خبر ېې چه اول په عشق کښ څه ځي په اول وصلت[1] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د یوه نصیب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گټلې دنیا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم[2]
پارسایي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستایی تر دښته نه وي رسېدلي بیهوده ویل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دین توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خویی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خویونه د بدی دئ یو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] یا به وهلت وي یعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] یم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دین توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲] ځرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[۱] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[۲] دا بدله هم په چاپي ديوان کښ نسته.

[۳] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا   که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون درياب دي گه ترې ووت   په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي   د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپيو غپا کېږي   په غپا غپا ځان هسي فضيحت کا
د گونگټ[۲] د گل د بويه نه بلا ده   ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبياء چه کافرانو وته بد شول   واړه چاري د شيطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غليم په نغوته[۳] درومي   مدعي غليم د نيکو نصيحت کا
يو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[٤]   هر خسيس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدايت فاروق پوهېږي   نه بوجهل بولهب ته هدايت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

يار په څه بې وفايي کا   چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي   په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي   چه قبوله رسوائي کا
څو ښايست دي دلبره   هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

يار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥]   ژر پاڅه روېباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دريابونو کښ غوټې خوري   څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبيب.

[۲] جعل.

[۳] يعني اشاره.

[٤] دا بيت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تيمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحيح دي بوتيمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] ... وړي په ځاي پربړدي و مړو وته صلا کا
هیڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي ... توري زلفي ستا دي چه دایم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده ... مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ ... تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه یم ... څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا

راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسي جفا کا ... ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښ ... خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه ... څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه ... چه په در، درته دعا کا
که رشتیا ور څخه نشته ... مرګ ئې مه وه تل رشتیا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم ... دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل یم ... تل بلبل د ګل ثنا کا

هیڅ مانه مکړه خوشحاله
ښایسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دي د سیماب ... څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني ... نه دیت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ... ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن موم‌م که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو ارويده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژنې ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته بن په پند ثه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبي[۱] دي   چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېږي   وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي   زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي   کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال خټك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب   يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئى راته وايه   بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېيه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ   نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خړوب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه   نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پرى نږدم   چه ئې تورم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي   څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ   که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښې ويني بدې   د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت   عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ   دا نعمت په دواړه کونَ دَى راحت
بل نعمت په دا جهان د ډېر دولت دئ   چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې   په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت   راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه   گويا پاځېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه   هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ   چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو   تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره   او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه   خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست   ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم   چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې   د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري   وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي   که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا   ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېږې   خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[1]   صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي   له هغه موره به نه زېږي کپوت[2]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي   چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي   د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

---

[1] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[2] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه　　ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو　　هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[1]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې　　که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات　　[2]په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات
موسی څخه هيچ نه وُ ور څخه يوه عصا وه　　قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي　　دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر　　دا درې څلور کارونه بې بقا دي[3] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[4]　　په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه　　عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا　　که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[5]　　په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا　　ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې　　خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي　　جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو　　شيرين عمر بزي تيرېږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي　　چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[1] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وي.

[4] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[5] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډې
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات　　ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هيهات
يو څادر تر ميان وې فهم پاتو شي له کاره　　دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ　　لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[١] له نوح د طوفان په موج فنا شي　　زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي　　واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه　　نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيكذات
هونبره[٢]علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي　　بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ　　ګوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست　　غنچه خوله ئې نيست و هست[٣]
په دوو زلفو عنبر پاش　　په دوو سترګي[٤] مي پرست
څه[٥] شېوې دِي په جهان کښ　　دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه　　تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ　　چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[١] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[٢] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[٣]خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[٤]سترګو.

[٥]چه.

[٦]چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ　　تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه　　د ګلزار له ګلو څه غواړي ګونګټ
د چندڼ دوني لږ لرګي تحفه دئ　　نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي　　د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي　　راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا　　د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ
چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث　　نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه　　کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه ويني　　ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ　　خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ　　زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي　　خداي دي مړه کاندي خبيث
د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث　　واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]　　سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ　　په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع جدايي به هغه خور کا الغياث
د خزان دوک ئې ليدلي دي په سترګو چه بلبلي هونبره شور کا الغياث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغياث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ
له معشوقي نه شېوه بويه څو رنګه د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي چه زلمی په بلا بر نه وي هم هيڅ
هوښيرانو لره عقل فکر بويه لېوني چه بی خبر نه وي هم هيڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هيڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ چه سخی سړی تونګونه وي هم هيڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
باز که لوی کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هيڅ
يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سير نه وي هم هيڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح   ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا   نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه   سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ   مي چه باد را پاڅ په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[۱]

---

[۱] الوضوءُ سلاح للؤ من   عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان می وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په یسین[۱] کښ　　خدای دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي　　نشته په خلقت کښ یو په شان د محمد
خداي سره موسی په کوه طور کړلې خبري　　دَی د عرش د پاسه لامکان د محمد
پیك ئې جبرئیل وُ دَ رفرف جلب نیولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسی خوړمن سلوي یو لك وگوري　　انس و جن مړیږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصیانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد　　راغَي تیر شو لکه باد
هم دا هسي راشي تیر شِي　　په ځاي نه لري ایستاد
عجب لویه کارخانه ده　　چه پیدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　څه حباب څه ئې بنیاد
هسي نه ئې که پوهیږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هیڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فریاد، فریاد، فریاد
غمجن والي دي په څه وِي　　بیا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَی چه ولامبی په رود　　لا بد بوی شی دا دَی دود
په بهار او په خزان ئی　　هیڅ و نه شو ځما سود
لیونی لېونی تر شِی　　څو چه شِی ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

[۲] یعني یاد او بیان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شیِ و هیچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د ګزار نه ویِٔ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرګ دي هر سړَی همېش لَرِی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اِیښَي په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[۱] په اوبو نم دئ خمیره[۲] په قدرت کړې چل بامداد[۳]
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې ګورې چه هیچا ځَني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[۳۳] غواړې درته وایم همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوراند په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند د بابا په غولي وند[٤٤]
د مریخ په کوکب شوي شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي په عالم کښ شِی څرګند
بختور دانا مخ دُونَي دَ وګړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ دَ همت سَرَه پیوند
هَمګي په خوږو ډک وي د ګني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي نه سبق دَ دانشمند

---

[۱] د مرګ په اوبو.

[۲] خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[۳] یعني ځما ګله.

[٤] سید راحت وند په معني د خندق او غنډۍ را وړي دي.

چه تر ژبه څه وَباسِی   نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي   نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[11]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود   هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ   د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ   د جیند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حیز کله خبر دَئ   که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غیر جنس دَئ
غیر جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شونډُ وې ډیر دَی تلذذ   تر همه خواږه ئې تیر دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم   د دشنام ئې په بل پیر دَئ تلذذ
له شکرو زړه نیوه شِي نه له ده نه   د پیو[2] روي[3] په څه څیر دَئ تلذذ
څو مي یاد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ   نور می کل له دله هیر دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تیر دَئ   ولي زیات ئې[4] دَ[1] شمشیر دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سیب په هغه شان دَئ   نه چه اوس ئې تیر و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډیر منت را باندِي   په دا یم ئې را بر سیر دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هیر دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پیو وړي، پیووري) ام اصل یې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قیماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار   چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ   بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دي په دروغ کړې   شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې   ترس د نشي[1] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم   ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم   پرده پوښ مِي شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم څَیر څَیر   گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار   ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست   کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود   گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت   گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور   یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2][3]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي   راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم   باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[4][1]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ   عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په څَور

---

[1]ترس دِ نشته.

[2]یعني طاوس.

[3]په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4]یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه　　تَل به بهار نه　وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښېنم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم　　عمر غُندِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[۲۸] دين قبول کا پدا څه شِي　　شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [۲]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[۲]　　څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور

طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر　　چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه　　تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم　　مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي　　څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم　　چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورځِي هلکی تر گړی دِي　　بی ليدلو مياشتی کال شوې گړَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي　　گوره کله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر　　ربڼه[۳۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه　　توري ورځَي توري سترگي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم　　هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُندِي مخ پټ کړه په برقع کښ　　چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا　　نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا　　ستا د ورځَيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو　　که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

---

[۱] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره　　څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[۳] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربڼه صحيح دي، د سپوږمی　　　سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه　نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَرِئَ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1]　دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم　د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[1]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي　که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي　چه مير ښکار سَرِی پوهيږِي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي　بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه　او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړِی څه ئې تدبير　هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره　ستا په مرګ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مرې　نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته　تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ　هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو　پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري　که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[3] يادېږي　په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا　د هغو[4] نه يم دلګير

---

[1] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] ځير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده   کان[11] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځير[32]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   که وګړِی په سولي[33] کړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي   که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد   که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه آبله دَئ   په فراق کښ، لکه وَړي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا   د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ څوک درومي[44] په خره سپور   که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[65] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل   چه دَ خط سترګيِ ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[66] دي   بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[1] کال په کال.

[2] څېر

[3] يعني دار.

[4] ورشي.

[5] شته.

[6] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه یَو وِي — لکه ښه کښیده روغه[١] په انځور[٢]
په[٣] خصلت هنر سیرت دانش باقي وي — قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور
دا همه له نا پوهَی پیدا کیږي — خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه[٤]، عدل — که دِ دا خویُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي — دَ یارئَ لایق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قیامت وي دَ غوښتنې — د هوښیار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا — بیا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ یارئِ دَ دوستی لایق هغه دِي — چه آزاد ورځي نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد یې ځوانمردي به دِ هاله وي — سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا — چه دَ خپلي ژبي وَلګیږي اور

دَ هوښیار[٥] سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بیور

خپل پرَدیْ راته په خوله وایي زر زرْ — و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَلیدَل خواړه دِي — تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه ګورې دا ګوره — چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښینه حسد ور سَره پرېوزي — په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس یا قوت لعل له کانه — له دریا به نه وَکاږی ګوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښایست په زر دي — ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو ګُښې تنها ګرزي — دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي — دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[١] جوړه.

[٢] نقش یا د نقاشي اسباب.

[٣] چه.

[٤] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) لیکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه یعني لمونځ کول.

[٥] خپل پردي په خوله په زړه وایې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا ‏ ‏ ‏ چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه ‏ ‏ ‏ دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو ‏ ‏ ‏ قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی ‏ ‏ ‏ دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی ‏ ‏ ‏ دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي ‏ ‏ ‏ تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1] ‏ ‏ ‏ د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي ‏ ‏ ‏ چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ ‏ ‏ ‏ په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم ‏ ‏ ‏ هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1] ‏ ‏ ‏ ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې ‏ ‏ ‏ دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي ‏ ‏ ‏ ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي ‏ ‏ ‏ که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي ‏ ‏ ‏ د ما بخت وُ لا اول له ځايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي ‏ ‏ ‏ همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه ‏ ‏ ‏ نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم ‏ ‏ ‏ دَ خوبی ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په وړُونو کښ نفاق کا نا لايق دي ‏ ‏ ‏ يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

---

[1]بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زیان ئې نکا که ئې مرې په قوشخانه کښ څو دینار[۱]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو چه بنده دَي دَ درم او د دینار
دَ ښکار کار په مصلحت په سیالِی نه دئ دا یَو عشق دَي چه ئې ورکا کردګار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دئ دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا مست نه هم شي له شرابوُ توبه ګار
زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېږدم
څو ژوندَی[۲] یَم دا مي کار دَئ دا روزګار[۲]

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر هیڅ خبره مکړه[۳] سَرَه دواړه سر په سر
ګوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤] زلفي دِي کافرې دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
ګل د لاله ښه دَي راته وایه که بارخو مي ستا زیبا بارخو نه له ګیاه کرِم برابر؟
نه په ګښت دَ باغ ځي نه په سیل دَ ګلوُنو څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډوُ قدر ښکاره ندئ ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
مخ په پلَو پَټ کړې رڼا ورَځ ور باندي شام کړې بیا چه پلَو واخلی په عاشق شي سپین سحر
ډېر[٥] په غیر کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شي چا دَ سر قیمت زده جوهري صاحب نظر
سترګو ته ئې وګوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرګ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[۱] محشي ورته کښلي دي: یعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

[۲] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[۳] نده.

[٤] توري زلفي.

[٥] در په غیر کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه ګوره دَ بهرام دَ نفاق چر — ګاه سني ګاه را فضي ګهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي — ګاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[٢١]
دا تاثیر دَ بد پتِي دَئ که د تخم — چه غنم باندي کرې کېږِی جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه — چه دَاور غُندِي ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ — چه دا هسي ځَني زېږي ګیدي[٢٢] خر
بهرام خان[٣] دَئ سعادت دَي هم یحیی دَي[٣] — په خصلت کښ سَرَه یَوٌ[٤] ترْ[٥]بل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هیڅ نه — و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ — چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئ — دَ دنیا په سود زیان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه دېر جور — زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم — ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې — نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم — زه ته رنګ لَري دَ میور[١]
ګُندي راشې په منګلُو — درته پروت یَم لکه بور
په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځه بې بې نور — تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئ — مړ جهود بولي مغفور

---

[١] دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنڅر او په نورو که هم ړول ړول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[٢] سید راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[٣] بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره یو تبله بتر.

[٥] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي   ځان ملا کانديِ مشهور
سفله ټول کا څو درهمه   تر خواجگانوُ شيِ مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي   د کابل کانديِ مذکور
خپله بل وته نیوليِ   په پردی بانديِ غیور
پُټي ډکيِ پیالې اخلي   ښکاره مه خوره یَو انگور
موحد دَ رسالو شه   تر ځان کوز کښه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤]   په پخه ونه لا ښه لگېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئَ   دا یو اور دَي لگېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور تړي په نورو   هم په دَه پوري به لگ وِئَ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤٤] انکار کاندي له عشقه   نلدمن[٥٥] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته   زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوگل کښی   چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي   په هجران کښي خو غم یو دَئَ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانده[٦٦] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننگرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڼه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[٤] یعني دروازه تړي.

[٥] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه ياران سرَه جدا كا بيا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ گاه دَ غم ژړا چيفارِ
گاه دشواري كا آساني گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه يار په زړه مهر رنگارنگ كا هغه يار
چه له ما سرَه راځي غاړه غړیَ څه مِي ليري له زړه زنگ كا هغه يار
هيڅ حاجت دَ توري نسته مانَي بس دَئَ كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه يار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ بيا به ما باندِي پتنگ كا هغه يار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته عاقبت مِي به ملنگ كا هغه يار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه يار
مرصع بسير[۲۱] دِ نور لَري په پوزه اكتفا په تور لَونگ كا هغه يار
زه فقير يم دَئَ بادشاه دَي باندي ښائي كه ځما له يارۍ ننگ كا هغه يار
رقيبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه يار

كه مسجد گورې كه دير واړه يو دِي نشته غير
يو مي بيا موند په هر څه كښ چه مي وكړ دَ زړه سير
هغه ځاي په سير گرځم چه تر نه رسيږي غير[۲۲]
په احوال باندي يو دوه شِي ځكه نشته باندِي خير
خوشحال يَو وينِي خوشحال دَئَ
ورته ورک دي غير و زير

---

[۱] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا ډول ليكلې ده، په چاپي كښ بير، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار　　ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه　　په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه　　هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه　　بیا مدام وایې یار یار
توري سترگې دي گواښ گرندي　　باڼه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډُو　　اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایې ځار ځار

لکه کار لَري نظر　　هسې ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشې　　چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ　　هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان　　هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شې　　کله توره کله سپر
کله څورب شې له باده　　کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ　　بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زویَ　　دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي　　که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱]　　لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یوړ　　لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوبنې دِه په جهان کښ دَ لیدو ده　　نه خوبنې دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړهٔ[۱] د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیٔ[۱] اوبه هغه ګڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   څو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه يې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور څخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَرِي هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دِئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پیئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه څوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګیالي قبلوي ګور[۱۱] ګور خو نه وِيِ[۳۲] رنتبهور
لس په کال پرې نَنوزِي ځَني وزِي درې ځلور
مور زادي بلا پروټ[۳۳] یَم چه بلا هورې مِي کور
ننګیالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ اَړ نه وِي خو دي نشِي وِيَي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حؤک طلبګار نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل ځُانونه هوښیاران کښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په یو ژبه ویل سَرَه پښتو کړو ولي هیڅ ځَبله[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر یوسفزیو نشته خوار
زور زیاتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سرِي ئې طمع خواست وته تیار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترګ وړِي ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزیز کاندي نا حقه که په بدي رشوت مومي یَو دینار
خټکیَ له خټکی نه رنګ آخلي عالمان شیخان ئې لا دِي نا پکار

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۲] خون دي.

[۳] وټ لاري او سرک ته وايي.

[٤] په یوه لمي نسخه کښ وهي لیکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم　　دا خو واړه[۱] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ　　چه خوشحال وته څرگند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړې
يَو سرَی[۲] به ځَنِي نه وِئ وفادار

نخښبه نه ولي همېش لېندی په سر　　کله منځ کله ښَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟　　يا هر گز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا　　دَ سړی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه　　چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ　　دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ　　په ځاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار گل دَي نه دا نور څه　　په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کېږي　　باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه　　کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټک اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې گذر　　وَرلَرَه دِي بولي ته لا گرزې در په در
خاورِي دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې　　زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر گلو ښه دَئ　　ولي ئې له مخه لاله گل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ　　دواړه سترگې وَخورې هيڅ په ځان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم　　فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځری هر لوری ته ډېر دی　　هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځکه هم قبله لَري تياره　　هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي　　څه دِي پکښې کښلي راشه گوره خپل دفتر

---

[۱] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[۲] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لګي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار　　　تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ　　　روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم　　　هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي　　　که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[1] حال شِي　　　همېشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار　　　بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ　　　تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه　　　په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] وراندِي نيولي　　　دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور ترلي　　　پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه　　　پکښي واړه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځار

ړ

په سرو شونډوُ دې بازار دَ شکر مات کړ　　　تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه ترلې　　　تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه   صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت   دوارُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي   تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېيښې   گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو   دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئَ   په سوگند سوگند دې لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي   ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ   اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو   دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دي   چه ځما دَ زړه ئې ليري غل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله   چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم   بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو   چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]   [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي   دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئَ   دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا   راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ   باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو   په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

---

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را څخه وایې هر گز نه وُ هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په ماڼی وه یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[1] دَ خپلي چاري ځیر کړ[2] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنیا خلق څو ئی ډېر دَ دنیا سود[3] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کاڼه هر گز نه هوښیارېږي نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې چه ئی مېږ دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مېږ حواله کړَي چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شي مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[4] په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاڼي هم په مخه یووړل ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[1] د طالع ستوري، نجوم.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[3] سور.

[4] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل مومم ... ما په دواړو توگه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرگ وته نيژدې کړم ... ترو دي څرنگه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي درومم ... گڼه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه ... چه ځما په مرگ دِي هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنگه خلاصيږم له دې غمه ... چه لمَری مي دَ خلاصی تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنگه برَی کړې ... چه هر گز دَ يوه شپه شبگير وَ نه گړ
په صورت به دَي تل وير وئ پسله مرگه ... که د ځَان دی په ژوند وني وير و نه کړ

زه خوشحال چه سر و تير ځَم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسِي فکر راکړ[۱] ... چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي ... پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه ... را ښکاره ئې هر اشيا کړ

که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ ... هسی ما دَ زړه په سر باندي تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ ... پخپل حال مي همگي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي ... تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئ ... پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ ... چه شالانُو ئې په وَر کښ ځان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو ... دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ

نه گناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يووړ ... خط و خال ئې مشك چين را څخه يووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه ... شکر شکر چه ئې دين را څخه يووړ
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې ... ميني نور ذکر تلقين را څخه يووړ

---

[۱] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم
بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یوړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي
ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یوړ
په راتله ئې درست آرام را لړَه راوړ
او په تله ئې درست تسکین را څخه یوړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ
چه دلبري هر تحسین را څخه یوړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده
ولی تُرکي په زمین را څخه یوړ
زه هاله دَ عافیت ناوِې قبول کړم
چه هوس ئې په کابین را څخه یوړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي
عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یوړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو
چه له لاسه دل سنګین را څخه یوړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړِي
عشق دَ دې دعا آمین را څخه یوړ
ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوړین را څخه یوړ

ما دَ کښلیُو ننداره کړه زاهد ننګ کړ[2]
ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم
چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یوړ
ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبه عمر ئې شوم دَئ
چه په خاک ئې دَ پایلو باندِي شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي
خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي
ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ
ته دَ ځایه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنګ کړ

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[١١] لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي ليده هونبره لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بويه نه دَ سرو زور طراز
بېړۍ کرزِي په ببله[٢٢] کښ په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته مړک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [٣]پش[٣] دَي پړانگ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[١٤] زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي‌ِ زړه دَئ چه سوا په هيچا نشې د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ چا به چېري ور پسې گرزاوه باز
چه نارې کا تور تارو په مرغزار کښ باز جره ئې بتې يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه وې خپل نفس دَئ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ چه په شپه به ما وَزوي ته وې په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم په زرگونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

[١] دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[٢] يعني جزيره.

[٣] د زنگله ياغي پېشي چه له پړانگ داسي ده.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقيقت ناوې سپَره کا   په سپين مخ پلَو نيولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکيزُونه   په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترگو ناز
دَ صنعت زيور په حۋ رنگه پرېوزي[٢١]   د تشبيه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنيس پايلي جوړى[٣٢] په پښو کړي   د تر صيع منى[٤٣] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه   سر تر پايه درست صورت سَرَه يواز
که په نظم کښ کارگه او ټپوس را وړي[٤٤]   هم دَ زړونو په ښکار گرزي لکه باز
چه يوه وينا ئې وکړه هوښيار هغه   عاقلان به وَيل کاندِي په ايجاز

و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[١] پر ېوزي يا پرې پوري.

[٢] څړي.

[٣] امېل.

[٤] دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
[1]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس

په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وئ
په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس

چه کښتیِ پکښې بيايي په عظيم درياب ګډېږي
په بيلو د کښتیِ ملاحان پوهېږي بس

چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره
په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس

سپينیِ ږيرې وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا
او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځوان پوهېږي بس

نادانان دَ ملك ښتن کا دانا هسي ورته ګوري
دغه پوهه دَ چا نه دَه پرېِ سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس
چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس

که په شکل شمايل سرِی ليده شي
سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس

ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم
چه په حسن يَو ګلزار دَئ هغه کس

که هر څو راته ښکنځَل کا يا قهرېږي
په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس

که ئې زلفي که کاکل که ئې ګيسو دي
همګي مشك تا تار دَئ هغه کس

چېرِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړي
هوسی سترګي ګلرخسار دَئ هغه کس

دَ جايفل په ځای به سر ورته ږېښکښ کړم
که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس

چه زه خوله ورځني غواړم نور ښکنځَل کا
بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس

سر تر پايه زرزری جامې آغوستي
سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس

زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې
لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سيرت ئې دواړه سرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[2]
در سرَه به خپل عمل دورمي نور بس

بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه
روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس

فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي
لکه در بې بها دَي دا نفس

چه دا در بې بها هسی تلف کا
دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس

د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه
زرغونه ئې په خاکونو خار و خس

هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړي
هونبره ډېرِي انديښنې هونبره وسوس

نصيبه له جهانه يو کفن وړي
هغه هم اته يا نه ګزه يا لس

دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!
که ښې جونه که آسُونه که اطلس

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس — واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې — گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې — د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته — وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې — هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې — هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی — په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې — دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ — لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4] — انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دِئ زر زری جامې اغوندې — دَ قانع گداي په شا باندې يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه — دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېده خواړه دوه درې خرخوړی — که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ — و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگې ترې پوښې زه کښلې گورم — که جنت لَرَه مې بيايې دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم — که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5] — زر مې گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم — مال و ملك مې هونبره کړې چه تېروي تر قياس
هسې مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته — هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مې همېش بر لَره په واړُو غليمانو — دوه می غليمان دِي يو مې نفس بل مې خناس
طمعَ که حسد وئَ که حرص که بد خويونه — واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئَ — نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] يا پونڼ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا بارَ كريمه! د خوشحال ختك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه كي لرې ټېنگ دَ دين اساس

زه هغه سړی يم چه قلم واخلم په لاس[1]
ناظر مي عطارد دَي چه به څه كښ په قرطاس

نائب دي د تقدير د ما تدبير په مصلحت كښ
صائب دَي ځما فكر د هر امر په اساس

د تورُو په ميدان كښ چه سودا وِي د سرونو
هغه زمان مي گوره تل به سور وِي د ما اَس

حاسد مي لكه كاڼي د صحرا په هيڅ حساب دئ
په قدر په قيمت كښ يا ياقوت يم يا الماس

كه حاصل مي د قضا په حكم هسي محول وي
قمر وَته نظر كړه كله بدر كله كاس

ظاهر لكه شهباز يم كه وَ ما وته نظر كړې
باطن لكه خورشيد يم هيڅ مي مه غواړه په قياس

كه لافي د كوزئِ د هسكی وهم باور كړه
تر تورُو خاورُو كوز يم تر اسمانه يَم لا پاس

وېَل كوې و چا ته چه د ما ويل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لكه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
سر دئ خوړي ناسپاس

دَ يوې داڼې اوربشي
احسان ډېر دَئ تر قياس

چه احسان وته ئې شا شوه
مخ ئې تور شه نه دَئ ناس

څو اخلاص ور سَره نه وِئ
ياري نَشِي په لباس

يار ئې مه گڼه اغيار دَئ
چه ته پرېوزې دركا لاس

تل خالي دَئ[2] له خلله
دَ رشتيا ميني اساس

كه دي يار دَئ هغه يار دَئ
چه خپلوی ئې بې وسواس

بې وفا دِي دا دری توكه
توره، ښځه، دريم آس

دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې كښلي په قرطاس

كله باز كا و مرداري ته هوس
دغه كار دَي د كارگه و د كرگس

و گفتار وَته ئې غروه سترگي
په كرده په عمل گوره كس ناكس

كه ئې سر په لكی اوړي هغه دئ
په هيڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس

په ظاهر شماره كه لس سَرَه دوه پنج وِئ
د ابجد په حساب نوي وگڼه لس

ده سړی په باغ كښی گې شي يَو گل گوري
دويم گرزي په طلب د خار و خس

زه دا يم په بېلتانه كښ له هغو يم
چه دَ يار بې يادوندی يو نفس

كه هر څو ښايسته روغ دي څك ئې څه كا
د طوطي له مخه ښه يشي[3] قفس

خوار شوخحال به ځَني څو شړې په جور
كه سړې شونډي دي شكر دي دَ مگس

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو كښ نسته.

[2] وِئ.

[3] يعنی ښه ايسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[١]   چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي   څه تسپې په لاس کښ نموړې څه په ږمنځي زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني   حؤک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[٢] دئ حؤک پلوس
اینځر نه لري ګلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره   د انګورو ژنکوري ګوره مېوه ګل لَرِي نلګوس[٣]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا   چه په خیال په هوا ګرزِي زیږ پړوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]   دروغجن سوګند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایئِ د وفا دِئ   د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتی د خصومت دِئ   په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ   نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه   نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ   د مردئ ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ ګوره څه دِئ   دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنګښ سواتي تیراهي واړه   موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وګړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ   دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي   چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[١]دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[٢]دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[٣]د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرګوس دئ، مګر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پرېښود.

[٤]دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وي   چه[١] بلبل ټیټر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[٢] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ   چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[٣] باندي پروت نه وئ   دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض   د شمع د اور پښتی[٤] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم   بیمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله   چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه   دا اوښیو محرمي [٥]ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره   هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[٦]
ورېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ   د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار نندار نه وئ   په گلزار ئې سوخته دل[٧] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي   په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم   څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي   چه دَ گلو په کټَل نه وِئ محظوظ

---

[١] چه بلبلي ټیټر بیا باندي کښېښ.

[٢] د زلفینو مار کښ وخوري.

[٣] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[٤] یعني پټن.

[٥] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[٦] شه.

[٧] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
ببله کښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ

کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ

هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ

هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ

خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ

عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ

دور دَ عاشقانُو دَئ که وَګورې په عشق کښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ

هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع

چه یَو ځل سَرَه څوک بېل شي
بیا په بخت وِي اجتماع

عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع

چه په لړ ماتې وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع

هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع

شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع

دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع

چه ترې دَ لیدو لارِي
څه دِ خیر دَئ مناعَ!

نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[3] ګزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري كا په دروغ	و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه كښ	چه سفله و چا ته وركا چېرى دوغ
د هغو صحبت كيميا دَئ كه ئې مومې	چه ئې بيا مومې په ناسته كښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي	په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ[1]
په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا	په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ

نور كارُونه اوس په كار ندي خوشحاله!
يا و چا ځه وركوه يا الچوغ[2]

كه يو گل و ما نه راكړې دَ خپل باغ	خداي دئ تا تر و تازه لَرى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ	نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپېره ډاگ وئ	په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وئ	چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځَل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي	تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي	په اهاړ كا غوړېده دَ كابل باغ

همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز كړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف	دَ ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
سَكه ورونه وار په وار واړه وژلِي	پلار په بند كښ اچولَي په مصاف
كه هزار ځله څوك سر وهِي په مځكه	يا په صوم تر شمځَي ورولي ناف
څو نيت[3] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي	عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله	په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ	ولي ننه[4] اندرون لرَي ناصاف
مرِنى په كرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ	د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف

كه دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورځ ئې خداي مكړه معاف

---

[1] د دې كلمى معنا حل طلبه ده.

[2] دا كلمه هم حل طلبه ده.

[3] څو دي نيت.

[4] د دننه مخفف دئ په جاپي نسخو كښ دا مسرئ داسي ده: ولی تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱]   د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړیَ   سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شِي   لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږِه به نشِي   مَړَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي   کونګی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي   په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥]   ښه خړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ   په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ   چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي   چه راغلِيَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زويَ له ځَایه شیخ ملا وُ   آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي   چه له ځَایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي   له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي   نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ   چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ   څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷]   سپور په شا پریښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي   ښکاروَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ ښېلتانه دي   تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږِي   د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي   چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږِي، فنا کېږِي، نه ښکارېږِي   پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورِ گوره   خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي   تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه ستړي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[2]   ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه ښېلتون له خپله ياره   څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو   غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[3]   اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ   يَو ښېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[4]   ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو   ووري [5]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړِې تحقيق[6]   دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم   دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ ياریَ   ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم   زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ   اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا   چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره   دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی   له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې   د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گېنه زیان دَ عشق یوازې دَ عاشق دَي
امید قطع کړه خوشحاله دَ رفیق

یَو څه بحر دَي عمیق دَ سیماب غُندې حریق
په شنا ترې واته نشې څو چه بخت نشی رفیق
په ساحل وَلاړو څه زده چه څه حال لَرِی غریق
حال د ما یو معما دَئ چا مې حال نه کړ تحقیق
که هندو که مسلمان وئ پَت پالي د خپل فریق
چه مې یار دَ طریقت وه په کار نشو هیڅ طریق
یو له بله بهره مومې په اخلاص او په توفیق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ عجب فکر دَئ دقیق
سل بلا دَ جهان کل وَئ جدایی نه وَئ تفریق
په نامه به شقیق[۱] نشې که څوک نوم کښېږدې شقیق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال یار شفیق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښې پاک نا پاک[۲] بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص) په اخلاص یَم زه دَ دُوي دَ تلې خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې درویزگر یم تَل دَ دُوي په محبت دَئ څما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئث ژبې چه دَ دین مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسې مرنتوب ئې آفرین وُ چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرَنې دَ لښکر ډېر دئ لاس څما دَ دلدل سوار دَ زین فتراک
د خیبر په کوټ ئې هسې زور ښکاره کړ چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَروُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقیق د بلخ یو لوې ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئې راونړول پاگ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[1] و د محرم دَ صفر[2] اک[3] دَ ړومبی خوري دروښيم څه يك[4]
دَ دوهمي خور ړونبيه اتلسمه دَ دريمي خوري يا[5] مه وکړه شك
څلورمي خوري[6] دال چه سَره يد شِي دَ رجب دي ب[7] ويج د شعبان دک[8]
دَ روژې د مياشتي جك[9] پوره حساب دئ حې[10] شوال ذي القعده بط[11] ذوالحجه وک[12]
چه په هَرَه مياشت کښ دوې ورَځِې دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بيا وروستیَ چارشنبه دَ هري مياشتي
نحسه ورځ دَه، وايې ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گياه کړ گڼه[13] زه په ځان مين دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنايي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[14]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[15] مښُو پيالې ډېرُو دي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا يعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[16] راته ووايي چه وايه گڼه زه دَ ميني راز ښکاره وَيل څوک

---

[1] دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

[2] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځي بيان سوي دي.

[3] ا يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

[4] ی يعنی لسمه اوک يعنی شلمه ورځ.

[5] ی يعنی لسمه يا يعنی يولسمه ورځ.

[6] ی يعمي لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کيږي.

[7] ب يعني دوهمه او يج يعني ديرلسمه ورځ.

[8] دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

[9] ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

[10] ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

[11] ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

[12] و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

[13] کنه.

[14] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[15] د ديو ميو.

[16] ته پخپله راته ووايې چه وايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مِی وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه　　دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښي یادېږي　　په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
گڼه دَئ دا هسي شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک　　دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد　　نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ　　دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي　　په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ　　په هر لور څانگي ږنگوري لکه تاک
لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ　　همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله گولی خوږې دَ ټوپك　　نه نمږئ دَ لیئمانُو دا ښانك
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ　　نه اوگره دَ بخیلانُو یَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منگی وڅښې　　ستا دي وَخېژِي دانه په چنغرک
نه دَ شوم دَ لاسه سل بېري خوړلی　　نه[٥] د مرد دلاسه پاڼِي دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي　　ښه دا مرد سَرَه په بېد بېد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ　　نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول | رضا من مي په تعب شول
دواړه ترُونه مې ناأهلَ | ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ | په خانی[۱] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه | په تلاښ کښ روز و شب شول
دا لوي زوىَ مي لوي مشه | دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم | په نشاط او په طرب شول
خپلخانه مي شوه په غُرونو | پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مې واړه | په فرياد و په شغب شول
چه ئې نمر ليدلَي نه وُ | په ځنګلو تشنه لب شول
درست اولس قبيله واړه | ګرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو | زړُونه وړی دَ عنب شول

خوشحال نه مونده خټکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو يو يو کال | نوم ئې څه دئ پارسي سيه پيخال
طعمه اَچَوي طلب دَ اُوبو ډېر کا | ور پيخال کاندي دَ لويو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا | يا علاج د سنګتا وکړه دم در حال
دَ سنګتا و ترتيب اوبه دَ درياب واخله | د صحرا په غوشيو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا | بول[۲] ناس، نبات بکښې مثقال مثقال
دا سنګتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښينه | فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال

که يوه ذره لونګ هم پکښې وينه
په ښيښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غُندي رسوا بل[۳] | ورځم توره وکښلې چه مين واروم په تا بَل
يو تير دي وَويشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو | هان اې د ما طبيبه! چه ښه روغ نه يَم يَو بيا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته | څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته | دَ خداې دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه يووړ سترګی ستا راته پڅو دی | تاراج به دا ترکان کا نه به څيز يوسي په غلا بل
نه ننګ لَري نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ | بې ننګ دِي که بيشرمه هيڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[۱] په خانيو په منصب شول.

[۲] يعنی د انسان بولي.

[۳] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول　دَ ماهِي غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته　چه دَ شاه دَ سترگو مست شول
چه په لام[۱] و بې ئې مينه　دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ　چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند　عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[۲] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول　کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله　اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[۳] و که تُر سم وُ　ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئَ　چه اَتش[٤] شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځَان ته　څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه　چه گيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
گه نبات درته گنډهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل　سَرَه ځَاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي　هغه گلبدن وَئ تَل
لکه سيب ځما په خوله کښ　غه[٥] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه　له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له ياره　سَرَه ځَان و تن وَئ تَل
مه مانِي وَئ مه عتاب وَئ　په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ کوځې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[۱] لب: لب.

[۲] قست.

[۳] که ساهب وه که تور سم وه.

[٤] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[٥] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین ای شاه خوبان چگل[1] — لمعهٔ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدهٔ؟ — آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[2]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست — از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی — نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[3]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب — شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شرِل
څو په تن گتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف — نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخورِل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړِ — من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فریاد ماست — بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل
هېچېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئ لا بهتر تر لاله گل — سرې شونډې دِ مل دي لا بهتری دئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري — مبنك دئ كه عنبر دئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ — څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال — نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم — نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا — په اعلی ختلَي[4] فال
په اسمان باندي بېره کړم — دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندې چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم — په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل — نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو — بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سرِی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا — کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که ویني دِ ځگر شي — مه وایه دښمن ته که دئ دم خېژي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم گندي وئ چه مرهم کښېږدي — پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنګ کړې — ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکره — هر چه کښلي ګورې نور دئ واچَوی قرار خپل
گبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ — دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[1] چو گل.

[2] سرور ماهر چه.

[3] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[4] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه   اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا ګنبُې ګنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم   همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه   مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښې په ګرېوان ځي   دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ   ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي   آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم   په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ببلتون دَیٔ   چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي   څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ   بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ   چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي   په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنګ غُندِي پېرې کړم   یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
ېو باغ دَیٔ دَ ګلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي   چه یار را سرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مى باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي   ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په ګلشن وُ هغه زه وم راشه ګوره   په هر چرته چه دروم په ګلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دیٔ که قسمت دَیٔ که څه نور څه کوډې مويې   چه زه ئې مبتلا د ستمګرې په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالى وي   په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوږ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا ځُو میني سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دیٔ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دیٔ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار یې زه وامق یم — ستا په مینه کښ هر ګوره موافق یَم
ته که له ما نه پایې معشوقه ئې — زه به بې له تا په څو پایم عاشق یم
ته تل خانده هوسیږه څما زړه بې — غم به زه کړم چه همېش دَ غم لایق یم
پتنګ خان په اور کښ وَویشت دا ئې ووې — که مي لاف دَ میني وَواهه صادق یم
که د غشیو باران را باندِي وشي — که به سترګِي له تا واخلَم منافق یم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا — زه حیران پاتو په صنع دَ صادق یم
د نیمګړو طبیبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق یم

تا چه زلفي کړې خم خم — څکه نه وایې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته — پکښي زه وینم غم غم
څو به ته لکه هوسی یې — تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ — نن په دا دور تم تم
که دِ ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال یاد لَرَه کم کم

تا خو یاری پرې کړه واړه زه در پسې درومم — څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
هیڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ — قیس دَ لیلی وُ، تا ویشتلي لیس نومم
زه څه هغه نه یم چه خوښي غواړې له ما نه — تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړو وَتبځلي [1]وراندی — زه دَ دُوي په منډه دا یم[2] څَم ورپسې درومم[3]
څار تر تا رسول[4]! تا مي یار لیده په سترګو — راشه را نیژدې شه چه دِ دواړه کَسِي چومم
یو لوري مِي نشته میني هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زیبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده یم — راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده یم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ — زه په څان و زړه بندِي په هر یوه شکست دَ ده یم
زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې — چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده یم
آوازه شوله په دهر نیك بد واړه خبر شول — چه څما اشنا یَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده یم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ ناري وَهمه — چه اې خلقو عیب نشته که مستي کړم مست دَ ده یم
که دا خپل صورت دي نیست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بیا دَ څان دَ هستی[5]لاف کړه، وایه زه هم هست دَ ده یم

---

[1] یعني تاخت ئې وکي.

[2] یعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] څار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش یم   له آزاده مي حذر کوه درد کش یم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې   زور قوت را باندي مه کوه آتس یم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه   چه مین په هغه یار پرېوش یم
څوک به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي   چه وفا غواړم له کښلیو په دا اش یم
راته څه وايې، چه ته په چا مین يې   په ایمان به درته وایم پنج[١] و شش یم
که مريي مي زر خرید گرزي بې شماره   و خپل یار ته زر پېرو دئ دَ حبس یم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي   همېشه د شیرېنی مزه چش یم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي   ځما څه اندوه له اوره چه بې غش یم
د دې دور حریفان که شوده پی دِئ
زه خوشحال دَ شودو پیو په سررش[٢] یم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بیدار شم   و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په یاد شِي   وَ خپل خداي وته گویا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه   بیا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شیخانو حال مي وکوت   چه ساعت ور سَرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شیخي دوي[٣] وته بخښلې   په محشر دِ دَ رندانُو سَرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري   خدایه بخَن په شېخي دَ شیخ مکار[٤] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شیخان کا   کله زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك ندیم یم   دَ اندوه په ملك مقیم یم
نه بهښت وَته هوس کړم   نه په وېره دَ حجیم یم
بند دَ یار په اختیار یم   آزاده له هر نعیم یم
سینه زه لَرم روښانه   تا ته تور سیه گلیم یم
هغه قول چه حما کړَي   په هغه قول مستقیم یم
خلیفه[٥] اصل ځما دئ   لوي نسبت یم که یتیم یم
که نور اوس دَ میني لاف کا   زه عاشق په یار قدیم یم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی   گه براهیم کله کلیم یم
دَ یوه نفس دَ پاره   په امید، وهم، په بیم یَم

---

[١] محشي ورته لیکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين یم.

[٢] محشي ورته (پېروي) معني لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلي دَئ.

[٣] دیو ته.

[٤] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسری کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[٥] تلمیح دي په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارضِ خلیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېرې گل وته نظر کړم   پخپلُو سترگو خیر شم چه که ښح[2] پکښې خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي   یو هسې قهر راشي چه که غوخ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ   یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مهٔ[4] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې   خپل مخ وته ووایه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو   چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي   همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم
رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم   دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي   زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي   څه ته څه دِ وېل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزیز یې   که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شي پایمال شي   دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه   پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي   دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم
څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په تېك[5] د تور وربل کړم   دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي   چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابُو چه بېخود شم   د مستی رقیبانُو ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندې   چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سهٔ[6] هونبره سرېږي   چه په مخ ئې پرهاررُونه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله   که تَل غوږ دَ ناصحانُو په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي   په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوخ د هغه سر.

[4] و مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه می سرِ په زړه بنځوس دئ — تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي — وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې — غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا — چه په وَرئې په ياد فرياد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم — چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په اَفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو — نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي — په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال اَب حيات دئ — دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه — هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسي خراب کړې — چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې — ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم — خپل قسمت به در رسېږی بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ — نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثری لَرَه لا درومي — موسی (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم — گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين يم — چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که ښل شم زه به ومرم — چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاوری[1] ئې نه يم باري شکر — چه دَ گرد په دود ئې نښتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي — په جهان کښ اَرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم — په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا — چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه — دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ — رنگ مي زير، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[١] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتې ته خپل مخ ستایې و ما ته دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لږېږي څو ئي ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئِ په جهان کړم هغه زه یم هم ئي پوسم[٢] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي ځیز هم مي نا ځیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

ځو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئي خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئي عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئي خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ مَیُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځَم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئي له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض بانديِ وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[١] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[٢] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مين دی د زلفينو په سلسل يم | خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل يم
وايیِ ته به دَ مجنون غُندی مين وې | که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل يم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ يې | ستا دَ تنگی خولې په فکر کښی تنگدل يم
دَ گلونو په ليده دی مخ را ياد شي | ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل يم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځَېروې مي | چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل يم
لکه څوک چی پخپل دين کښي مستحکم وئ | هسي زه دَ يار په مينه مستقل يم
چه جدا له خپله ياره ژوندة پايم | زه په دا ژوننَون له ياره تل خجل يم
دَ نفر غُندي مي عذر چاره نشته | هر چه ما وآته څه وايې په منَل يم
لکه څوک چه خواړه شهد وَخورِي خوښ شي | هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل يم

زه[۱] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زيبا وَيَل هر گل ته مقابل يم

حيران يم نه پوهېږم چه زه څه يم څه به شم | له کومه يم راغلي بيا به کوم لُورې ته ځَم
خبر دَ هغو تلليو بيا په بيارته چا رانه وړ | له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک ليده شيِ نن[۲] ئې په پدا باندہ[۳] کښ | آخر ئې له دې ځايه وار په وار واته گينم
جهان يَو کټوري شَوه زه په مثل دَ مېږي يم | حيران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هيج[٤] کله زړه ښه کړي کله زړه په هيڅ بيا بد کړي | په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پيما يم
دنيا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي | دَ اوړکيو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا يې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ | دا واړه بې له خوبه بې له خياله نه وينم

چه تور وښبته دِسپين شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سرِی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه يښي قدم[٥] | هميشه له درويشي وهي دم
هغه کله شيخ، ملا، ولي، درويش دئ | چه نظر په سود زيان په مدح و ذم
درويشان په تفاوت ندي راغلي | خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درويش تر زړه به نه رسي دا دواړه | آئينه د سکندر که جام دَ جم
و درويش علم په درس په مکتب ندئ | تل نظر لَري په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شپږ اوه دئ | دَ درويش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته ديوار شته غاړي غرونه | په درويش تر شرقه غربه دئ يوسم

---

[۱] د خوشحال.

[۲] نن ميشه په دا.

[۳] له کلي جلا يوه کوچنی بنا بانده بولي.

[٤] که زړه په هيڅ ښه کړي که نه زړه په هيڅ بد کړي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1]   کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم   دَ خداي منت را باندې چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده   که هر څو کښلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُنډې پرې راغلم   بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ   که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني   ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ   که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ   انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي   یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم   چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم   دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځې، توري زلفي   دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا   دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه!   چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم   چه بې کښلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي   چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم   دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارې وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم   چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو   هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره   زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم   چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو   که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه   چه دلبرو ته دَ سترگو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه درومي   زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا   زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم
واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه
چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شي
پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم
له غه پسه په پالنگ باندې څملم
چه دَ سر په ځاي سينه راته بدهٔ[1] کا
هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه گلوُنه زه طوطی يم
چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سيالي له مَرَهٔ[2] شي نه ئې له بخته
شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولي دئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځم
خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم
بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي
چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[3] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي
اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځم
چه مي نشي بله يو سر بل سر سترگي
له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښيو سيند شو
د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي
دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم
دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندې داغدار په جهان راغلم
هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښې راشي
چه له کښليو جدا کېږم ځني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله
په محشر که ځني وراندي خپل علم وړم
هر قدم په ځگر خون ږدم توئي مشه
دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره
و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا
زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه
بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي
چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په يارئَ
که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم　　که به نوم په ژبه چېږي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم　　هر زمان له تنه سر لکه ګیاه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده　　دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم　　هر سحر په افلاکوُنو باندي آه ږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته　　ستا وَ تیغ وَته به سر لکه ګیاه ږدم
که مي چېږي لاس و واک در وَرَسېږي　　په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه ورباندِي نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور دروممم　　وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور دروممم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه　　اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور دروممم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه　　اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور دروممم
زار دَ خوړوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا　　غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور دروممم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي ګلوُنه　　ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور دروممم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه　　مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور دروممم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستموُنه　　بیا له ناڅاریَ ستمګار لَرَه ور دروممم
یار مي په ښایست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ　　سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور دروممم
ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترګوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په ګلزار یمه په ځاي یم　　که دَ مخ ئې په ننداریمه په ځاي یم
چه جدا ورځَنی پاتو یم عالمه!　　په ژړا که په چیغار یمه په ځاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې دروممم　　که ډېر سترِی پدا لار یمه په ځاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره　　که دایم دَ عشق په چار یمه په ځاي یم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي　　که طالب دَ ښه نګار یمه په ځاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري　　که طوطي دَ شکر بار یمه په ځاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه یې زه ګدا یم　　مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه　　هیڅوک ځان سرَه سَم نه ګڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2]　　له عالمه سرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم | که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم | کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته | ولي زه په همه وارُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه | که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي | که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم | غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم | زه به وایم چه په تن اَب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي | دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَړي | که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي | لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي اَدم | ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ | چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي | دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي | شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه | دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا | دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي | یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[۱] | دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا | که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو | هغه بېل یاران په کومو غریو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی | چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي | څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم | نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملك شي | چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورم[۱]

---

[۱]دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې / کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده / که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم[۱] / بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي / که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غمونه لور په لور انبار دئ / په کاغذ باندِې دَ کوم يوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله / چه زه دا ويَل په ويښه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق / زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِې دَ هيچا حکم نشته / چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښم
دَ اَګرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ / دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم / ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ / اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم / يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي / اوښي بغرګي تويَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه ګِلاب دئ / حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايِي لَرَم / چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ / زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[۲] / بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي / په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِې غلبه په هوښيارِې شوه / مرغلَرئ په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي / غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ / امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ / چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تښتي خلاصېدې[۳] ځني به خلاص شوم / دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځَم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي / زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[٤]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه / په هجران به ئې څه زړه[٥] زهيرَوم

---

[۱] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

[۲] د وفا مېوه د دهر ه با غ نشته.

[۳] خلاصي وئ.

[٤] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ وړم.

[٥] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[1] — چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي — ځان که هر څو خپل مين ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه — هر سړَی مي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته — چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده — که دَ آه په اور دړوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهيږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم — که ئې وَخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغيار دئ — دَ زړه حال وَ چا ته وَوَيلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري — لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پېيه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته — تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبيبه وخت دَئ — هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په ګوته — چه دَ چا دَلاسه مرمه خود ليده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخيږي — دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هيڅ په سترګو ليده نشي يو قصاب دئ — نه ئې لاس نه ئې چاره په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټينګ دَئ — چه تر يار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره — دَ سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي — دَ هلك غُندي َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ړدي — دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته — چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فرياد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ويشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلمَ[2] — عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[3]
وړاندی ورُوستو ئې را واچَول بندونه — په آخور ئې کيزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډيچي[4] هغه ترنډي[5] له ما ولاړې — چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نده راغلې.

[2] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[3] يعني پېچل او بندول.

[4] يعني نه رام والي او نه اہل والي.

[5] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه هال چه توربېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ   رنگ په رنگ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي   اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته   په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر آخلیِ   که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ   هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه   چه په هر لوري ئې حکم هوري زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ   هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي   چه اول په څو درمه پېريدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم   واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي   لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځَني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم   تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم   زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ   نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنگ دِ بيا زير شو عاشق شوې   هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم

دود دَ عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم   نه به دواړه سترگي توري په رانځَه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکرېځيوُ   نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پېښته کړم
نه به ماتی ماتی څونی په مخ پرېږدم   نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې گوري   دَ صورت سينگار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی   چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ   اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم

هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم   په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم   طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي   خداي به نکا چه ئې زه په وېَل گوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنگ شو   له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم   په موسم دَ گلو څرنگه خاموش کړم

چه په زړه ئې اثر نه کېږِي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم | په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ | زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنایي دي له ښادئ نه وه غم وه | چه دا هسي له ښادئ بیگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي ولیده په لاري | له مسجده نه مقیم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس مي وکړ | نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
اَغرین[١] دي د ښو نه وُ بلا وُ | چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونیوُ په شماره وم | بیا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بې نظیر یم په عالم کښ
چه مین په بې نظیري جانانه شوم

یَوَه نخښبه درته وایَم دَ بې شرم | په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدایه ما دَ هغو مل مکړه په لاري | چه ئې نه وي په یارئ کښ آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اُورو ده | چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
یوه بده زمانه شوه دربغه دربغه | په هر چا چه دَ یارئ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ | چه مي ولیدَل دَ هیچا نشته برم
څوک چه نرم ویل کا عمل ئې گوره | تگان هم په خوله ویل کا نرم نرم

دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حیران | چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارِي ئې پیدا شِي له وجوده | چه په فکر ذکر نه وِي دا شیطان
تل قرآن دَ وراندي ښسی قرآن لولِي | ولي هیڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم | دَ کیمیا غُندِي نایاب شول دانایان
ښه سړی لعل و یاقوت دَي مونده نشیي | لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي | ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وایې | دَ پلار پند ئې هم ښه نه لگِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده | اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[٢] او د شیر شاه[٣] خبري اورم | چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[١] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ اَغزین راغلي دي، منسوب وَ اَغزي ته یعني خار دار.

[٢] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو کورنی مشهور باچا دي ورروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (٨٩٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېږ اوه پېږۍ ئې هسي بادشاهي وه چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي يکرنکان په لمبوُ[۱] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي ننګبالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[۲]
ارتګي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا په سپېرو ايرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لويي ببېږِ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان په ساړه په غارمه چينګه خوله حيران
لږوني ملال دلګير دَ خوب په وړل کښ نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي په يَوه ذره سر خوږِي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا چه نظر ئې له خودۍ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختټك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحيم وُ دَ ټوپك کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سيخه[۳] حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګويا دا نور عالم وه اسفند يار غَندی يو څو ګېډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ په آزار به ئې ګډ وډ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار ورباندِي وشو ناګهان

---

[۳] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (۹۵۲هـ\۱٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[۱] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[۲] ننګيالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[۳] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ګلرنګی چهرې راغلې په جهان — بیا فنا شوې لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ — چه په مرګ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه — په وصال کښ مهیا ګڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده — چه تبدیل ئې په دنیا شِی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې دروميې — خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و ګور ته تللِي — تل په ما وي دا غمونُو ګڼ باران
همګي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

ځو خبر په قباحت نشي انسان — نېك و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي — په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ېره خو که نشي — ځو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي — کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه — په مرداري باندي ګرزي کرګسان
تفاوت ئې په کرده په فعل ګوره — مچ، مچی دِي سَرَه واړه مګسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي — نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوړ ئې وار ووته هوس کاندي — دَ زربفتو هنر چېرِي دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي ښلتون — په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوګل کښ — وار په وار ئې له دوو سترګو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي — چه تېرېږي ورځ و شپه په ځګرخون
په ځګر ځګر مي ولي صرفه نکا — دَ غم لیندېو راته وواهه زنګون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي — ځیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب ځیري کا ګانډه شه — سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي — زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین — ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترګه ئې رحمان بله رحیم شوه — چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي — زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي — پسو سرې سترګي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرِي دَ دردمنو — دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي — غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل يار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تين

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان   ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښی بدرنګ شول   څو دَ خيال کړې بګړیِ ياد لَرِي جهان
دور دَ دلبرو دَ ښايست دَي يَو څو ورځي   ژر له برمه پرېوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګي اَوښتِي لکه ډېر خونُونه کړي   خدايه خيريت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه ګوي دَي دَ مستيِ په ميدان کښ   تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاږم په نوکونو   غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشِي پيکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ   مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حيران
مخ په وړاندِي درومي پټ په ځنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښېا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمیِ د جهان   دَ جهان دَ کج فهميو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   په بازونو چه غوټې وهِي کارګان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه مغل کاندِي بازیِ په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه ګيدړ په وازدو[1] ډک وَړِی زمريان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حيرانیِ دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان   دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَرِي دَ نېکوو   په دا ئې نظر مکړه چه په ياد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دِی دا دَ نفس غلطي چاري   که ته په ځان شيطان نشې بل هېڅ نشته شيطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه   بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَيل نه په لار نشِي   که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عيسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بينا کړه   دانا ئې په دعا نشو په عمر يَو نادان
که هيڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال خټك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وايِي دا ستا دواړه چشمان   نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دين او دَ ايمان
مرِي چه لينده وينې کارګه ستا داخال دَ ورځيو   ناست دَئ تورکارګه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه   چا ورته وَيَل دا په رقيب نکړم ګمان
ورتې ورتې اُوښې تل ساړه ساړه آهونه   ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پيښکښی را څخه نشته په فراق کښ   يار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
يَو زمان مي نه ځي هغه يار دَ زړه له سره   څه شي که ئې زه په زړه ياد نه يم يَو زمان
پاتو يم له خپله ياره ليري لا ژوندَي يم   خدايږو په دا خپل ژوندون هر ګوره يم پښيمان

---

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حؤ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[۱]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږي څوك به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرگ وِئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[۲] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینبي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِیِ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[۱] که هر څو ډېر حشم لَری بادشاه دَ مملکت وی.

[۲] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خداي پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سرَه قرين[1]

ندِي لب دئ جان من[2] ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ لا که نشي دروغجن
څو ني تاو کا چين ئې گورم شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څوڼِي بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږِي
په زمين چه ځِي په فن

---

[1] چه خوشحال لرى قرين.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترگو خونخوارو   چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي   چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وِئ   پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ   مشاطه درباندي نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عیادت مگر گناه دَئ   چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پی له دوارو شونډُو نه څڅېږي   په ځواب دی ژبي بند کړې دَ هوښیارو
خپل یاران به په پېغور کړې دَ وگړي   چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو
په ښایست که ښایسته تر ښاپېری یې   ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې   تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي   کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدِي   هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نیژدې یار سَرَه ورو ورو خبري کېږي   لیري یار وته وېل شي په چیغارو

یك تنها ئې دَ خوشحال خاطر یو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو   چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل   مستغني شوم دَ جهان له وارو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان یې   دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه   چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي   چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه   پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسِی چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه یوسي په منگلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څونېُو   چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حڅونېُو
دا اوږده اوږده غمونه پرېشانِی   چه ځما دِئ دا ئې خوي راغي د حڅونېُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانډه شِي   شکر شکر چه ئې موي راغي د حڅونېُو
په هر مخ باندِي څه څونې ښایست نکا   لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څونېُو
چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کړې   نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونېُو
پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه   چه نگهت ئې پدا کوي راغي د څونېُو

بیا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغي د څونېُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو — یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ٗهمت په بال و پر سرِی الوزي — مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ — هر سرِی چه مړَنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه — چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري نادرِی[۱] ده — دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئ — که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ — خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاني بلبلو — تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ — کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښنمه — ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم — کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه — سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده — زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې — په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم — نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ وارُو — مهو شاني قبلَوي و بال دَ وارُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي — ستا جمال خجلَوي جمال دَ وارُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ — ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ وارو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي — په هجران باندِي وخېژی فال دَ وارو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه — په یوه ځواب پوره کا سوال دَ وارُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي — سلامت به پاتو نشي مال دَ وارُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي — چه پرې راشِي څیري کاندِي جال دَ وارُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئ — له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ وارُو
چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو — څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ — چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره — ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[۱] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګۍَ   ما فيها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په ښنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه ياران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښيو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوې ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرې چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[2]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندیَ   د شيخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هيڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولې دي له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نرۍِ تر وېښته دَه   په هغه باريکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرينه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ يار له لوريه   په هغه باد صبا ړو
چه پيغام راوړې وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښې نشته   د رشتينو په رشتيا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بيا بيا ړو
چه تر ځان پتا مين يم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وايه پتا ړو[3]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور يې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځان ته يې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[1] يعنی اوړدو.

[2] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له يوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته يې په خاطر کښ — هر زمان پخپل مولا ږو
ستا دَ پښو خاوري توتيا دي — چه ما ستا په خاکِ پا ږو
تمنا لَرم ستا دېره — پدا خپله تمنا ږو
تر خندا پوری دِ هیڅ دي — لال و دُر ستا په خندا ږو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ږو

ستا په ورد سر فرازُو — تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترګو پوچ کړ — واړه کار دَ سحر سازو
سا يِوه وينا تېرِي کا — تر هزار سخن طرازو
سپين او سره دَ دنيا دارو — دَ عشق ګنج دَ جانګدازو
دَ خوشحال وَيَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپينو وازدو لَرَه ورغله پيشو — خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خيل دَ معشوقې وي — دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټيکو
د لولِی پرتوګاښ پيه پرانزِي — محبت ور سَرَه نشي بې پيسو
په خالي کيسه به نه رسي تر کامه — څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[١]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو — چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه ګرزِي هرزه کار شي — تر دا هسي کښت زنجير ښه دَئ په پښو
يو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو — ښه روزګار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو — څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي — بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفينی زړه مِی — په کنار دئ ستا د شونډو
د يمن ياقوت آبدار دي — که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ — يو يادګار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي — دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزيز دَئ — پرې ګزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مايه ده[٢] — چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي — شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[١] کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[٢] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ   لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ   که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ   ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ   په لیدو دِ پرهېزگار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرگه مي یو هسي مکان گور شوي   چه پرې تل دِ کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوته تازی پراته دي   زه هم گډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو   ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ   تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته   پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي   ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي   ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ   خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرگه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي   چه قتلان کړې په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي   خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
گښي گښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ   که ئې گورې خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یارئ په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو   خدایه ما ژغورې له هسِی غضبونو
د کنگاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو   لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندئ   خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې گورې   چه نازېږي دَ مغل په لقبونو
شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي   خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه   که کېدَي چېرئ په نورو سببونو
خټك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده   نه ښېوه دَ نوکرئ په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده   چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنگ مغل سَرَه په تېغ کا   هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننگ جرگه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ   له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو   خوږې خوږې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه   تا څخه مینا ده دَ گلزار   په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه گرزُو کښېنو پاڅو   خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم — دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښیي — په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ — ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم — نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته — یو زه یم یَو دي غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ — چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ — چه غوټې ئې دي په شلانډو[1] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې — لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا — ټټو سم په لارې نه ځې بې چابکو
چه ئې ډېرې اندېښنې دَ دنیا نشته — زه پدا خبره خوش یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره — لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ — ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست یُوُ[2] — دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم یښَي — لکه مځکه هسي پست یو
هغي خولې وَته نظر کړه — هغه هسي نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو — بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبري کاندې — موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو — که بې تا را درومي بل جمال په سترګو
مېلمستیا مي دَ زړه ویني ورته کښېښوې — چه مېلمه مې شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو — خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب ښه شي — دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو — نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي — چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم — ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښېده رومال چه راغَی — زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس ګوره — چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم   زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځَلبلاند شم   لکه وَويني لوغسيَ[۱] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو   دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا   يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ   ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئ   برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ   مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم   که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شې
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځَاي وَئ دَ بتانو   يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي   يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئ   څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځَان سېځي په اور کښ   زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم   چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم   لکه ډغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختِك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو   دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځَي   چه هوسی په پره ور يشیَ[۲] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي   خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښي مې ويني شې ترې څاڅې   دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا   که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هــ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه   تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته   سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي   دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تلليَ   بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[۱] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

[۲] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترگي   په دوستانو ئې دَ پلار كينه بې عده
كه دَ باغ انگور ئې ډېر وي وَ خپل پلار ته   مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسي بې ولده
د ژونديو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   كه ئې را كړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه گار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وي گلگښت كړه   په دا باغ كښ تر صباحَ تر رواحه
د نرگس گلوُنه پلي سپاره راغله   نداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنگ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لكه مچ په انگبين كښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خپلخانه دی كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندې بخيله
پدا هسي بې عدلیَ   هلاكوُ سرَه عديله
ښېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښی پرېوزي   چه كښې چا ته څاهونه
لكه باد هسي تېرېږي   دَ فانی دنېا جاهونه
اور دَ آه هسی لگېږي   لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ بړوسه ١له اصلی کاره مایوسه
دانه نه یې چې دې مغز وئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته ړُوند شوي دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه یې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[٢] په چرگوړیو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَرې عروسه
راشه مخ په آئینه کړه چه چهره شې در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځیو خال کوتره دَ هونیا[٣] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي که ټپوس دَ آلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هیڅوک باور نکا په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په ښېرِی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسې حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[١] د بړوس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مې بړوس دارو درمان کا – دا غ مې کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بړوس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[٢] کې.

[٣] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده　　پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه　　که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو　　په غافل باندِي شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی　　تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه　　آزادي که ځَني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځَکه　　دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځَکه
حقيقت دَئ که مجاذ درته ئې وايَم　　يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځَان قبول کا راحت مومي　　خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ　　په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ　　بې اوبو که ماتېدَي د تړي[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستیَ دئ　　چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي　　چه و مخ ته ئې نظر کيږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ　　چه همېش ئې بقا نشته په کځَکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه　　په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غواړې　　يا ئې دواړه څوښي نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟　　چه دَ لويو چارِي غواړې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي　　چاړه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ　　په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چښم په وخت دَ اوُرِي　　بادشاهي دَ اورنګ زيب ځَما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرې خټکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پيوندونه   په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي   سَرَه بېل لَرِي سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو   نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شِی   نه دَ غله ځِی مړوندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول   دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا ځيره[3] په سر کړه کښېږده له خياله   چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پيا سينه پسې په دواړه لاسه مړم   لکه باز د هوښائي[4] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو گول ناديده نه يَم   چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي   همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مينه هسِي نده چه نوربېږِي   که هزار رنگه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا يم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بيا له ورايه په خندا راغله نگاره   دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقيبانُو دَ يار وصل   فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره   تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا   په دا شان مي جدايي کېږِي له ياره
دَ ماڼي توره ئې څه توري پرې باسِي   چه په زړه ئې يَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه   اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل د ژاړِي   معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي   څو ځما په سر کښ پروت يې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبيبان واړه نا ترس دِي   دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې   په دا باغ کښ به يَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه يَو نَوي نَوي خيال وِي   که ځما دَپاره بيا ور شې ريباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا   آشنايي دَه لاس په لاس فتنه تياره
په يرغ په مصلحت نه دَه ځايي ده   دَ خوشحال چه سريکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] يعنی کناره او گوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چيره) ليکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندِي واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بيا مي څه دَ نورُو يار بولې تور مکړه   په ما خوار دِ ظلم ډېر وَکړ نور مکړه
وايې سپی غُندِي مِي څو په کوڅو ګرزې   څو ژوندَی په جهان پايم، بېغور مکړه
سر تر پايه اخلاصي يم په ياري کښ   په ناحق مِي لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پيالو دَ ميو بد مستي کا   هغه څوک په مجالس کښ ميخور مکړه
يَو عجيب دَ ميو جام دَئ ساقي راوړه   خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ   په هيڅ رنګ مِي په هغه کلي کور مکړه
آشنايي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه   ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وريتېږم   دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ يارئِ جواز نشته   خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه   چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې   دَ ياقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو   اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوايم حيران يم   په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وينا يَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته   ګل وَئ غوړېدلَي باندِي نماست وَئ زه او ته
زيړه زعفراني شوي يا ګلګونه معطره   لاس تر لاس نيولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپينه خوله دئ راکړَه بيا مِي هم در څخه غوشتَي   نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مينه   تل پدا دنيا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورَک شه راست روزګار دِ در ناراست کا   ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژِي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نياز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بيا د مار غندي راضي له خپله بختَه   چه د غم له پوسته ووتم يك لختهَ
بيا هغه حسن و جمال هغه ليده دِي   که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وريځي تر منځ ولاړې   بيا د نمر سترګه ښکاره شوله له ويختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو   په دنيا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم   خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بيا نشو و نما وي   په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ورووست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه — دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ — په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې — لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه — دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده — دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ — دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم — محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا — هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ — پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل کار کړه — که دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ — ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه — زړه پيوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه — نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې — که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبلَ اَن تموُتوا[۲] — پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ — دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ — ښه دولت دَ سحر گاه
څه اميد دور و دراز کړې — پدا لَړ عمر کوتاه
تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده — که دا چار گورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ — چار دَ جنگ دَ مرنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه — دَ هغه سرې چه طبعه دَ بيکار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځې — چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه — زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهَ[1]
خداي دَ درېِ واړه مستانو سره سر کړ — بله نشته يا به نيست شيِ يا به هستهَ
نندارو لره ئې راشي نندارچيو — يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبڼوتې په لاس کښ — لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ — زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي — چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر ياران خوړلي — په ځير ځير دِ مخ ته نه گورم له کستَه
د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته — دعوى کا دَ شيخىَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري کا — اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شيِ — تقوى تر هسي حده په اولجه ئې وري که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي — په ځان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځاى آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو — پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزي — کږې څير ترلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دئ حال ئې دا دَئ نور وگړي — دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو — رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق — عالم سرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه — چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند يو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ — چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اِر ندي حق به وايي څو ئې سَر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره — راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي — دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي — لکه تور لوگي چه تول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې — درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې — چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې! — که زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي — عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکړم توبه گار شم — دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري — په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کږې څېرې ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې څکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَیَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یېښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځَما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځَما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانند   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي ګرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي   کله کله مي خبرېږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼې نه وِئ ګله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنیمت ګڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غرېږِي سترګې   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره   څوک پر بوزي، ځَني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا ګویم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هیڅ رنګ مبدل نشِي   که په ځان باندِي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا   دَ رقیب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر یم   کښه ما به دنیا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندِي   چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي یار لَرَم ښایست ئې تر دا قیاس کړه   چه دَ مښکوُ بوي ئې هیڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په مانې کښ هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ یارئ ډېري   په محنت کښ په زحمت کښ یاران چیري
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي   دا د ستوریوُ[1] چارِي ونیسه په تېري
که مي لاس لکه دریاب[2] له درو تش وِي   ولي سَترګي مِي دریاب غُندِي دِي سېږي
له یوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم   فلك بیا نَوِي فتنې کا را بر سېږي
دَ دې دور په یارانُو باور نشته   په زمان ورته اغیار شِي یار دَ غوېږي[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه   له هغو خبرِي اَروم تېر و ببږَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې   دَ خرما تر خوند به نه رسېږي بېري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي   که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشِي هېري

په طلب کښ د سستي وینم دروېښه   چه وتَلي یې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري   په غوښتوني باندی نده جفا پېښه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور   بلکه لا تر طلب بخره مومي ببښه
د عسلو خواږه کله هغه مومِي   چه حذر کا دَ مچی له بده نېښه
لا دَوخته دَ طبیب طلب بایده دئ   څو لا پایې په دنیا دَ زړه له رېښه
په هیڅ دین کښ ما وفا لیدلې نه دَه   خبر دار یم د هر چا له دین و کېښه
په هر غشي چه زخمي شوم بیا مي وکوت   هغه غشي وُ په تن ځما له کېښه
هیڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم   خوْ[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوښه

---

[1] دا د ستور، یوه چار ونیسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سید راحت په یوه معني راوړي دَي یعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِد یا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسې[1] سود نشي خوشحاله
چه ځما[2] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لوري دَي فغان دَ مرگ له لاسه — په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه — دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه — دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه — کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوځه گرزم که مي چا لیده رنگینه — گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه — په دواړو خوړو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه — په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه — په پوزه لکه لندې[3] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه — ټېکه پر تندي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه — بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندي زړه ئې نشي لاندې باندې
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته — دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[4] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ — دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه — ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم — یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دَئَ عاشق وژني — همېشه ژوندون هم دا دَئَ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه — په جهان کښ ښادی نشته چه اورنگ[5] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[6] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[1] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[2] که ځما.

[3] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[4] هم څنگ.

[5] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[6] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ سخت ځما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لره
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره
زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وراندِی وروستو را سَره ځې چه و هر لورې ته ځم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول توربېرې په دوستی ئې سرِی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئ که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟ درته وایم که باور کړې یو ګیاه
رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته خپل پردِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې کله خیر برکت شته
دَ سرِي هونبره ښادي دَه چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سرِي نه وِئ مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سرِي چه عزت نه وئ دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه که دانا سَرَه صحبت شته
اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه — فراغت دِ مبارک شه که دِ ونېوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تړلي په یوه اومه سپنسي دئ — دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردِئ دِئ قلم وځکوه په واړُو — دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وياړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسِي چاري وینم — کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم یِو باد دَئ چه په درست جهان را والووت — زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم — تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه — سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه — وخت دَ مازدیگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وايې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه — ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري — پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا — مغني شي عندلیب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فیروز شِي — دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فیروزه
خپل غوړُونه ورته څك[1] کړه کنُدي واروِي — راز دَ میني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فیضه بوټي خالي نه دي — فیض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم — ځما خوا به پرې سره نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه — که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري يَوه لپه — نه پريوزې اندر غپهَ[1]
هیڅ خبر نه وي له ځانه — نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر — هندو هم به وي بې جپهَ[2]
چه هوا وی درته ښه کا — زړه دي ځي په هغه هپهَ[3]
په هر ځاي چه له چا کښېنې — یا د راز وي یا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی — که ښه کېږې په غرډپهَ[4]

که پخپل فهم طبیب یې
د خوشحال تر فهم ټپهَ[5]

---

[1] غپ د سپې ږغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي یعنی غوطه، یا به خپ وي یعني پټ او مستور.

[2] په هندي ذکر کول او خداي يادول.

[3] خواهش او هوس.

[4] په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري یعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ویل دې.

[5] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحیح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتیا ویل غوربړي د زړه غوټه   دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په دریاب کښ خښته واچوي هیڅ نشي   په ېو څو ځانځکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځِي صحبت لکه دوږخ دَي   چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[١]
پدا کار نادان هوښیار واړه پوهېږي   د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[٢]
حڅک خموُنه تَشَوِي مستي ئې نه وي   څوک دَ میو عربده کا په څو گوټه[٣]
د هغه یاري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وینا جهوټه[٤]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواږه   په ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاږه
سَمِي کږې ډېرِي پخپل زړه لرې خپل یار ته   ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئَ هم کاږه
بخت دَئَ چه ئې اوس ستا له لبانو سَرَه ښبنمه   تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاږه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه   څه لَره مي وَئَ دَ یار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مین کېدلم   ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاږه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم   مرَم راباندِي نه ځِي دَ دم گریو هیڅ پاږه
مست یم مَي پرست یم زه خوشحال په خرابات کښ
له میو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه   راته وایه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ   دَ جهان په مخ به نه وئَ هسي سلومه[٥]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو   اوس به چرته ځِي چه نښتي دَئَ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه   بیا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي   ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق یم   په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه   سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې   هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[١] یعني په تربو تندي وا نارضایي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسری داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[٢] محشي ورته لیکلي دِي چه یو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[٣] یعني یوه هنده او یوه جرعه.

[٤] یعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[٥] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ   اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه   خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خویی بې بخت نه يې   چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې   دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ   لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زویُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه   زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک وینې په سترگو نه په خون کښ   چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې   خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي   هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بیا مِي هسي دا غمزې په غشیو وله   لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه یواځې ناست یمه ویرژلَي   لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هیڅ نشته   په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي   ستا سپړوُ په ویڼو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه   طبیبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو   غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
یا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ   یا دِ نه نیسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه   غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په ببسر دي رنکارنگه ټکي گوره   پدا شان به ښایسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې   سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان وېَل کړم   چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم   که د ما گنده نه کېږِي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه   همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه یَم نور څه یم   چه پخپله خونه نه پرېږدم کڅکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ   دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه یم   لکه څوک چه په بل لوري غواړِي ورکه
دَ ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانوُ[4]   محبت را پیدا کېږِي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته لیکلې ده په چاپي نسخه (څکه) لیکلي ده، یعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه لیکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[1]
مگر تا ښخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مې سپېنه خوله غواړې ښکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلِي مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ یو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ ټېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیوړي کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنگه بوي لَړي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مې هسې نهال یې اې له دوو سترگو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مې ډېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَږې باندې تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائې شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مې هسې شراب بد کړل   گڼه کومه بدي غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري گرزه   یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال ښتك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سیلابه   ولې هسې په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچرې ئې چار نده کربابه

---

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړئ درومي ... که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ... ګنه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري ... د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندې بلي کا اېرې شِي ... د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[1] کا ... که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي ... هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږِی خو ګزار لَرَه کنه ... زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه ... سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم ... هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه ... غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي ... زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ... ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندی څرګند شي ... ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه ... درویشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله ... عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا ... ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه ... چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړِي ... چه په ستورِي چه په فال لَرِي تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه ... شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي ... تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي ... تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته ... لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه ... لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نری ... تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني ... لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځني مطلب دي.

[2] خداېه راکړه د ما یار ښه ... شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي دېر ښهرونه پکښې نشته یَو نګار ښه
چه پکښې خوارِه یاران دئ پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[۱] تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ چه انګښ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس اَوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترګي په کجلو په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلې دلبره مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمیږي نه ګروهیږي[۱] خدایه څه مِې سریکار شُو له کافره
نه مِې خوب نه مِې قرار نه مِې آرام شته همیشه را باندِي تبه وِي شېبره[۱]
دَ وصال امید رمق دَي لَړ را پاته او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژي چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي باز په دوارُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شي اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي دَ غریق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېړی مِې وَوزِي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ئې ځله هر ساعت شِي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګېږِي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه   الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي   بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګيالیِ   هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي   په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حيران يم   چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي   دَ دلبرُو ياري ځو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي   تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا   چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا   د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه   راته ګوره را ځکوم حديث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي   دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه   يا ئې سر له[١] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ   راته وَوايه همرازه!
غم مى واړه تار په تار شِي   دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځُاي چه ښايسته وي   ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له کاره ووزِي   چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښليو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼی افزونه   تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ   که زيات نه يم کم هم نه يم تر مجنونه'
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي   که هيڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې   که له دوو سترګو روان کړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[١]   اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا   زه په ځو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ   بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي کړ زه پوهېدلم   چه به ستا له لاسه ځُاي کړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه   وَ اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس يو نشته   آشنايِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم   چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[١] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا څَاربېږي   په سختي کښ وېزاربېږِي له ابکه[1]
ما وېِ واړه په احسان څَما بنده دَئَ   همگی ئې زيست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا يې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[2]
مروت ياري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه   رنځَوري دَه دَ هغه رنځَور سودمنه
دَ بسير موتي د لاس د سکندر کړ[3]   ښوريده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا مي دربغ کړ   بيا هاله وايه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زيبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځَل ئې طماغه[4] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئې وهينه
که دَ کښليوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وايه مطربه
چه ځَار ځَار کله به رايشې مينه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وينې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښبېږده پښه په پلنگونه
نه دين شته نه آئين شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[5] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بيداره اوسه زرکی   شاهين[6] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[1] يعني پلار.

[2] يعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[3] د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

[4] محشی ورته ټوپی ليکلې ده.

[5] مختوري.

[6] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئې زيړه ګله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکي تر مله
چه په پټو سترګُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسې رنګه شغله[1]
راشه خپل وژلې ګوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ همېشه وربانډې لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ درومې له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم دئ په خوشحال بانډې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارګانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه ګرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا بانډې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور درويشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دې ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مې معشوقه دَه بې عديله

چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجيله!

څه به وواېې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچګون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپي ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي   چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهٔ١   نن هغه ده ځما یارهٔ١
لا جنوټې سر کنډي   چه حجاب نه کا له پلارهٔ
یو سورکی پیزوان په پوزه   ور بلوټې یو څو تارهٔ
مخ نسرینه مه جبینه   سنبل مویه پري وارهٔ
شکر لبه پر طربه   هوسئ سترګې ګل رخسارهٔ
قد عر عره مو کمره   سر تر پایَ قلم کارهٔ
په زړه سنګه شوخه شرنګه   جفا خویه زړه آزارهٔ
زه ئې قتل په لیدل یم   دا را نه ده پروا دارهٔ
چه مي نوم ورته څوک اخلي   و ښکنځولوُ ته تیارهٔ
څه کړم کوم فکر علاج کړم   دم واهه نشې له ډارهٔ
د دې خوي خصلت دا هسي   ځما دَه مینه بسیارهٔ
دا یَو څه علامت وشو   په ما خوار دَ خداي دَپارهٔ
که پَټ نیاز ورځني غواړم   په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم   خیلخانه لَري خونخوارهٔ
که ئې وغواړم په زرُو   زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي   په جهان دِي دا دوه کارهٔ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهٔ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه   غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده   په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور   له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ   وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا   دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو   پکښ زړه مِې سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال څکه بېنوا شه

چه مِې ولیده پخپل انګښ ولاړه١   ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دئِ   دا ګناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم
چه د ما وَي دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!
په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې
که دِي دواړه لېمه ووزِي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ
لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي
گنه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا
خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ
که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده
له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې
که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي
که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا
تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي
بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځَي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو شېر در څخه شته
پرئې خوره له ځانه شېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2]
چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې تول کړې
تولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندي په عقل تېر و بېر کړې
چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانَدِي کا ځَني خبرېږه
یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي
دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه
دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه
دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ
ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورې روانه په شیوه شې
در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم
بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي ثه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کې بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېې تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ. ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا   گل بورا وته ونه وې توره سياهَ
يا په ما باندِي مَيَنه کړې دلبره   يا مي مينه ځني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه يم   يَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقيبان دي غوغا کا پروا مې نشې   شېر به کومه انديښنه کا له روباه
په يوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده   که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبرى مکړه   لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ يارئِ صفت کېږي   زباني ياري، ناني ياري، جاني ده
تر جاني يارانو هر څه صدقه کړه   هم پدا سبب پکار دنيا فاني ده
دَ دنيا په پرېشاني کښ جمعيت دَئ   دَ دنيا په جمعيت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا   دَ هغو سړَيُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر واړو تېر شُوم   و خپل يار وَته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولي   الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه   مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
عقل ډېره شعبډه لَرى په ميُو   ساقى تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پيدا کړه څما سترگى   له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
يَو ځل بيا له زېبا مخه پَلَو واخله   دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم   د واړو سترگو مې خجله نربده[۱] کړه
دَ ويشتلو اه چه ولگي ښه ندئ   لا دَ وخته ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې مياشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه   چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سايه بان وَه   چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو   چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښايسته په ملاحت وُ   چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سايه ئې دَ وجود په مځکه نه وه   چه بره ورته گويا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[۲] کړل   دَ تورات و دَ انجيل واړه ورقه

---

[۱] "نربدا" يو رود دى په هند کښ.

[۲] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[۱] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[۲] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه | راشه گوره نندارهٔ کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهنيُ[۳]ده | ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده | شېون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلئ[٤] دا طوفان دَئ که ژلئ | چه ئې ویړي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو | یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه | نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي | چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَهَ[۷]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې | که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[۸]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه! | چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: | په ورتله په ستغ[۹] ختَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه

که کم عقل که کانا[۱۰] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه | هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي | یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ | په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي | صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی | نور په واړو باندی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته | چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[۱] چه کونین په طفیل.

[۲] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[۳] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وېږَي.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[۷] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[۸] هغه.

[۹] په غره کي نرئ او سخته لار.

[۱۰] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو پَه لېږ شنو دَ اعداء كا ثمرونه
په ميدان كښ توئي ښې دِي دَ سر ويني نه چه ډكه سينه وړي له ځگرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده يا په سر كړه لكه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې كښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه تړلي پيوندونه
په يَوه قفس كښ بند كارگه طوطا كړه سَرَه ببل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا كُشتي د زورَوَرُو سره مكړه يا د دُوي غُندي پيدا كړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته كه په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نكا وَ هغو وَته به څه خورې سوگندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی كيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښكار پسی به څرنگ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نكا بندونه
دَ شكرو خوند به هيڅ ورباندِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير كښ خوشحال بند كړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد كا كه خبر واخلې له مځكي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه كه ئې گورې باد ئې خاوره په ملكونو كړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وكړه بيا به هم شِي څو رنگه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ كه به ښه كړې ځان ئې خلاص كړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
كه ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پكښې دَ دواړو كَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي كا زشتَه
د كيميا د بوټي گل كله مونده شِي چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په گور كښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا كاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د كار له كښتَه
كه تر سر لاندي بالښت كښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي كاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په كاڼي رخه[2] د شيطان شوه عيسي سر په مځكه كښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لكه پټك ده چه د گوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځگرنه، يا نغاړي ځگرونه.

[2] حسد، كينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سريکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وختهَ[1]
که ژر در پسې نه وي د خزان سيلی سختهَ
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي
د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت يو سي يکلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست يې
را وزه ننداره کړه ناسوتي شيخه بدبختَه
هر گل وته چه گورې گوښي گوښي ئې نگهت وي
په رنگ سَره يَو ندِي نه يَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص گلونه
آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعين[2] دا هاړ گرمه سيلی راشي په چمن کښ
گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال ختِك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه
تندر وُ يا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه
چا وې چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هيڅ نَدئ چه مي ساه وينی دا خلق
زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه مي سنگ دَئ، چه په هيڅ به نرم نشِي
راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په ليدو مينه ماته نه کړه:
څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنگه
گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وئ
څو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې
بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خدای په کړه شه
زه يواځِی نه يم ډېر عالم پسې کباب دَئ
آه دَي پس کېږی. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاريخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نيکه دَئ، دَ نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[5]
په طمع په اميد اوسه دَ هر غني له وېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت
عجب ئې خوشبويي وَه تر هر گلوُنو ښېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقيقته
ده کړي تحمل وُ د يوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځگر وَکړ سرې ويني
له ورَوسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ويشتليو له احواله نه خبرېږې
چه هيڅکله دي نه ده چېري ښه په اغزي رېشه

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اويا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقيق دَ عشق له کېشه

چه بنياد دَ عاشقۍ چا کاوه   دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې يوه څه بلا پيدا کړه   يوه خدايه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم   دا دوږخ مي پدا سترګو وليده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي   آشنايي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ   په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ   په مرغۍَ هيڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنايی پرې ډېرېږي   درومي درومي په اوږو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده   دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځَما عشق په هغه شان دَئ لکه وه   ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې   قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دِي   فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقيب خبره مه نغوږه اې ياره   چه رقيب هغه شيطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکيو دِ غلبېل کړ   نښانه مي درته ځَان دَئ لکه وه
په خاطر باندِي مي داغ دَئ ستا له لاسه   ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه   خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسِي پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه   خداي مي پدا خوي کښ په ده مينه يَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبې څه پروا ده   زه وَ غم ته روغ يَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي   څه ئې راته ستايې ما ليدلې دَه نور بس کړه
ګرزِی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي   څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پيدا شوې دَ بهار زيرِيه ګله   تَل دِ يادَوَنه غندليب په هر نفس کړه
لېږ دِي روانونه سبا کېږِي اې ساربانه!   پاڅه دَ شتر په غاړه پورې اوس جرس کړه
ځَه هغه شهباز شه، چه دِ ځَاي په سر درو دَئ   نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقيري ده   خداي مي چه شړیَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځَان دَ عافيت ور څخه نه وُ   ځَکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حريفانو واړه ډکی پيالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پياله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سيد راحت زاخيلی ليکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه
خداي مي مینه په ده باندې یَو په لس کړه[1]
ښه چه راغلې دَ بهار زیریه گله!
اندېښنه دِ عندلیب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي
په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لایق نه یَم
ستا له باغه عنایت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئَ
چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پیدا کړه
نه چه گرزه بیهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هیڅ خبردار نه وُ
عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته
دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنیا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ یار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[2]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه
اخ چه لاس په لاس په دَه پورِي دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو
دَ رندانُو سَرَه ناست دَئَ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ
نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غیبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[3]
راشه گوره په غیبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډیرِي په وکښل ئې ورته وایم
نصیحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
گوره ځو عالم به لاندِي کا تر چلو
نن چه دا دریاب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته
ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر گاڼی سخت هغه مي یار دئ
بدي بخري څه ځما گاڼی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دِي عاشق گوره
په بلا باندِي ور درومِي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دلیل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
چه توره[4] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ یاقوت دَ گوهر څه دَي
چه احسان ترې پیدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شِي
دَ مجلس سَرَه چه خورِ شِي خوان هغه
که د مال دَئَ که دَ ملك دَئَ که د لېچو
چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په میاشته کال کښ
چه دَ خداي په یادو درومي آن هغه
چه دِ ځوک دَ وړاندِی وروستو ځَي دا څه شِي
په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وایه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[1] خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

[2] هر څه بس کړه.

[3] تر زیانه.

[4] د دې کلمه معنی حل غواړي.

ځان چه پېژني که گورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دَی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي   چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندې دئ هغه نه مري   چه بې عشقه ژوندې گرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسې کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسې خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1]   مست يم مستي کړمه گڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې گورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېري دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَي بې حسابه   څو رنگه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېري به له دِله يَو ډک مهر را بر سېر کړې   تل دِ که دا هسې دلاسې تشي په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
ستړي په منزل پوهېږي تږَي په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړي   مبتلا به باندِي ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو نندارە گره   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندِي تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځَي دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شِي   ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو   هر سرَی ځما په سترگو لکه دد شه

[1] تا د زړه ساتنه نزده   مست یم می پرست یم گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته   خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سرَه خپل قوم کا   مگر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ   دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه
تور به چا ته یادوَم چه رد گمراه دئ   چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مې له گېډې نه پیدا دئ   پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ   بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه: چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي   ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پیدا نشِي په اولاد کښ   که هزار زویه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار گلونه هیڅ دِي چه تېرېږي   ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته   په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه

یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که یَو ورَځِې منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو گل دَ نو بهار شته   دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا   چه په سېل دَ بهار را سرَه یار شته
چه له یاره سرَه مست دَ گلو کښت کړم   محتسب که را نیژدې شِي پایزار شته
شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري   چه رباب و سرینده غُندِي غمخوار شته
نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه   نه ځما له پارسایې سرَه کار شته
ما وَ خپلې پارسایی ته رخصت ورکړ   په دا نورو پارسایانو مې اوس ډار[1] شته
ساقي بیا ځما دَ ښهر خبر واخله!   لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته
گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي   [2]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي   دَ ساقي منت را باندِې په بار بار شته
دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ   چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نگار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ   چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندِې نه ځې   ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته
دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ   لخلخه به ځني پېرِي چه خریدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځِې غنیمت دِي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته   دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېرې لیري گرزي   چه په وخت مي دَ بهار په لاس پیاله شته
که مي یار په لاس باده واخلِي ساقي شِي   پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښیه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم   که په دهر کښ څوک ما غُندِي واله شته
دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم   چه باران شي دَ باران سرَه ژاله شته

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سیل تل درومه خوشحاله
یو څو ورځې چه دَ گلو پر کاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي کا که ئې رضا دَه
چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي
چه دَ چا دَ هغې چارِي تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېنږدي په جهان کښ
دا دَ ځَایه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه یادَوِي فایده ئې کومه
وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ گمان لړي به تار په تار خپرې کا
دَ یقین اندېښنه بهَ تر بیضا[1] ده
دَ خوشحال په ویل غوږ او فکر بویه
چه موندنه دَ خبرِی په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لینده په لاس اَخیستهَ
هر یوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه
د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعلیم ئې د سیفي[2] له ما نه اَخست
بیا هغو د ما د بدو وسیفي لوستَه
په زرگونه راته لاف کړې د یارئَ
په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې یو نشته
چه ځما دپاره ووزي له بایستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي
بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دِي
ښایسته سرَي وباسِي له ښایستهَ
هنرونه ئې عیبونه شي خوشحاله
د سړي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي ولیده دَ زړه په سترگو خپل زړه
دَ خپل زړه غُندي مي وَ نه لیده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې
څوک په سرو سکروَ ټوپښې لَري تل زړه
په وَیل وَیل مي هیڅ تقصیر وَ نه کړ
که ستنېږي له دلبرُو په وَیل زړه
عاقبت به اَفت سر لَرَه پیدا کا
چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَیرُونه
که هر گز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئ[4]
لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځل زړه
ډېر ئې صبر شکیب وَکړ نه پایځېږي
نور له تنه جدا کېږي په نیوَل زړه
دَ خوشحال ختِك فریاد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چاري وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته لیکلي دِي چه یوه دعا ده.

[3] محشي ورته لیکلي دي "پېیلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه   اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو   کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده   هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کتَي ورځني زېږي   د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
ځو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ   یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[1] بیوجه ځو دي   یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ واړوُ مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول   زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَري پذات کښ   نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنج هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا کړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مِي هېر دِي ښایسته   په طور دِ مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو   پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني   چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دِي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سرَه ساز باز گا   په قول په وعده ځکه تېر بېر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا   په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو   په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی ځوک له پاڼه مومیتایی ور لَره بویه   په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني   دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ   طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه   دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر ځو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده   دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که ځوک ښایسته غواړِي په کوځه کوځه دِ گرزي   په هر ښـهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه   اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سرَه مهر   سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځَل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ   که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي وېلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وِئ   وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مړ کړ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاېي گلونه دِي خبري   دَ سړِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړِي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مړَنی ليندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وړاندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ   وېزارِي دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدې   بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه مانه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِی را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه آري را ئې نگړه
ما وې دروَمم ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ويلې   که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسِې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرِي تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه ښکلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سرِي په خيريت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ ګناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَږه په چا ورشِي   هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي   په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي   همګِي واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبيب اللّه دئ   په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[1]   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې   ګوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسي ډار ګَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د ښکلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د ښکليو دود دي   نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړګی پخپل زړګوتی[2] نَسه[3]   چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[4]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[5] کښ   چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

---

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] ګل څه ښه لیده شِي　　روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرګسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي　　خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي　　که سړی دي که پېرى که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته　　توبه توبه دَ خټکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیځ[٤] کړم
تا ته څه رنګه ګیدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه　　ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ　　تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې　　ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده　　په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب　　تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي　　په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم　　د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي ګورم　　اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم　　اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]　　د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه　　دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ　　زه ئې ځکه په ګرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم　　چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بګړی دَه　　دا بګړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِی　　څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[٧]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده　　دَ مرهمو قدر داغ څخه ګڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا　　زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل یعني د آس تند توپ.

[٥] عیناً ولیکل سوه.

[٦] يې.

[٧] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبرې توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده
نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم
نندارہ مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي
په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي
دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم
چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو
زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځِي فوزونه
د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ
اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو
محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
گنُدې وې چه بازي بیا را وَجار وزي
همگي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښې پرېوزي
عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورې واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده
چه میشته ئې دَ محبوبې په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي
که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځَني غوارې هم به وکړم
تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
ډېرې میني آشنایی څه په کار ندې
یَوَه زړه لَره یوه آشنائې بس ده
چه دوه ښه خواړه مَین سَرَه دلگیر کا
دَ غمازُو وینا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي ډېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ
چه د گلو نندارہ شِې انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو
لاس دِ لا لَرې شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سَرَه سیالي کا
خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله
په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ
سور پېزوان د ستا د پوزې[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږې
له هغو خبرو ونیوَې صماخه
په بېمارو سترگو تل پهې[3] کښېښنوې شِې
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

---

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزې.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښې نه لرې څوک سیاله　　دَ یاری په کار کښې نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ　　څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي　　کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې　　چه دَ سترگو دِ گولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] ږدم واړه خسا[3] کېږي　　چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي مانې مه کوه پخولا شه　　خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم　　چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې　　حال به وَوینې دَ موړ دَ ځان زواله

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مرِیَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده　　په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې　　دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنې[4] ککر کړې　　لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښې پکښې گوره　　له دذَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم　　دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ　　هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښې هغه خوار شول[5]　　چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږي　　که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو　　مسله مي دَ آهو پسِې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده　　وَ هغې ته زینه ښېې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې　　په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ　　د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښې یو زړه او یو ابان وِئ　　تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوړو واروې　　چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ دروِمي مال دِ درومي پت دِ نه ځي　　د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې　　په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي　　تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي — په جهان کښ لویه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي — یوه څه باریکه لار دَ شریعت ده
چه کښو ته نصیحت وایې خوشحاله
وایه څه فائده ستا دَ نصیحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده — چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره — څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي — دا چه ته وایې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي — کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې ګوره! — سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي یې — که دي ړیره کربلا ده
دا درکاه یوه بوډیَ[1] — ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې یو ځله اړاند کا — دا هم لویه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو — چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو یو وهم خوب و خیال دَئ — کوم ژوندون کومه دنیا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وینا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نیست و هستهَ — لا یزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ — درندیَ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي — د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه یاري شته نه خپلوي واړه غلول دي — چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادیَ په امید اوسي په غم کښ — تل په شپه پسې را درومي ورځ پیوستَه
د مقصود ګوهر په لوي دریاب کښ پرېووت — غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته — هغه کب چه وېره وَویني له شستَه
د عاشق خاطر او خیال لکه دریاب دَي — چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د یار محبت نه ځَي
لکه مینه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسیمه! راشه[2] و ګلشن ته — د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟ — د ګلونو له حاله څه وایې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا — زه دا یم په سجده پروت یم و وثن ته
د لیدو په ننداره ئې نه مَړېږم — که هر څو په ځَیر ځَیر ګورم و دیدن ته

---

[1] دا ځائی یوه بوډیَ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدې　　چه په شین[۱] شین درومې و چمن ته

قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم　　د جبین تخته دِ ښښې و لوستن ته

کله جنگ و خرحښې ګرځې کله مهر　　زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته

که د ما په مرگ دِ زړه دَي دایم زه هم　　ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته

اوس دِ اور را باندې بل کړه په ستنه[۲] شه　　چه لوگي دِ ننه نه وزي پیرهن ته

که تل ستا له لاسته توره د ستم وي

ما خوشحال قبوله[۳] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه　　چه ځما له کاره تښتې په فرسخه

د یاری په کار و بار کښ فهم وکړه　　چه را نه شې د بدانو سینه یخه

ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل　　له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه

که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه　　دَ مېږي په لاس خو پښه ده له ملخه

هر چه نن د محبت په اور وریته شول　　ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه

ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول　　کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[۴]

خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي

څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بیارته　　دُر ریزي وکړه خپل یار ته

زه چه ستا و مخ ته گورم　　زړه مي نه کېږي گلزار ته

گل له شرمه خولې پرېږدې　　چه نظر کا ستا رخسار ته

که مي وار در باندې جوړ شي　　منتظر یم و خپل وار ته

گله دا درباندِ[۵] ښایي　　چه ځیر ځیر گورې و خار ته

که وفا کا که جفا کا　　یار، دم مه وَهَه اغیار ته

آئینې وته نظر کړه　　که دِ مینه شِي گلزار ته

زار وَ چا ته کړې خوشحاله

چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سرَه جفا کړه　　دَ اغیار سرَه وفا، مهر خندا کړه

چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي　　دَ هغه سرَه فتنې جنگ و غوغا کړه

هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ　　که غه هونبره مینه ما سرَه نور چا کړه

که په اور مي کښینوې په اور به کښېنم　　چه دِ ځای په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[۱] تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خیال کښلي دي.

[۲] ستنه یعني واپس او تر شا .

[۳] ما خوشحال ده قبول کړې.

[۴] محشي زندی تر لاندې کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[۵] وړباندِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ ګداي څه وُ دَ يارئِ   څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله   دَ قصاب غُنډي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيواری[1] د سبګل نه يم[2]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مى مات شه که دِي نکړم روړبوړه[3]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالى کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنګ دَئ   سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   تګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[4] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهى زلفيني نموړه[5]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه   ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونګو باندي اطلس لکه شړئ وئ   په نادار باندِي سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلى خبري وايه   نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه   که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې   چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترګو   بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ ګلونو قدر چا زده   يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ   چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې   بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ   ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم   تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[1] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[2] د دې مسرئ معنى حل غواړي. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دى:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دى   د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[3] که ونکړم روړ پطړم پې دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[4] چه خور نشي.

[5] محشي ورته کښلي دي: يعني ړمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه   په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1]   که دِ زړه څما په مرګ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ   ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم   چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو   چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه   ما په څان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په څان بلا شوه خپله پوهَ   چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا   هونبره ډېر وربانديِ کښېږديِ څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه   کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سمَه غواړې   چه دَ غرونو غرڅه نه ګرزي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري   را څرګند شول واړه دو اویا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې   څما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو   دَ رنجور غُنديِ مې بیا له سترګو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سرَه یو رنګ دئَ   سر هوا لوئي دا هونبره سمَه کوړه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   ټګه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
څما یار چه میخوري کا په بدل ئې   ولي ما لَره راځه دَ دردُو روړه
پکښي زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموړه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه   دَ شونټی[3] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا   له دې هسي ښڼایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه   له دې هسي کتخدایی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا څان بولي   دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] یو راز لرګی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لګوی عموماً د لرګو څراغ ته هم شونټی وائي.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي   له خودئ خودستايئ توبه توبه
که هزار رنګه شيخي، زهد، تقوا کا   دَ جاهل له پارسايئ توبه توبه
چه عمل ورسرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له ګويايئ توبه توبه

درخو[1] خود په اَدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ   دَ عالم سرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټئ ئې شګفته کړه په چمن کښ   که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا د َمخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت اَفت ځَني پيدا شو   ځو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تيره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سرَه درسته مخامخ کړه   چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ   ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښيوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځَله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير آباد لَره دِ را يشي لښکره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي   ډير کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهيږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پيښ شي   دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي   را ښرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مكړه زاهده　　چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل كړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ　　خدايه څه دِ دَ عاشق ټېر منقل كړه
ستا دَ مخ په دَوَر زه جهانگير شاه يم　　راته كښېنه كرشمې د نور محل كړه
ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئ　　درته چا وې چه ئې توري په كجل كړه
كه هزار ځَله شيخي كوې خوشحاله
چه ښه كښلي در نيژدې نور ئې كښل كړه

د ښايست سَرَه سل نوري چاري بويه　　چه عاشق په ځَان مَين كاندِي مهرويه
تل دَ مښكو بوي روان په بستر نه وئ　　دربغه دربغه دَ مهرويو گفتگويه
عاشق يو لكه لبوه په شمال پائي　　بل په غټي سترگو خوب كا لكه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا كېږي　　دَ هجران شپه ئې پما سوه تر كال لويه
ځما دواړه سترگي جوي ته سبر قد يې　　سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه كَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده　　دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
كه مي سل هنره كړل تر سَرَه نشول　　يوه څرنگه نابوده آشنائي ده
چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده　　په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لكه بادشاه وم　　ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه　　كه هر څو را څخه پوهه دانائی ده
'چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته　　تر دا هسې وصل به جدائی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه كښ دا مينه ځائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره كوڼ او كوره　　څه خو شرم مروت وته وگوره
په درست عمر هغه ځَاي ورپسې غوارې　　چه دِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړگي باندي د توره سوی داغ شِي　　چه دِ توره يا پيسه وزي له كوره
د لوي غره گنډي پتا باندي پريوزي　　چه دَ كوره دِ ډوډي وزي نان كوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه　　ته پدا درياب كښ ډوب لاړې هر گوره
كه پدا درياب كښ هر څو لا نبوزن يې　　عاقبت به پكښې بيا پرېوزې له زوره
كه هر څو پخپل حرص كړې دنيا ټوله　　دا به واړه دَ اجل سيلی كا خپوره
گورستان لَره به هسی شان مفلس ځې　　لكه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نكا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه　　ما پخه كړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو گوره　　چه په حال نكا پوښتنه

زه به ولي هسي خوار وم — که دَ حال وَي گوېږنه[۱]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو — شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي — لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم — په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته — نه ئې پيک شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم — يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده — ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی — عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه — يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه — ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله — که دِ چېری اندېښنه کېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي — يَو زمان مي باندي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاړي — لکه مست لَرَه کباب ځَي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي — دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېږې فتنې جلوې مانې کړې — هونبره کېږي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډي د لعل غاښ دِ گوهر دئ — شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندي زانگي — ښاماران دِي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځَي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ — پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره — باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه — خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه — خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته — دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ — دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ — دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره — هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ — دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا — ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

۱ گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه ګلونه سرِ کال نشته
راته څه وايې چه يار پټا مين دَئ   مختصر به درته وايم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غليم سرَه به نکا مکر دروه   مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئِی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه وليدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر گروه
دَ محنت په وخت يَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرگونه وُو انبوه
په خوښيه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ گزار په ځاي اوس نه وينم هوسيه   په ځواني مِي له کبلي ليده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهِي له خپله زورَ زرَه   که[۱] دي وَ ويني يار وار وې کورَ کرَهَ
چه وَتا وَته نيژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي گرزه تورَ ترهَ
يو يو هور[۲] دي چه شاهين ځني آلوزي   مشگيرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په ياد نشاط وِي دَ گلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غوارِي دَ اوښيو مرغلرِي   دا گوهر په دوارُو سترگو وودهِ[۳] ورَه[۱]
د خوشحال شعر حلوا دَئ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبين خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور گرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نيولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگي سرې و بله اُوښتي   نيمي شپې را باندِي راغله ناگهانه
سپينه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وينا کړه را بيانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنگ راغلم   ته تر اوسه لا اوده يې ځما ځانه
هر عاشق لرَه چه هسي شاه ور دروِمي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پيالې ئې پياپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخيسته له ميانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې   شيخه ځکه ځما چار دَه په تا گرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هيڅ بدی را باندِی مه وايه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ يار باده پرست وَي

---

[۱] که ئې وويني.

[۲] محشي ځاله ورته ليکلې ده.

[۳] يعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښې منوره که پوهېږې دا برېښبا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي دا به شوې چه یار مې ته نیوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم څه له خپله سرَه نه دَه ځما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم که ئی اروې دا وینا ده مختصره
وایِي وَمرَه چه دِي زه له غمه خلاص شم حُما دا دعوه لنډېږي تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِي دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترګو هغه ووزي له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح يې که پوهېږې مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مِي مَرَور شِي چه په نورو دِ نظر شي بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دِي نګارې هوسی سترګي پرې وارې تا غُندې به نه وئ شوخه شنګه دلاوره
شونډې دِ یاقوت دِي غاښ دي دُر دَ زړونو قوت دئ درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځبېښه چه ښه کښلې شِي در پېښه تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ کښلیو غلامان دي تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه دَ شرابو پیمانه، راته نیسِي جانانه
معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندی راشه بیا کښېږده لیندی، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولي جونه ناستي پکښې ټولي جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندِي تور کارګه قمر تر لاندِي، پاس په سر د آشیانه
ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جوړ دام و دانه
په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي، په ګیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملګریه[1] څه مو روخ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال ختك ویلي
ما خوشحال ختك ویلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه　　راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خداي دِ تا له ورېیو سترګو نه وژغوري دلربایه　　چه ټېکه په جبین کښېږدې او سینګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګیسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې　　خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولیِ شِي پرېشانه
ځان و زړه مې هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري　　چه ګهي په شین شین په انګڼ کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم　　چه یَو ځان دَي راته پاتو دا به هم یوسي له مانه
دَ یارئ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه　　پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ　　اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي　　له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ　　په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ　　چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو　　که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غیرو چارو مبتلا وُ　　چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم　　چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ　　چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ　　که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه　　که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېږه　　وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه　　ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ　　مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم　　وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې　　مرمه مرمه مرمه څو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې　　جګي جګي جګي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي　　ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه　　وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدِي غاړِي غرُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می یووړ[2] یو خورد ساله　　ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه　　دواړه ورځَیي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورى پوچى[1] دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي كا په خبرُو تر شكرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ په جفا ښه په وفا ښه
كه مي وژنې تېغ را واخلي دَ ده تېغ لگي په ما ښه
كه هوا ده دَ ښه مخ ده نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندي پرېوزي دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله كښېښول ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا كړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ په جهان كښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[۱] مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره په ما خوار باندِي يا زهر يا گنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله گښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[۲] بعد هم خيال دئ له هغه چه[۳] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يَم دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وگړِي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکى ئې د مژگان دِي چه بلا د ما د ځان دي ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه که مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه که شاهي غواړِې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره خداي مِي مکړه د غمه[٤] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ ځُان لازم وينم هر گورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم ته خپل شرم وته گوره

---

[۱] د بهار په سيل نه راځى بلبلى.

[۲] ځَني بعد و هم خيال دئ.

[۳] چا.

[٤] تغمه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانه زاد بندي کمين يَم   هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مې واړه ته يې   بې تا نه پېرم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي   له غليمه مِې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله   سنګ به سينه ووړ کړي ستا له هسِې سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترګو ولاړه   ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه!   وار په وار مِې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ   اوس مي په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شِې عندليب باندې نارې کا   نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مِې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو   شمعې به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندِي لګېږي   اوس مِې دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه   ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال ختټك په زړه کړې
سرې ختې اَغُوستې په دا لارې تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندِي خوابونه   تورِي زلفې دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ   را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حورې که وَګورې ستا مخ ته   نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِې له جماله   لور په لور به سر څرګند کا آفتانونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم   نور مې څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مې ناست دَئ په کوګل کښ   تل مې خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه   دَ يارئ په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې   هم لتا ښائيِ دا هسِې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښِې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه   چه ګلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ   چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده   چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزِي   هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرِي دريغه   که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وئ   سربښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا   هغه څوک به انديښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ   که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ   و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې   کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مى يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته   نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگى دِ مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه   پړوکى پړوکى مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ   جگي جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا   گل دَ بهار ندِي را زېږِي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ   هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلې په سرود دِ گوتي کښېښوې   څو به لا وبا سې ډېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ   غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډو   دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې   دَ زړه ليدوني[3] دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ   اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې   څه بده بلا ده نه پُټېږِى دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره   هر چه همت ناک دِي که په کور لرِى جوينه
زانِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا   هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي   هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه   دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سرى چه غاښ په ځاي وِئ ږېره سپينه   پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايى ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده   تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړى دِ دَ زوړوالي اندوه نکا   که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ   په معنى دَ خوږو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه   لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو   لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
تورى ږيرِى سره وصله ناداني ده   سپينى ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي ننداره دَ کښليو نکا   چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشى ورته کښلى دى يعنى ستا له شين خاله.

[3] يعنى د زړه سترگى.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه
یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه

که هر څو پندار کوِي پروا پرېِ نکړم
دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه

دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ
په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه

حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې
چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه

هو دا کار دَ ازمېښت ندئ نور څه دئ
چه څما بلا څما دَ سترګو تور شه

که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته
چه د دور د خواجه روزګار په پور شه

په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه
ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه

خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا
دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲]
زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېړی نه کمېړي
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر ورپسې غواړي
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي

آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه
عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
نه زیاتېړي نه کمېړي، تر ابده تر قدمه
چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرى محکمه
هغه دُر ورپسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه

څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن

پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز على الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پیدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشیي
هیڅ تقصیر به ئې ونکا دَ یارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پیغمبره — اول ثنا دَ خداي ښایي بیا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ — تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مَړي قربان کړ[1] — چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا ولیده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږِي — پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ — بېهوده خبري مه پېمه ور دروِمه
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي — دقیقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ویني — ولی نه وینی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي یکساني — نن یوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال یوه هغه دَه بله دا شوه
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته یې — که یاران لَرَم بې قیاسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ویي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له مانېیه به دِ ومرم — څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څرښښت ببِل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خرښه گڼِي تر آسه
دَ اغیارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگك.

[2] یو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپینه   هوسی سترګه مه جبینه
خدایه ته وَ ماته راکړې   یَوَه سبزه نمکینه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځاي وَته ئې ګورم   ښایسته کښلې مهینه
هوسناکه ښېوه ګره   شوخه شنګه زړه سنګینه[1]
دَ یارۍ په علم پوهه   سخندانه نکته چینه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مینه

که هیڅ نه وائ چه ویل راشي له یاره   ټول دَ یار مهر په لاس راکړه ریباره
سره لاله په هغه محّکه شګفته شې   چه خولې دِ باندې اورې[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تیغ مې وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نیسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په یاد وې   بخته وخت دَې چه ئې ونه وزم له شمارهَ
یوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق څو ګلوُنه ورِې له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شې   چه خبر شوم دَ عاشق سرې له کارَه
که ئی درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سېځي   چه شېځَل ئې په نصیب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلې   نیم بسمل ئې په ځُای پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونیو نور مور شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خیر آب آباد وَکړې نسیمه   یا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سیند په سیمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سرَه ځما دَ لوریه څو تسلیمه
اباسیند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډِی ته وینا وَوایه حلیمه
کندي وي چه بیا مي ستاسِې جام نصیب شي   په ګنګا جمنا به نه وُ له قدیمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظیمه
که دَ نهر اَوبه څښې ګلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بیمه
چه سرِې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   ترى توبه که واړه ډک دَي له نعیمه
تل به هیڅوک نامید په جهان نه وئ   په کریابو کرم کېږِي له کریمه
دَ ویشتلي وَ صحت ته امید وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ریمه
خدایه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورځئي لېري دَي دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږِي له حکیمه
همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[1] دلنشینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دي تر نلگوس   ولي بیا چېري لوهړ چېري نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼَه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتیا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزیو سَرَه گل لَرِي پلوسه[1]
په جهان کښ بد خویي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو یوسه

ستا له خویه نه مې خوړینه دَه اینه   ځکه هسي وهم کاڼِي په سینه
که د زړه دَئ چه مي مینه در ښکاره شي   راشه وَنیسه وَ مخ ته آینه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشیمینه
کله کله راته گوره ستا نوکر یم   راته بس ده هم دا هونبره مهینه
خزینه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزینه
وایې ته کله په مخ ځما میَنَ شوې   ستا په مخ باندِي مین یم دیرینه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي   خوښ یم ستا دَ رقیبانو په کینه
ماتېدل ئې هیڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼِی ته ېیژدې شی آبگینه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درویش بوریا، ټوپیَ، پشمینه
انگوري ترخه شراب ور لَره بویه   میخواران له گبینه لرِی گینه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جویه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گویم از فراقت   چه مِی زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرایت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه نداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ویشتلیُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   نداره دَ ابا سیند له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بیا مي کوم لوري ته ته بیایې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان یم   درست وجود پرهار پرهار یم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[1] یوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ　　اوس په طمعَ په حرص درومي له میانه
که رشتیا وایم شیر شاه دا هسي نه وُ　　لکه موږ یو نه پیدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننګي کا څوک ئې څه کا　　ګورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختیکو دَ نفاق له ناپوهیَ　　یا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وایم څو به کښم څه هونبره ندئ　　چه تمام شِي له مذکوره له بیانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږِي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه　　خنده رویه سنبل مویه ګلعذاره پیاله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره　　آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه　　تیز نظره غمزه ګره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمایه دلربایه　　د عاشق دَ ځان بلا په رنګ زیبا په خوي آتشه
طربناکه تل بیباکه ګریوان چاکه تش تاپاکه[2]　　زړه ئې سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بې غشه
د زلفینو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي ګېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنګ نخوشه

که دا ستا سترګي دا وجار باسم ځان ته　　له ښادیَ به نور شا کړم و جهان ته
یو زمان مي که دا ستا لیدل نصیب شِي　　نور به سترګي پورته نه کړم ګلستان ته
طبیبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي　　تا ویشتلي مینه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو ګوره　　چه په څه رنګه تاوېږي و ایمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ　　خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه　　عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پیدا دَ الوتو کړه　　بیا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو یارانو چه ډېر ژاړم　　دواړه سترګي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي　　په تورکي خبري څه وایې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بیا موندې په کور کښ　　نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځایي بې پاڼو سرې دِي　　هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پیدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي یزدان ته

ساقی بیا دَ میو مهر کړه چه عید شه　　دَ رندانو دَ ښادیو وخت جدید شه
په هر لوري یو آفتاب دَي ځلېدلي　　ښاپېرک ئې له جماله نه کور دید شه
په هر څه کښ نندارہ دَ هغه مخ کړم　　چه له ډېري پیدایيِ ناپدید شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بیت عېباً ولیکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژونډون مونډلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازمېښت کا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په ښو سرې کوښي نو خطه[2]   څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښېږني واړه يَو تر بل بهتري   خداي ږوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُنډِي نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شې له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مڼ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شِي ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوي زړه   سترګي ستا پټوي زړه
چه دا خوله خوځوي دَی دَئ   ژبه ستا ويَوي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې   خندَوي ژړوي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ   څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني   بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه ښايسته وُو وته ګوري   په بل څيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخې ندى   دَ درېوش دَ سر ټوپۍ پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم   چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوګل کښ   دا مي ينبې دَه په زړه کښ ګنجينه
مَى خورئ لَره شنبه خوښَوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه   دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځَګر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرګردان يم   پدا دور مي درست ډِول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري   ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
ګوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[1]   چه روان مي تر دا دوو سترګو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په څنګ کښ بويه   هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په ګلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي   دا ګلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ   دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ   عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسِي سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه   بانګ دَی دَ چرکانو په هزار هيله سبا شه
رايشي ګلزار ته وار په وار ننداره کاندي   وار په وار پرې تېر شي اوس که ګورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر   هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ ګلو کله آواز کاندي   چه دورمي له ګلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي   ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن ګورمه ګويا شه
رنګ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال ګوره له هر زنګه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه   ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ   که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه   که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نګار دَ محلونو   که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته   سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه   په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خښلو کړی ولاړې   پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنګیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[1] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده نندارہ ئې دَ جمال کړه   دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انگڼ کښ مخامخ چه ورته گورم   تور لونگین د واړه چندڼ هار په سینه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي   گوره که ږوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي   ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان گوره عاریت دئ   غم دَ بېلتانه ځما زړگیه په وصال کړه
بې دَ یار له میني چه به کور دَ دنیا جوړ کا   واروه درته وایم خدای ئې میني په زوال کړه
ته هغه رستم یې چه شاهان دِ طلبگار دي   چا درته تلقین کړ چه خدمت دَ پیرزال کړه
الف دِ دَي سریښي ستا په میم چه درته گوري   په دواړه لوریه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ میني
بار لَري دَ میني ناز و نیاز په خوار خوشحال کړه

عیب جوي سرَه مي هونبره دَه کینه   و به نه نیسم وَ مخ ته آئینه
خدای دِ ما بېغمه نکا په دنیا کښ   زه او غم سرَه یاران یو دیرینه
ساقي څو خمار شکنی پیالې راکړه   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشینه
دا یم زه ورپسې سر یم که ئې مومم   په دوران کښ مونده نشي خزینه
نن ئې مکړه تفحص وایه چه نن دَئ   که ئې بیا مومې په قرن قرینه
لاله ځایه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سینه

فراق څه رنگ را اُوږده کړه پما نن شپه   دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه   په هیچا باندِي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پیغام دَ وصال راوړي   په هوس هوس تېرېږي په مَیَن شپه
دَ فراق په شپه امید دَ وصال څه دَئ   که ئې گورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنگ هم تېره کړه دوهې ته   که تېرېږی په تونگرو په ېرستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ   چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنیولَي   ښخه شوې وه دَ ورځَې په لمن شپه
ورځ ئې ما لیدلې نه ده په درست عمر   خدای به نکا سپین سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي یَو ځَله رسد وشي تر سیندهَ   نور دِ مه وینم په تورو سترگو هندهَ
نه به سترگي د سړی په چا خوږې شِي   نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه   نه چه پاڼ د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې   چه کارگه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دریغه که پخوا وَي   ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] یعني ځما گله.

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نیسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[1] بادشاهي شوه
عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار یم
ولي څه کړم چه نصیب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم
حیف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځایه ئې گناه لَره پیدا کړم
که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
یار مي ولیده له ورایه شکر دا دئ
چه قبوله مي دعا سحرگاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي
دَ طالع تر روښا ښه دا سیاهي شوه
زه دَ یار په جفا هیڅ اَهُونه نکړم
راته غم دَ رقیبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول
ښه چه اوس روا دَ میو مناهي شوه
سربازي یا دَ پتنگ یا دَ عاشق ده
یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځله ئې راوله تر غاړې
چه ببړۍ مي پدریاب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آگاهي شوه

که په زړه کښی دِ د یار مینه ځایی ده
سکه ناحقه دِ له غېرو آشنایي ده
مخ ئې کله دَ یوسف غُندې زیبا دئ
دَ یوسف تر مخ ئې زیاته زېبایي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا
په دلبرو مسلمه خود رایي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې
دَ لبانُو مچه راکړه مومیایي ده
زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده
چه ئې نن په لاس نیولې پارسایي ده
دَ معشوقې په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ
چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوایي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ یادېږی
بل دوږخ په جهان نشته جدایي ده
په پېغور په تور په زور به ځني نه ځي
دَ هر چا چه خپله بخره شیدایي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مینه ځایي ده

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه
د ښایست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا
په زلفینو به سنبل کاندې بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدي
په[2] چشمانو ئې دنیا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دي
که چا بې وخته بیداره کړله له خوابَه
د خاطرویني ئې نوش په ځاي د مېو
بیا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو
چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي
و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[1] بهتره.

[2] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه — ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي — دارو مه سبځَه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي — تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا — بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه — څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه — زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي — که په راي کښ د خپل هېر دروهي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم — چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا — ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي — په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدِي له چنګه[1] — زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسِې ګرزه — دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښ — که ئې وینې بیا اغزِي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه — په ببله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککری وربانديِ کښېږدې — تر څراغ چه کینې وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائيِ — دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ — درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته — دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي — دَ هغه سړیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه — که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته ښکلې نه وه — پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې وېښ سترګي په خوبه[2] — پخپل سپي[3] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم — که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښايسته ئې نوم دي څه دئ   د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده   که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وايم   که باڼو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فايده نشته   سنگين زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنيا سختۍ تل نه وي غم مکړه   په حلوا گندي بدل شي دا اتوبَه[١]
که په تور د عاشقۍ بنديخناه شي   د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[٢]
که مي لاس ورباندي بر شې هېر مې ندي   ډېر سرونه به چت پت کړم په ميخ چوبَه
ستا په تش ديدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتيني محبت لرې مه ناړه   په يوه ناره ښېل شوي يار وژاړه
دَ رسا ويشتلی کله توان دَ ږغ وئ   په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[٣]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ   دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته   لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاړه
دا ديدن لکه په پټو سترگو کېږي   دا ديدن له وازو سترگو نه مه غواړه
ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته   مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرگه هم جدا نه وِئ رشتيني   په يوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتيني ميني ډار د زوال مکړه[٤]   چه رشتيني عشق لَرِي سلام په واړه
دَ يار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنيا خوښي که لاړه لاړه

که مليح يې دَ زړه مينه په مليح کړه   که قبيح يې درومه چاری دَ قبيح کړه
دَ بهار گلونه ډېر دِی واړه گوره   چه دِ زړه وِئ هغه گل پکښي ترجيح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې   دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصيح کړه
مسيحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ   دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسيح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړ[٥]   زه به ډکی پيالې اخلم ته تسبيح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه   چه دِ پټه کينه کړه اوس ئې صريح کړه
زه که بد يم هم دَ يار دَ سترگو تور يم   و هر چا وَته ځما دَ عيب تشريح کړه

---

[٣] يعني نفس.

[١] ليټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه ليټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[٢] جوش او خروش.

[٣] يعنی دَ گولۍ خراش او زخم.

[٤] نشته.

[٥] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ   دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[۱]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده   همگي مدار په نيت دَئ باقی تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳]   حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرڅه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سرَه رفيق شه   گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[۱] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پښنکښي دَه په وصال کښ درته وایم   دُر ئې په لَمن کښ ورته ګوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم   خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده   سپینه آئینه دَ ششت[1] خپل یار ته څَلوه
یو څَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړي   شرط دَ یاری دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني   واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مي دَ ګلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه   دَ نور چا به هسِي نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا   لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حیران یم   چه له زړه به په څو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ   هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ   نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ   دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترګي وچي نکړي   که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته   په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ   هسي هم په ملك ګلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ   په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه څما ستا شونډِي   نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته ګران دِئ   دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول   دَ یارئِ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته یار کړې   تل دَ ګلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ   که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ   چه لا ما غُنډِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم   څما سترګو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرګ وَمرم   دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم   له اشنا سترګو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي   که د ما د مرګ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ   چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر   دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[1] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب ګوتې ده.

[2] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لګېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته   قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَږه دَه که ډېره واړه ونيسه په تېره   په خوي دَ پيغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې   ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بريې، که قانع په خشك و تر يې   دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ   دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بيهوده رخه حسد کړې   به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې وياړه غم ښادي پرېږده دا واړه   واقف پدا سير شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هيچا نه پا تو کېږي   فارغ له سيم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له ياره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې   دَ يار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته يکسان دئ   آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې انديښنې په روز و شب کړې   په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه   قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته

پخپل هنر نظر گړه څو ژوندَی يې خپل هنر کړه
خوشحاله شير نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َيار دَئ نمر خو هسي وي ِ کنه   لکه زه په عشق کښ زيږ يم زيږ خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري   زړه مِي نه خوځِي له ځايه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره   نه ځِي نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پيدا کا   ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه   تل مي ته يې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ   په خبره نه پوهېږِي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ يَوَه ونه تل تازه تره برخنه   چه ئې اُوړَي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مريي ور درومِي خپل مراد ور ځني مومي   په هيچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه

په يوه زمان تر ياره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا يزاله پادشاهي که چا موندله   کيخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ ميو را پلاس کړه ساقي گوره   په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان يوه لا تېره نه وئ   په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي   ته ئې وروستو دُم کره يې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته   صراحي ولي خالي وينم له مُله

په جهان دَ نيکو نوم بويه خوشحاله
چه يادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ثه لور مي په جهان گرېوان پاره شه   کور په کور مي دَ رنديه کار ښکاره شه
چه مي پټه په لستوني کښ نوشله   دَ هغې پيالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا — راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم — دَ خوښې ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه — چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځاربږم — چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې — وېښ له خوبه په وروستی نرې ناره شه
جدائي ورځني مرګ دَئ سرَی وَ مري — دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لېونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه — نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه — دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم — په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي — کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم — که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو ګل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[۱] کوګل کښ همېشه اسرار دَ زړه — آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي — دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونګري که دَ دنیا په سیم وزر شي — پدا به تونګر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډیُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې — په سترګو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ — چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ — په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزګار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره — رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ — رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده — ما بې مېه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو — دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې — سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم — هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ — که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه — هسِي هېښ یم ګڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم — نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دَئ — لېونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[۱] در په کوګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي دَ هندو غُنډِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئِ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرې دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پریښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوږې شوندې به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځې ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري
یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه
کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي
ډېري بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره ورینه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي
جوړ چار وسله تښتي سکه وروړ ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سرۍ برکت نه وئ
شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانۍ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه
دَ خپل یار سَرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړۍ
کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنگ وه
اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي
مینه کا دا هسي چارې آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ
په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا
زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلې
گنُدِي اخلې دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل
څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا
که پرې درومي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا
دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم مینې سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسي گرنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه
ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مې سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه یو ځاي دي
پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز مې له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا
یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ
پټه په لستوني دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ
ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که مې ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم
هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دي نگاري ښایسته پرې رخساري
نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شوندي دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وړي
ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرۍ خنجر تر ملا شه
ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر د مختورۍ وشو رقیبه!
هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته
چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه
چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته ځِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زیبابیه یار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځله[1] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تیراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفریدی دِئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفریدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسایه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِئ   بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنیا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو یو نوم دَئ دَ اللّه
چه یکلخُته دَ دنیا په کار کښ غرق وِئ   له هغه غافله زویه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شریعت کښي گناه
کله کله چېري وَ وایي دا هونبره   ځني ځني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پیشو غل مشه
یَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه یا سېب یا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ویَل که ډېر افضل یې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مینه د یارانو خاص الخاصه   چه یو ځبله ځارېږي په جهان کښ له اخلاصه
یو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شریعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له دیته له قصاصه
له لاس مي رقیبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ یې
څه خېژي اې خوشحاله له محیطه هم غواصه

نصیحت دَئ که ئې اروې درته وایي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وایي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مینه په دروېش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هیچکاره

---

[1] هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ　　چه ئې سوړي لَره وړینه، یا میږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته　　یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي　　یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم　　ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ　　خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته　　څو توانېږې ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم　　وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي　　چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه　　خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره
هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته　　همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم　　له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو　　که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو　　که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم　　سرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي　　که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار ترې لعل و در دِي را توئېږِي　　ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته　　نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته
که هر څو دَ ځوانیِ عشق لَرِې خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه　　تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا　　کښلِي مخ لَرِي ښېوِې غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت　　یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ　　بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه　　چه به کښلیو لَرَه ځِي هغه رنځونه
بل سر مه ځه په دلبرُو کښ ئې غواړه　　اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم　　چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه　　په چا لونې په اوړیو په چجونه
دَ خوشحال خاطر ښېښه دئ مات دِ نشِي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګړه　　یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګړه
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه　　د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه — چه ئې بیا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئ ځما زړه وړي — دَ بازونو دَ شاهینو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ — ساقي زه چه زاهد نه یم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه لیده شې — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پیدا چرته سراغ کړه

نیمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره — پریرویه، عنبر بویه، سمنبره
رنګینه جامې اغوستي زرنګاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپین والي دَ مخ سپین لکه مؤمنه — په تور والي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښیښه په لاس، باده څښلې — دَ مستئ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئي شرنګهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډیر په ویره
ما وې ګوره ښاپیریَ وه، که حوره[1] — چه دا هسې شان په ما شوه برابره
توري ورځې يې لینده باڼه يې غشي — غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَې وَ ما ته — چې و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پیژنې، زه هغه خوبا یَم — بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلې ډیر دي — بختوَر ئې، چه مي وَنیوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې — حقیقي پیاله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ — دَ وصال خوبنې ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چې په ډیر ارمان محبوبه ځنې درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسې محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې دروميِ له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست یم مي پرست یم همېشه اياغ په دست یم — یو ساعت چه ځي رابانديِ غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ — زه په ارمان تل وَ یوه ګل یَم ستا له باغه
ګل دَ عندلیب دَئ په قسمت دَئ په نصیب دَئ — درومه درومه درومه په جیفه ګرځه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله یَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځ وَرباندي شپه دَه په تورتم کښ ئې میشته دَه
کله به لیده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده — اور پرې پوری کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزیو — تا ته چا وَیل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بیداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسي رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښيو دَ گرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پيري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره دريغه، دريغه، دريغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو سيل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[١] چي دَ غره په ونو بَل شو شنې ډېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي گوره هغه زانَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږِي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ شنې جامې اَغوستِي دَ طوطیانوُ له چيغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کميږِي، په زمان، زمان زیاتېږي زر راځه طبيبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقيبانو بل[١] ژوندُون د حبيبانوُ خدای ړو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژونديو رنځ چه لا دوا شِي، طمع پری کړه له بیماره
پاتو سرِي نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ ځکه ويره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پردَی دِئ راته نه گورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي په حساب تر جيفه کمه
ستا غفلت وته حيرت یم پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وينې زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه يې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارئِ شې خبره گورُو[١] به چه څه ښوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[١] څه تر اوسه هغه قدر ندي ليدلَي ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[١]

---

[١] گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي   ته ئې څه سیالي له تورو ُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته   ځي له ډېري میني دَ یوسف سوره کاژبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري کړې   شمعي! دا دعوه تر سبا یوسه برابره
مینه هسې څیز دَه چه په چا باندې مین شوې   ولي وینځه نه وِي تر بې بې شِې په تا بره[۱]
لارِي دِي بې شماره زر کوځې دي تر معشوقی   څو به پکښي دروميِ قدر مه پِرده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی   چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه دروميِ په خوشحال باندي دوږخ دَه
شپه د جدایی َ که رسېږي پیغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره   په هغه باندِي سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا   وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د دیو جونو وینځو په ځاي نده   درخانی اَدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې   بوره مور دِ ښاپېریه وه که حوره
یار به چا په یوه درنګ له لاسه پرېښ   جدائی له یاره نشِي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته یووړ   بیا وَ ما وَته وَیل کړې نا صبوره
زه لا هسی په یاریِ کښ غوځ نه یم   چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوې نښتر وُلی په مځکه   هسي رنګ ور پسې ولوشتم بیخ پوره
دَ ښه یار دیدن دَ دراړو سترګو نور دئ   خداي دِ نکا دَ هیچا سترګي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱]   ما لیده چه په سپین نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه   ولي بیه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي   په روڼا ګوره چه خپور وه
یا یو خوب وُ چه لیده شو   یا یَو خیال خالي بیور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زویه   عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه   څه ناتار شه یو څه په کور وه
لِږ ئې راکړه ډېر ئې یووړل   پورورِی ئې سود خور وه
ما ته وَلیدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه   پخپل زیست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کیلی هنر ښه زده   بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین وېښته یعنی ځلمی توب او زوړتیا ده.

[۲] محشی لیکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] یعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ — په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هيڅ ورته د مې خبره نکا — عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته — پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ — گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده — شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه — څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته — دَ نامرده ږوږی مه خوره ځان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنگڅې په وخت پکار شي — چه دعوا کا دَ ياری حال ئې زده کړه
چه تنگڅه درباندي درشي که مېړه يې — په تنگڅه کښ دَ خواريه ځان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئ — يا دَ بل کېږه يا خپله گېږه بڅه[١] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي — دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري — لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ — آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوږه نمړئ ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه — چه مي خير کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا — چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترگو — هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا همواري به هر گز ورپېښي نشي — که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا — دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی — دَ هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه — پخپل ځان باندي پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه — شيخان پېران دِ واروې دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه — ښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته — راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبيحات کړه — يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ — که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه — وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځما قبول دَئ

---

[١] سيد راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونرېزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غوارِي نادانه هم فاني دنیا نابودهَ په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښیږدي زړه دِ بوب په اندېښنو شِي په خدایِو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مینه د کعبې په لور روان شِي یو غول دَي په بیانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
یو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندي پېښ شو دنیا دنیا هیڅ نشته که نمود که نه نموده
سیلاب دَ پاسه راسي په غورځَي په کښته درومي موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
ایاکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائینه کښ هر چه ووینې په سترګو په لاس اخیسته نشِي آئینه په رنګ آلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ ته باد په لاس شناغ[2]شوې حبطه په هیڅ خوشنوده
خوشحاله ځواني ولاړه په پېرئَ کښ اوس مټ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګېه زوده

هیڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې یسته ستا دَ خولې تشبېه مي غوټۍ ولي راوسته
ستا دَ خورو شونډو چه ساړه شي بیارته ګرزي ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون یو څه حیران مجنون وُ څه لیلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځیرونه دئ په پښو کښ نه شم چرته تلَلي درته پروت یم پا بسته
هر زمان ستا خیال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي وینښ یم که اوده یم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسې په حسن اما ګل مشې په عمر راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ چا چه دَ یوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورَځِي دِ لینده دِئ تور بانه دِ تېره غشي وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ویل و ما ته څو ډېر غم غوارِي له ما نه ستا په غم خوشحال یم څو را درومي پیوسته
زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سیند سیراب شه نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډیوه شوه بله تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګیدلِي درست صورت ئې سر تر پایه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستیه و نیستی ته فراغت دَ دوارُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه دریاب کا هم هغه دَ قیمتي درُو ماَب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناغ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار ګېه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ   په مثال لکه خسرِي دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله   نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده   هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه   چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ   مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم درومِي بې روخه   وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَی وکړ چه دفتر ئې   واړه ډک خاصه په ګښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وګڼِي ځان خاوږِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه   زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سَرَه يَو شِي   محبت سره جدا شِي له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي   په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ   کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منګل ګاوزي غواړي غويري[۱]   د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي   د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه بېړئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم ګښلي ډېر دِي لور پلور شته   خداي رِو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِي چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم   څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوګند خورم ته ځما و سر ته لوړِي   ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده   واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مى چه بولى ستا له مخه و ګلزار ته   بل بهار به څه کړم چه مِي يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايئِ نظر نشته   يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سَرَه اختر دئ   بې مَيَنَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځان اړ يم   معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[۲] دَ عشق په توره لاړ شو   دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شِي   چا وِي دا چه په درياب کښ ګوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې ګندې پيدا شي   و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[۱] د مزري منګل کاوز غواړي يا غويره.

[۲] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[1] کافر کړم
څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته

په شامت ئې د ماترې[2] غر نړېږي
لا پدا دَ افریدیو بصر نشته

دَ شمال ښَینَه کا په جنوب درومي
دَ ښکارې سرې په ژمنه[3] باور نشته

که دَ جنګ پکار کښې ډېر دي حکمتونه
څو صابر نشې زلمیه ظفر نشته

څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم
یك تنها په جهان ګرزم لښکر نشته

نن د وارو دلبرانو غوره ته یې
که دِ یَو لونګ په پوزه زیور نشته

دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښې
واړه ستا دَ زلفو بوي دَئَ عنبر نشته

په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بیا به وایې دَ خوشحال خټك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه
په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه

یو څو ورَځي ئې په زړه کښې مهر ځاي وُ
بیا بې مهره ستمګار شو دریغه دریغه

هغه ګل چه مي ساته دَ زړه په وینُو
مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه

و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
دَ وژو مى روادار شو دریغه دریغه

بې له تا مي دَ ځګر ویني خوراک شوې
تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه

پسرلَي[4] چه تل بلبلو پر چیغار کړ
دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه

بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم ګرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مې اندوه یوسي له دله
نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله

زړه مې وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې
نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[5] په بله

یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ
دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله

له اوله عشقبازي راته بازي وَه
اوس همه راته را پېښه شوه مشکله

خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم
چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله

که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئَ
ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله

دَ هجران دَ تورې هسې شان ګزار دئَ
چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږي بې دله

که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې
لُمړي خپله خون بها کړه ورته پله

که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شې
نور توبه له عاشقی له حاصله

ما په هیچا محصل نه وُ ګمارلي
تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله

که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی یعنی صورت او ځان.

[2] د یوه غره نوم دی.

[3] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[4] غه بهار.

[5] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا ياري ئې[۱] سر تر پايه وَ ليدله

يوه بده زمانه شوه دريغه   دَ هر چا مي دَ خاطر مينه آميغه[۲]
مهر، مينه، محبت له زړونو لاړ شو   سينې ډکی شوې همه له مکره ريغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړُو سترگو باندي زه کړم   هم هغه مي هلاکت غواړِي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم   ولي کاڼي تيږي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ   که له درده دي سينه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي   د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې   هم دئ نه وينم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه   دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[۸]
فهم وکړه که خود بين او خود نما شې   زمانه به دي پايمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي   هي توبه دَ زورورُو له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لويشې   سيم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خيال کړ   که دِ وئ رنگ زيبا په صورت سبېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خويه بويه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه ياری کړې په دروېغه[۱۳]

يار ځما کَرَه دنَنه   زه ئې سر يم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ   دورمه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري   اور چه ولگي په ينه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته ليکلی دئ فريب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په يوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوريغه.

[۸] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته ليکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تويغ ليکلي ده، په يوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ زیړ لیده شې ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېې و ما ته[1] دروومه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسې یاره وکړې[2] نشي دروومه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسې پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورې دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لړه بدري[6] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[7]
کوته سګ دَ زمانې هر ګوره پېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] یعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندی ورته ګښلې ده.

[8] دا مسری په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدۍ دِي سرې او سپيني   پکښې نشته ښايسته. په رنگ رنگيني
غټِي سترگي لوی بانه، فراخي ورَځِي   شکر لبي، گل رخساري، مه جبيني
تنگِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه   سر ئې گرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[۱] له وېښتو خلاصي   پښې کمکی غُنډِي پنډۍ، پهن سرېني
ترنځی[۲] کېږي، سينه وري، ملا نرۍ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مې گښت په غرونُو کېږي   ښکار مې هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[۳] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډي سيند يا دَ باړې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لگي سيريني
دَ ما تري غاښې نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې   دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکی ور سرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندۍ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به گرم په لږ گناه کا   دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وږې هونبره کجي   څو ئې درد وږې هونبره خمي[٤]
په هر کار کښ ديگر گوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دۍ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترگي گړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترگو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترگو توتيا يې

---

[۱] ډنگری چه چاغی او لوئی نه وی.

[۲] يعنی هگی.

[۳] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[٤] څو ئې گنج وږې هونبره کجی   څو ئې درد وږې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وږې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په ګداز یم   ته په ګښت دَ ګلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوبښی در سَرَه راوړې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شګفته شې   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه ګري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترګو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي   د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر ګُرې[3]
پټه مینه دَ سرِي ننه لړمون خوري   د وښو تر لمبې بد وِي اور د سَرِي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَرِي شکري
حق باطل سَرَه ښلېږي را بر سېر کړه   مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننګ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افعان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
يك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولګی   افشان شکر یعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي   ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترګي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   بالله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پروای شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنگه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي دَ خدایي دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ هر یَو جنگ وته تیار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمگړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښې | لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښې
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته | دَ ګلابو ګل پیدا شي ستا په شست کښې
ناز غمزې شیوې چه تا زده نور چا نزده | سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښې
دا خوبی به دَ ګلزار تر تلو نه وئ | ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښې
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه | څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښې
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي | دَ دلبرو تنګي خولې په نېست و هست کښې
په بلند همت کښ پورته پورته درومي | کښته ګښته ځي سړی په همت پست کښې

په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښې

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې | دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[۱]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې | خو که دا ځما ګناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرګي سَره جدا شو | یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځنښې په دا پوهېږم | یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وڅښې خوي دِ نور شو | آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې ګرزوم په تا معلوم دئ | توریتي[۲] غُندي وَیل ټوله دَ زړو کړې
ستا په خوي[۳] مي وېره شِي ظالمان ځوان مري | له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږي | زه چه ستا په تیر زخمي[٤] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې | لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبرِي هم دا هسې نه وِي | په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شِي
چه په لږ مانِې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې | له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني | چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه | دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همګی په مثال شهد یا شکر وو | چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترګو ته فریاد کا | کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانګ نماز وې

---

[۱] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ښکرېیل) دي.

[۲] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[۳] په مرګ.

[٤] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي — عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړې[1] غواص شې — مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتېږی — چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ — په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[2]
ما وې چرته به وئ کان د خوږُو قندو — شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده — مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه — دا چه بیا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه — که دِ پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي
زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې — چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ — په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې — چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره — ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبیحات وې — راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ — که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې
په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې — دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره — دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه دروميي یوه لار ده — مشتاقانوُ پسې ډېري لاري وکړې
په نري آواز کانه دي نه خبرېږي — ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غږوي تر هغه واړوُ — ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده — چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[1] وکړې
ته چه ډېري آشنایې کړې خوشحاله
په هر لوري دِي د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مري یاره وه ئې — رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه — نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم — که یَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي — ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزې — یو عجیب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ — ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[1] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[2] یعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي　　چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ　　د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو　　اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
ُدَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ　　چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج مى ژر وکړه طبيبه!　　چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم　　ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي　　له هر څه نه صبر شى له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي　　دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ　　څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا　　لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته　　دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځَم لولپه شوم　　دَ ًآتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي　　گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوى ورته پېښکښ کا　　چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي　　سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يښىَ په خاطر دَئ　　هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه　　راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښنې پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ　　چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي　　دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ　　دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ　　چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ　　دَ سرِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم ماڼه له هيچا نکا　　دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِي يا دوږخ ته　　بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته　　په دنيا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نيکه هنر ئې نه وِئ   هغه زويه پيدا شوي غير سيال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ ميدان کړې   په ميدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځايه کله باښې رسِي   که راوړي ئې له ځايه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شِي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنيا کښ زيست روزګار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حميده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شي په ذميمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پيروي ئې په هر کار کښ دَ شيطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدِي په لارِي   په دوهم قدم بيا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولِي   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَرلَي   په ظاهر وَيل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فيض مونده نشِي   مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[1] شي   په اَخر دَ نس په نغته[2] بې ايمان دئ
زه خوشحال خټك بنده دَ هغه چا يم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه يکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښايست په زيرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زيان دئ   ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته   چه په کار دَ مشيت په زړه شکي دي
په يوه نسب کښ نېك و بد پيدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو   نن هغه دَ دنيا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ډېرې غينکي دي
چه دَ پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه   چه دَ مور په خوی پيدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[3]
هيڅا ما سرَه يارى نکړه تر سرَه   خټك واړه پوز پرې کړې بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښنې دَ زړه په مثل توتکي دي
کله يو سر کله بل سر لکه[4] کوډه   تدبيروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ويل د خداي لَره خوشحاله
دا وَيل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[1] وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه اَخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[2] نغوته.

[3] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې باندې زلفي څنډوي لټې لټې
څوک به ستا سرَه څه نرد کا دَ خوبیه چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا دریغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپنسې غرم دَ شعر په بیاض باندې ئې بِدم اتې اتې
دواړه شونډې مي عسل دِې اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لړي[1] څو خاطر مي لټوی[2] هونبره مي کړي[3]
په بل رنګ مي به زړګي باندي سوړ نشي رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړي
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا یو زه نه یم د جهان دِئ سبنې خوړي
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دِئ د نامرد سرِي بربټونه بربټ د مړي
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړي
چه احمق سرَه یاري کړې خبردار شه یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یږي
چه بې علمه تصوف وایي باور کړه دا مي واړه[4] بوس داني سرَه آغړي
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی په نادان دي دَ دانش خبري زوړي
چه دي لاس په ګیرړ نه رسي خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مړي

په څه شان ئې دواړه زلفي کج په کج کړې یکباره ئی دَ عالم مبنی په چڄ[4] کړې
توري زلفي ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزي همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مي دا دَئ څو بوسې که له ښکنڅا سرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسِې دَ غمزې په تبغ حرج کړې

په ځوانانو پوري پیچمی[6] کا ولاړې ته په شپینه بیره خوله ور ځني غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې اوس له تا نه ځوانِی چاري ولاړې

---

[1] په خاطر باندي مي پروتي ندي لړي.

[2] پټوي.

[3] ئې کړي.

[4] یعني کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعني ښته او ګوابښل.

[6] یعني ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکي اَخلِي سود ئي کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اورېدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر لیلا کښلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنګ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[1] سَرَه چېرى جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه ګوره وایه دا به په ما کېږي
په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوګند دَې واړه ګل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مي ګلګښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنګ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنګ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د ګنګ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته ګرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنګ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنګ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنګ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننګ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا ګړنګ دئ

په زړه سخت بې مهره یار يې   جفا کار و دل آزار يې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار يې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل ګزار يې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالګه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار يې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار يې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته یو څرنګه نګار يې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار يې
کوم ګناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار يې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله ګلزار يې

---

[1] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي　　چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې　　دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې　　که په پښتو در ځني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم　　لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار بېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي　　په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم درېغه درېغه　　که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايۍ هسي کار دَئ　　لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه　　چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې　　ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي　　راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم　　زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې　　په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي　　په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي　　مرغلرۍ په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي　　چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم　　لاس دِ نشِي دَ سړي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم　　توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه　　اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا　　که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم　　په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال ختک خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي　　په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل　　خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا　　نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي　　دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] چناچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسږي که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی چه پرې دروميې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده که ئې وَوینې زړه تینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترګو وکړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ
د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ

چه دانا مي دَ نادان سرَه ګډون کا
دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ

بد سړَی که په ظاهر سړَی ليده شي
په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ

دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځی
شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ

د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشې
دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ

که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ
ګُله ستا خو څو ورځي طمطراق دئ

که دَ رنګ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته
په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ

هسي يار دِ غوري خداي را ګړ په غيږ کښ
چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ

لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ
خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ

سلامت دِ ارزاني وي په شيخانو
ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ

چه يَو ور په سړی وتړي بل وا کا
رزق به هر چا ته رسيږي خداي رزاق دئ

ګه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له ميني
لکه اور ليدلي نه لوګي ئې ويني

پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي
دا پتا پسې جوګي شوم که مي وينې

چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو
عاقبت به دا ژړا وکړم په ويني

چه هغه ساعت په ياد کړم لوليه شم
چه به تا راته خبري کړې شيريني

څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ
هوسی سترګي، عنبر موئي، مخ نسريني

هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښبل کړې
دواړه ستا ميګوني شونډې شکريني

که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو
که څو رنګي جامې واغوندې ورېښميني

ته مي پاس د زړه په سر باندې ميشته يې
نوري واړه يو سر بل سر دلنشيني

ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ
په ثنا را سرَه جنګ کړې نازنيني

لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ
نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيريني

عشق تنها څه په ليده دَ سترګو ندئ
لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوړيني

دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائي نا خداي دئ
چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ

بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ
چه سايه دَ چا په سر کاندي هماي دئ

څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ
که بادشاه دَ درست جهان شي لا ګداي دئ

درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه
تأمل دَ هر سړي ګره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وې د زړو[1] یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه چه نارې دَ جداییه وهي نای دئ
خوی خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستای دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځای دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نیکی نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله په زرګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه بېلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ چه و ما ئې په ایځي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په ماښي سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږِي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ کوټه هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ بېا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې ستړي

---

[1] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[3] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سينه کښ مي اوده مينه پهر جا کې[1]   ځما ستا محبت گوره کيسي لا کې
دَ رقيب وينا ئې ياده شوه که څه شوه   سپينه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي   ځکه ما په مسخرو وژنې بيجا کې
زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو ميرا بيرا کې

په دا کلی کښ ډېر کښلي   چونې چونې خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښ يو يار کړ   نور مي شمار کړل لکه کښلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ   چه په زور را سره نښلي
که د ده له چارو وايم   را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کړم پرې مَين شوم   چه څه کا واړه بخښلي
خو مَين په هيڅا مشې   په بلا دی مين لښلي
گاه کباب په جدائي کښ   گاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سينه سوي   له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي   چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنيا کښ به هر چا وِئ   په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل   څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنگ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي   کوته سپي د قصابانو د جوس[2] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بايله   د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي   په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرين لايق په نام سره بنی دئ   له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننگان دَ بې ننگِی کار و بار کا   ننگيلالي د ننگ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه ميشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه يې حبيب اللّٰه بې   که له خدايه له رسوله نه آکاه بې
په محشر به له تا عدل ايمان غواړي   که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه يې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بين کړم   هم توبه هم گناهونه څه گمراه يې
نور څوک څه لَره بد خواه گڼې ناپوهه   چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه يې
زمانه به دِ بد رنگ کا غره شمه   که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هيچېری ثقل نشته   تل چه پورته کښته کېږِي يوه ساه يې
که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دئ   و قضا وته پمثل لکه کاه يې

---

[1] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذوالسانين صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[2] محشی ورته کښلی دی: غولی او انگې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنگښ راته ړنګ ړنګ دئ　　زه هم ښه يم د ما هم برغو[1] تر څنګ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنگښ زيات دئ　　غوريه خېل را سرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وينم نه توره　　دا په کوم توکي له ما سرَه په جنګ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سرَه زيست کا　　په رضا ورته بنگښ نيولی تنګ دئ
غوريه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي　　همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه گورې[2] دُرد آشام ورسره شمار يم　　خوار هغه چه ئې لما سرَه آهنګ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده　　چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي　　چا چه ما سرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کينډيو[3] په ځگو کښ ئې گولی دئ　　که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه　　چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم　　چه مي داغ په خاطر يښې د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ　　ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ　　ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سرَه هسِي مدد نکا　　گڼه تېر مي تر فريدونه فرهنګ دئ[4]
د خوشحال دَ زړه د حال نندارہ وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنګ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي　　چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو　　سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته　　خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ　　ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم　　نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه يم　　په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي　　همگي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنګ وکړ　　که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي　　ښې خبري دِي معقولي
چاری واړه په قسمت شي　　نه په ځَلي نه په ځَولي
بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[2] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[3] دا کلمه حل غواړی.

[4] گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې   فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره   زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِي خپله مدعا پکښې درستېږي   بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا   دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِي سل چارې دَ زړه واړه پوره شي   په حرص به دوه سو نورو ته ټګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ   که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو روند په غوږو کوڼ شوې   لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه   ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ   له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چارېې دَ دین درته ترخې شوې   نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ   چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ   چه[1] ئې مېښې تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړيې؟

ته چه سترګې تورې خود به پوهېږې   لونګین چه ښوروې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې ګلګوني   ځان چه هسې جوړوَې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې   چه په ګل ئې خوروې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه   هر دم خوې چه نوروې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه   بیا مې جام نسکوروې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه   چه عاشق ته پوروې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندِې نور تنډوروې خود به پوهېږې

تورې سترکې ستا دِي اې زیبا نګارې مستِې   تور نرکس شهلا دِي اې زیبا نګارې مستِې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم   شونډې دِ صهبا دِي اې زیبا نګارې مستِې
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترګو څېر کړه   ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګارې مستِې
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مینه   ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګارې مستِې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا   واړه بې وفا دِي اې زیبا نګارې مستِې
خوب کاندي بې غمه یا ئې چېرې قرارې شِې؟   څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګارې مستُِې
چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندي   ستا نَدِې د چا دِي اې زیبا نګارې مستِې
تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګارې مستِې

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي — په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو څو وخته — بيا په هر لورى پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي — د هغو ماڼى وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي — جهان څو دا هسي ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ — هوښيارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندى دئ ژوندي ندئ — دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوړې مېوې لري خوشبوي ګلونه — پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سرى بنديخانه دئ — د ښاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوزخي پټ ندئ ښکاره دئ — خپل عمل دِې په نوم نوم واړه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1] — د اسمان ستوري بهي نشي په دا تچي
که بادشاه دَ مملکت شي په تخت کښېني — چه به تل په جهان نه وي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شي — دَ سليمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري — که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شي — راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مين په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلى يې چه دِ تل په بخره ناز دئ — زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ — لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځاربږم تر هغو چه عاشقان دئ — واړه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشى له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ — هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسي مکړه — پلار ته وايه نشي عشق يو هسي مخفى راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره — راشه که ئې ګوري پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکښي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږى — تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږي — چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده — که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ — يَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي — دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه — حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او تچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سړېږى.

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته یښي دي وه کاره   یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپړېږی
که مښك[1] وُ که گوهر وُ همگي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې   دوه توري بلا دِئ پرې مي وژنې بابا مرې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې   دا فتنې ښېږې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي   زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي   ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومرې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته   ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه   څه شو کوته نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه   سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېړۍ نغړې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ   خداي پخپله دَ رشتینو سرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه   هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي   که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه   دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه   ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي   چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي   چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك گردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې   بیا را دروهه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې   اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو   په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ   راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېني گداي دئ   که وَاز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه   ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته   که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا گوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي — لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګوري — ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې — بوري[1] مور که ښاپېرۍ يې را وړي
راته وايې صبوري در څخه څه شوه — تا په تورو سترګو نده له ما وړي
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې — تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړي
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي — دَ عمزې په تېغ ئې کښېنوي پڅړي
دَ خوښۍ مفرح را عنايت کړه — تا دَ غم ګولۍ ډېري دِئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي — خلقې دِئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی ځم دَ پرېښو نه يې — ځايګهي ويشتلي دروميې له بغړي[2]
چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې — په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو — وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه — بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې — وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مي حؤک يار کړ — ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه — لا دئ اوس دَ باغ غوټۍ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه — چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپړي — چه له قد سَرَه دِ سرو سمبېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه — فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ — چه وَ ما ته په تولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ — يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ — چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښې — په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښې[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې — که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريې يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي[۱]
چه مين شي قبلوي مكر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنگښي[۲]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[۳]

ته چه دا دماغ لرې   ځوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځَکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځِي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼَي تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورِي دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سړی گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غينې په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[٤] يا د مېړه وِي   هره کنډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په بړېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[۱] تير کښ يې.

[۲] بنگښ يې.

[۳] وش ئې.

[٤] فاحشگي يا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښې گبينه دئ کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ چه درست اوښ په کُت کښې ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښې پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ دَ خبرو دريابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښې دَ سيد غُندي حؤک نشته معراجي

زه خوشحال خټك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي په وصال به ئې دَ جا ټټر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښې چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري پدا سپين وېښته به څرنگه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ چه په غم کښې په آه آه سَرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه يم يوه کس وته د ما ژبه اړېږي

د دې باغ گلونه لړ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمړئ مومې وېريا دئ سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندِي دا دواړه حبطه دئ چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله که دَ چا په باغ کښې بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وِئ يکساني که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنگ زېبائی نه وی راشه گوره چه گل څه رنگه زيبا دی

دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یارې کښې　　که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته　　خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري　　زه که پروت یم همېشه په بیمارې کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ　　که ئې مینه زیاتېدلاې په زارې کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو　　بل به نه وِئ هسې ترُک په خونخواري کښې
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ　　چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ　　که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ　　که دا نه وِي جهان رِنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته　　گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي　　نور حوځ نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته　　ولي یار مي په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم　　بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت　　په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ　　بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي　　سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پته نده　　چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا　　چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا　　چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا　　چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو　　له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ　　له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده　　دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته　　هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا　　پخپل زړه کښ هر تنگ خرخ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ　　که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي　　سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ   یاران ځما په کور کښې زه په کور کښې یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښې په گور دئ   چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو   چه زه کړم هغه نشي هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وايم وَ چا ته هم ئې بد نیسِي په زړه کښې   یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم   دا کل واړه پېړي ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته   د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو   په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مړو کرزم   یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم   چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښې
دَ دواړُو په فراق کښې ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر يې   زووَلي يې له حوري که سرِی پرِي پیکر يې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ   پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر يې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا   چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر يې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښې   په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر يې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي   که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر يې
که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه یم کافر یم   را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر يې
په حسن په ښایست کښې دِ څوک سیال په جهان نشته   که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر يې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم   په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر يې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر يې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې   زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه   چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکره دَ زړه مینه   نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه کنگ دئ   نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!   ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ   چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښې   غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده   مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د ښلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري   دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ   که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته   اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویي مومي په راي درومي   گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې — خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هيڅ حق دَ نمك ته نظر نكا — په نايافت كښ بهانه غواړي نري
اوس په سپينه ږيره زر غواړه خوشحاله
كه په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خيال په زر زري جامو كښ درومي — كه نظر په خوار وكړې ثواب به مُومي
بكښي ځرنګه هوښيار مرغونه بند دئ — ستا دَ ورځيو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډو سره به ولي هسي نه وي — چه پرې هر كله دَ زړونو ويني شومي[1]
زه به تا غلطه نكړم په ټولی كښ — كه هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مينه يواځې په ليلي دَه — تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښښوې غمزې فتنې خيالُونه — پدا كار به وِي تا غُندي څوک سلومي
دَ ښايست سَرَه هزار كارُونه نور دئ — چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي — دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مينه ما ته شِي په كومي؟

چه په سب دَ ابوبكر د عمر دئ — كه په خوله كلمه لولي هم كافر دئ
دَ هغو په مرګ ثواب ګټلَي بويه — چه بدګوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وكړه — تر سګانو تر كوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری يوولس دِی يا دوولس — چه همه زويه نمسی دَ پيغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور — همه واړه دَ دنيا دَ دين سرور دئ
له اوله تر آخره كه ګروهيږې — دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سيد نه وِئ په زړه كښ — دَ هغو سريو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم — لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو كښ كمي دَ قدر نشته — صحابي دَ پيغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب يم
چه ياران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپينه ږيره كا ځواني نكاري — پخپل ځان باندِي به و كا ځَني جارِي
كه په خوله دَ زاړه يار تر سر جاريږي — په زړه ندی ځواني هيڅ دَ زاړه يارِي
نيك و بد پدا جهان كښ پيدا كيږي — نيك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ — كه بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[1] د زړه ويني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مينه.

[4] دې كلمې ته محشی د خربشوی ترجمه ليكلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصیل هیڅ ندئ راغلي ښځي واړه دَ ښه کار دي طلبګاري
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي فکر بویه چه له ښه ځایه دي باري
له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښي په حیا په شرم ننګ وي خبرداري
چه په پلار نیکه دَ ننګ و ناموس نه وي هغه ښځي قباحت ته دِي تیاري
اوس پخپلو زړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکره ناپکاري

چه خداي په بت مین کړم که دا عیب دَي هم وي دي سجود که دوشن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنګه په ملك ګرزم دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
کافر یم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبې ستا نوم چه زکندن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کنښېږدي کوڅه به دِ وطن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ د خپل شعر سخن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
چه ځوان وم دا یم زوړ شوم په رشتیا رشتیا خبره عالم د ځان دښمن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
شیخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ویل کا په مخ ئې منبرهن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئ دي

چه مي ولېیدې دا ستا سترګي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندَي یَم شُکر باري
په یاریَ به دِ هېښ وي چه غلط شي چه څلور پیسې لَري دَ هغه یاري
ما یَوه دَ زړه په غوره دهَ نیولې که هر څو په جهان ډېري شي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېږي چه وزر نه وي هونبره ښه وي قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ میني کار کړم چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وي که دا خپلي سترګي ونیسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشي چه مي ورځ او شپه په مخ ځي لاري لاري
نه یواځې دَ لاله په زړه کښ داغ دي په دا باغ کښ سینې ډېري دي داغداري
په خوشحال ئې عندلیب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخیست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي بویه دا چه ویل نه کا لاندي باندي
په رشتیا وَیل دِ هسي باوري شي چه پیدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندي
که ئې دواړه پښې تناکي په خدمت شي د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندي

---

[1] وایي څو لرې.

[2] وَنکا.

[3] یعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځَني گرزي   د خوښی په وخت دِ عيش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځَان خاندِي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ   ځَما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم   که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځَل بيا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويری بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ   اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويړئ
چه له سترگو می[1] غرېړی غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي   دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځَنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځَکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَری خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو   راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه   پيدا کېږِي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته   هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وِئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځَي غوټه کړې خبرِي   بد خواهان به زړه را يخ کا شېوه گرِي
يا ځَما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   يا څوک نشته په ښايست تر تا نادرِي
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځَار کړم   که ياقوت دِي که سره لال که مرغلرِي
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغرِي
هغه کار لکه دوه تورُو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[2] په لښکرِي

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له ياره مرگ دَي   څوک په څو[۱] پايي ژوندَي له ياره لري
دَ ښېو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو   دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغري
دواړه شونډي يي د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطيانَو ور کوَي خلق شکريِ

چه مې زړه پسې مېښ مېښ شي   صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به   يا نصيب چه کله چيښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکيښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سريښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ يم
که خوشحال له خوبه ويښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لړي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي   چه په چا[۲] شوې ستا دَ خولې خبرى زوړي
په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر   په ځايي خصلت دا هسي خوړې[۲] خوړي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ يم   که هر څو مى دَ اوره غُندي اَغړي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې اَخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سرې وته پيدا کړِ   دا چيچل داړل دَ پړانگ دئ يا د يړي
دا بېدرد که په ظاهر سړي ليده شِي
وَ خوشحال ته مج مېړي دئ ماشي سپړي

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترکي[۲]   بې له تا مي خوړې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرځه وُلي ورته گوري   ته يو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هيبته وار خطا شې   چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غريب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه يا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه رديف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هيبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي هونبره نه وئ ځربي غوښي ورته تلي
مرجويا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځَالي هاله ګورِي دَ کبکانُو ښايسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅری باد سرَه رفيق شِي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سرَه نه روان شِي بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځَلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځکه[۳] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځَلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې وركوَلې تېريې نوكی تر تېتو به ئې يستې دَ زركي ځوكي
دا باښې نظر دَ چتیْ[۵] په لكیَ د شهباز نظر د ميور[٦] په ځونكي
دَ كارګه توره مشُوكه دَ ګندګی دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوكي
د ګلرنګو ناز په هر كله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځَايه ناز كا رنګ املوكي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنګ كړم يا به كُښل كړم دغه ستا شونډِی ملوكي
اَفرين دِ په دا تورُو شهلا سترګُو چه ئې كښلي دَ كشمير كړلې مملوكي
لا به كله هغه ګل په چمن راشِي دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوكي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَی خلاص ندئ ځوک په ورو ورو ژړا ژاړِي ځوک په كوكي
چه توبه دَ مُلو كا، په وخت دَ ګُلو پرې ښايي كه دَ هغو په ږيره توكي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان كښ يا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان كوكي
دَ زاړه خوشحال ځَوانی په بوسه نكا
ښښتنې جونه بخيلي بد سلوكي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لكه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
ځوک دِ هيڅ ملامت نكا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنګ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[۵] د شتی په.

[٦] يعني طاوس.

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوږو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یِو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګوریِ   که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پوریِ
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي   چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نوريِ
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر   هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغوريِ
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی   نه ګرم نه ملامت یَم که تل وینې ژاړم توريِ
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي   دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلې سپوريِ[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ   ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري ووريِ
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلوريِ

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي   دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَړَي زړګي را کړ   چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه   چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي   دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه   د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ   په دروغه سر تړم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ   هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې   چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي   ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره   تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ   هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ   پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ   جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه   نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا   ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره زېبائي
تا چه شان د لیلې واخیست که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[۱] وهلي درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پایم بې چیچي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائِی بس ده نور به دېري یاری نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[۲] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[۱] دو نهـ.

[۲] یعنی دَ یوی تېش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې   چه خود رایه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې   په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم   چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه   چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم   تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه   چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره   چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ایرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وئ   دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رایشي نارې کا   وائی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي   څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم   دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ   چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم   بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه!   چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِۍ نوم حرام دَئ   چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيڅ ماڼه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې   چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي   په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري   چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي   چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانډِي نشي   چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ   چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ څارويو سَرَه تېر وئ   زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا   که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن   ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه   چه مي يار په نظر کښېوزِي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم   که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم   که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقۍ ته هوس نکا   دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربېغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي　　چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو کښلي مخ په کار دئ
که د سوات که دَ پکلي که دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي　　قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سرېښی په زنگون وئ　　په فکرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځي سَرَه زیب کا　　بیا په تېره چه و سمه پر کښیده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ　　دا ئې سیوري دَ څڼې ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا　　دَ یوسف خوبي که هر څو اروېده شي
په بڼو باندِي مي پښې په احتیاط ږده　　چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز کا　　هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پیدا سبب په دوو سترگو مَیَن یم　　چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!　　و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي　　چه ښکاره دَ هنرمندي کښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
که دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وکړې ژونده وې مي　　چه مي یاد کړې په ښکنځلُو نهاله وې مي
دا چه وایې راته ځیر گوره چه مور شې　　که تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ کړل　　چه دَ دوي په وینا غوږ کړې پرې څکوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه　　څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو　　څه دا اوس راته ویل کړې اړه وي مي
که می سر په عشق کښ درومي هم دِ لاړ شي　　خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي
که دَ زهرو پیاله راکړې هم به وایم　　خداي دِ خیر وَ تا درکا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رایشې کنکس[1] خورې　　یو تر شا نظر وَنکړې ځوره وې مي
کشکه زه دربانِدي نه وَی مَین سوي　　تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه درومې په انگڼ کښ درست انگڼ سَرَه یو گل شي　　د مښکو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار کاکل شي
چه سترگي کړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه　　چه زلفي کړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نکا　　که واړه دانایان می په دا فکر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وکړه　　حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترگو
کله صید دَ شاهینو تر مښکو تر منگل شي

---

[1] دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وړی دی.

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شيخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري   سر کښته حيران پرېشان گونه ځېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ايرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښايسته دئ   ما يَوه ده غوره چوڼ پکښي وکښلې
لا به کله نندارە دَ هغه مخ کړم   چه مي گډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پيالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په ازل ئې نه دِئ دا پردې پوښلې
چه مي تل دَ مخ ثنا وايې خوشحاله!
په صله مي سپينه خوله درته بخښلې

چه گلرنگه معشوقه لَرِي په کور کښ   دَ صحرا سيل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي يار سَرَه خندا وه په بيور کښ
لکه لوند خرڅوري تا وکړې نم ئې نه وئ   ښېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځې   په جهان ئې فيروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قيامته به يادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ   که د هېر صورت پيدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نيسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننگه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ
دَ خوشحال دَ زړه مي ښه نندارە وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنگه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنيسي مابنام کا   چه پلَو له مخه ليري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زياته دَه تر نمره   چه ديدن وته ئې غټ گورې په چا شي
تر يانه پوری ئې گوډه سي کوتره   تر وَيل پوري ئې گنگ گويا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي   يماني بارخو ئې گل غُندې نما شي
مرگ می سل ځله قبول ښېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسی يار ښېلتون تر مرگ بلا شي
په مانِې ئې مرده شو يو کرَه عيد وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقيب په سر کا توئې   چه گله له منځه وباسِې پخولا شي
چه په نه ليدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِې دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصيبت شي عافيت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښېتېځلی او په تکليف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مينان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه   بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا   شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شيِ
دَ یوه مانې شي سر دَ بل نړېږي   په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه   خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي   یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ   عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې   عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده   چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا   اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ   سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته   واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي   صلوات ئې په جمال باندِي گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو   چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلباند شم   لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترگو   دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ   ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده   او که نه پرې به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي   په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي   بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ   که په چا د آشنایئِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره   دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه   چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وئ   په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه   مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مېّ کا   که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پښښېتړ، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ږانده وته اسمان ښئيي يا ستوري   وايه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک باندِې تور تم شوه   روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[١] کا يا ښکنځل کا   مريی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي ونې   که باران د ښبکال په شبېو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ   څوک له ځايه زورَوَر شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه   يو کالَي په بها پېږي بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي   ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانِدي نشته   پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ   دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه   لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ   نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته   چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته   چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي   چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم   چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وئ ميخوري کړه   دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي   همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخويَ   دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ   چه په کور کښ ده خوشخويَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وئ   چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې   په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښې   که ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې   پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ   په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ
دا يوه شمڅه دَ ځان وينی بلا شوې   چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو   په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې!   په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[١] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببګیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي په ماښام کښ روښا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په بڼو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي همګي دُرو ګوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنګ یو ئې نګهت یو ئې وِی پاڼي پدا باغ کښ عجب ګل شګفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا هغه څوک چه په ګیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله ګفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنګ بادشاه په دور رسم دا شو چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق ګڼِي خپل خپسر چه ګواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په ګور خلف دِ غواړِي هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه ګله ده دَ ټټوانو را ئې وَښیه چه کوم پکښې تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوګي زېږي که الغېږ[۱] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی ګبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سړي ډېر زویه پیدا شِي بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په ګور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[۱] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ — په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترگو — څوک چه تُرکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېريه که هر څو ستائي وگړي — ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي — هغه زړونه غندي کاڼي دَ ښېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري — ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ — يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ — که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم — په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ — ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترگي مي منلي — چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ — ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ — دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره — نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه — لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم — که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ — دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه — چه پرې يښَي نبي گام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه — دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې وړې وړې[1] — يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ تړلي — په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وړمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې — مړې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مړېږم — دا ځما سترگي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقيب مچ دي — ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي — لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي — چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَري په زړه کښ — که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته — يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی — په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سرَه کښېنم رقیبان مې
تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سرَه ښکاره کا وزیانېږي
که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم
ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره
چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده
مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوې نور به نشي

چه په حسن په ښایست دې زوروَرې
دَ هغو وائې بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ
دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند
نه مي شهد په غرض دئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا
چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سرَه پاش پاش کا
که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي
چه په شین شین یون کړې ښېوه ګرې
یو نظر په درست صورت علامت وکا
په مثال لکه بڅرى وچى سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده
چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائې باور وکړه
لکه باد دې په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ
چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه مى فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ
بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت
عقل علم هم دا هسې په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره
راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښى
واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړى چه محنت نکا هغه کله راحت مومي
راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي
خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع
اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي
دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره
دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ
څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ
دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم
دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا
چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشى تنها دَ عشق لښکرى.

[2] نه پلاره او څلور میندى، نه اسمانه او څلور عنصر دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1]   فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار مى واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ يارى لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننګیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللى
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئ زخغملي
دَ جهان ګلونه واړه بې وفا دِئ   بیهوده وربانديِ میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غڅکي وَئ سړى نه وئ   هونبره چاري سړيتوب را ونمايلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَیل ږغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري   دَ یاغي دَ اهل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړِي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت ګا بل ئې یوسي   راشه ګوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ويلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ بڼو په تار پېيلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني يم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي   څوک دِ يَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرګ وته مي مینه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زیست روزګار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص دریاب تر شرقه دَئ تر غربه   حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړى لاهو شوه په دریاب کښ   لا به کله دا لاهو بېړى په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى ږيره سپينه ازموینت دى   لا د ما و عاشقى وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پيغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل يار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله گڼه چه قط شي!

چه د لويو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته گسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرگند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترگو وينم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر گل زېبا دَئَ يار ځما دئَ   چه په مخ ئې عندليب شوم کار ځما دئَ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووينم په سترگو زار ځما دئَ
که واعظ مي له ښه مخ له ميني نيسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئَ
بې له کښليه زېبا مخه که گلزار دئَ   چه هر گل وته نظر کړم خار ځما دئَ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وايې غم يکلخته ښکار ځما دئَ
همېشه به په ما وار دَ رقيب نه وُ   بيا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئَ
دَ خپل يار سَرَه دوږخ ځما قبول دئَ   که بې ياره جنت مومم نار ځما دئَ
بت پرست کله دَ بت له ميني اوړي   زه که مينه دَ يار پرېږدم عار ځما دئَ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار يم دار ځما دئَ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصيحت وئَ   څه عجبه آگاهی لَريی په زړه کښ
دَ ناصح په نصيحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئَ څه دئَ   چه هر چا سَرَه سياهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   گمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټينگ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك گردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به گمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آلا شوې دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشي راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال درې تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړې
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نرې
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې دَ درياب په مخ دَ خليو پل ترې
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم نه پوهېږم ښاپېرې يې که سرې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم دَ زړه بېړې
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړې
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غر وُ
ستا په مينه بکباره شو و ووړې

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندي سپينه خوله سرې شونډي دواړه زلفي اوېزاندي
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[2] کاندي
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلي عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندي
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي پروتو دي په ګلو د سنبلو پاني تاندي
زه ور پسې درومم دَ يوه نظر په طمعَ بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندي
بخت نه دي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال ختك ته خاندي

څو بېړې پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[3] چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي لکه لوند لرګی په اور يبښي څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دي له ځايه هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ مناري مي ډېري وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غمونه دَ جهان شته په زرُو رنګه نارې واوره دَ خرارې[1]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ خلق څو خبري کاندي غاړې غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي غوړَوي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده　　لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي　　د بادشاه تر خوا نه به کنِم خځاړې
غافلان په غوږ کاږه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ　　هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ　　دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قارورې دئ　　او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې　　دَ سړي هغه هوا پر ېوزِي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي　　وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ　　په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه　　چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې　　هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ　　چه د گل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر گرزِي　　اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو　　چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی　　څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ　　په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه　　په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا　　حؤك همېش ور پسې گرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه　　دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ　　دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي　　چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي　　څوک به ستا په اننگیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي　　د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه　　په دربار دِ فریادِي دِي څیري ختي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه　　مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي　　چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته گوره　　که دِ نه دئ د لیدلو سترگي تتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه　　په آواز به دِ بلبلي شي ساکتي
گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ　　چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لَرَلې ختِي

ځما مرګ هغه زمان دَی چه رشتیا دَ یار هجران شِي
که هجران له منځه وَوزي نور به هر مشکل اسان شي

زه به ځان جهان ښندَمه، په اشنا پسي به ځمه
پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي

تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه
لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه ښېل وان شي

یَو خدنګ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم
ورته پروت سر مي نښولَي چېرې نه پدا پښېمان شي

ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کرورونو ئې بها کره
خوله ئې لنډه دَ هر چا کره مګر دا په شاه جهان شِي

له یو هسي مي روزګار دَئ، چه ګه یار کله اغیار دئ
په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندِي نادان شي

دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې
موندلی مي په بخت یې که موندلی می په مټ یې

آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي
په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ یې

نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل
په دواړو سترګو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې

چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسي ځلېږي
قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې

چه ته را څخه نه وې یو کنګال[2] دَ زمانې وم
پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ یې

پېرې به په ګلزار کړې که بلبله دَ ګلزار یې
ګندګی لَره به درومې که په اصل تور ګونګټ یې

دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې
په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چپټ[3] یې

په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنګ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننګ ندي نمر پټار[4] دئ
پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ

نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته
دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ

دَ منصب دَ اضافو خبري کاندِي
په عزت په حرمت کله خبردار دئ

اتفاق یګانګي ئې سَرَه نشته
همګي روان په بېله بېله لار دئ

یَو څرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته
که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ

په الکش الکش[5] ئې سترې کړم ښکار نکا
د کوټه سپې کوکري پکښې سه چار دئ

یو څو دي پکښې هر ګوره نا پکار دئ
دا نور زویه مي لا لږ او ډېر پکار دئ

نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ
اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ

نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره
خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ

چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وړاندي
څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال یې بولی.

[3] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور یا مار.

[5] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکايت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زويه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته يو څرنگه خراب شوې | چه وو در څخه لاړل، په هر څيز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي | چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شيخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ | دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پيچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه | په حزن په حسرت دَ يوه هر دړ ناياب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښليو ښايسته بلبلو ږغ کړ | يوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
ببرئ دِ دَ سينې په زور چه پاسه تله په غرونو | غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ درياب شوې
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ | نيژدې درته وېغ وېغ کا دَ گيدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې | بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وېښ وې بيا به هم چېري وينبېږې | هَې هَې دَ خوشحال بخته ولې دا رنگه په خواب شوې

پېږې لَرې خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ | چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لَرې په زړه کښ | هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندې ئې زر داغونه جوړ شي | چه دَ يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې | چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه | چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدايانو هسې چار ده | چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندڼ دَ وني ځکه بوي روان شو | هر چه ولې ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله | که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پيدا ده | په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ

که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَيل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولَي | څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته | دَ کلي د محلت سَرَه چه زيست کا نا نمنځلَي
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي | دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلي
چه سترگې په رنځور کړې برنده کښېنې خورې زلفې | چه غټ به درته گورې يويو مرد بويه بللي[2]
هر گز به اروېدلې دَ ليدلو مخي نکړم | خوبی دَ يوسف اروم ستا جمال مې دَئ ليدلي
په ورځ دَ جدايئِ څوک څه وائِی و ما ته | مرده وته هم کله نصيحت دَئ چا ويلي

که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[1] په باغ کښ چه د کښليو.

[2] يو يو بويه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي   ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ   واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه   کل واړه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سبېه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې   سل به بلل نشي سرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي   هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال ختِك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مې نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي   پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډې دِ ژوندون بخښې په سترگو کړې خونونه   ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[١]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو   رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[٢]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده   خال دِ دَئ په زني که دانه ده د مماڼي[٣]
ته په پالنگ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم   پنډ دَئ د گلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[٤]

خندني هسي لر بر گرزي برسېرې   برابر په تورو ورېشي سر تېرې
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي   بل هزار حیله په توره پیسه پېرې
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ   که ئې خلق دَ منگلو څښتن شمېرې
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا   د نامرد یا په ورغومی یا په لهتېرې[٥]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ   د نامردو نامردي د ښځو نمېرې[٦]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ   دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېرې
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېری په زېرې

خسته زړه مې چه نگار هورې هورې وئ   هو بلبل مې چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم   هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان گوره   د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو وته کښېښ   غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنگ ئې اوښته ورځنی نشته   لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[١] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[٢] پټان يې.

[٣] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[٤] نادان يې.

[٥] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بېله گرداو بیهوده.

[٦] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندي گرزي و هندی[1] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په گلونو باندي گښت گاندِي بلبلي پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

خټکي له خټکي نه خوند آخلي همسايه له گاونډِی نه پند آخلي
څه به غم دَ صغيره گناه هغه كا چه په غاړه كبيره څرگند آخلي
هوښياران دَ نېكخواهانُو وَيل نغوږي ناپوهان دَ بد خواهانو سند آخلي
دَ مظلوم آهونه كاږی د غره سېځي ظالمان به آزارُونه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځِي په اور كښ چه له پېښو دَ بنديانو بند آخلي
كه په زړه كښي دېر غبار دَ غليم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي'
خوشحال خپلو خوړو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوړه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډې دِ شكري ندئ څه دئ كښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائي دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترگو كا دَ زړونو سيه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند كړل هوسی سترگي زورَوَري ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ پښتنې په قامت ستری[2] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري كړه له دله ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[3] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېړي په لوړو په ژوَرُو دم در حال راغله پېړي
د سترگو په جوهرو مي په سی[4] كښ را ښكاره شوه په مښكو په گوهرو مي په كال[5] راغله پېړي
تر مرگ څه كمه نده ما ئې ښه ننداره وكړه په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېړي
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه د وَاړو تلاښونو پايمال راغله پېړي
دَ مخ ده كه دَ تن ده كه دَ لاسو كه د پېښو ده د كل واړو خوبيو په زوال راغله پېړي
اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لكه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېړي

---

[1] يعني زننده.

[2] يعني جگی او لوئی.

[3] لاشه يا لشه يعني نښن.

[4] محشی ليكی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعني پر اويا كالو می د سترگو ليده لږ سوه.

[5] محشی ورته ليكی چه مطلب له مښكو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او كال په ابجد ۵۱ كېږی چه پر دغه سن وېښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئینې په یَوه کنج[۱] دَ مخکې پرېوزه — د کښلیو په جمال په خط و خال راغله پېړي
چه جونو وَته گوري خجالت ورځې پخپله — په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېړي
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېړي

دا چه وایې چه ډېر مهر په فلانې کړې — په یاري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم — ما په ډېر ورتله راتله سترې ستانې کړې
زړه مې ستا وَ تیر ته نخښه دئ قتال! — پرې به کله جوړ دَ غشیو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حیرانېږم — خداي په ما باندې یوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر تورې اوبه پرنِ[۲] کا — تا ځما اوښې په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډې ستا په شونډو باندې کښېږدم — وایم نوشې مې دَ مېو پیمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مې — ستا دَ سترگو وِ هوسیُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وایی چه دا بد کړې یا دا ښه کړی[۲] — که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړې
چه په بین الا صبعَین[۱] زه خبر دار شوم — په لحظه کښ څه چارې په زړه کړې
په خطا باندې عطا په طاعت قهر — چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي — چه دِي کړې په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوې هغه کېږي — په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکې په شهد و په شکر دَئ — په سبا دَ هغو خولو خاورې په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهینه — په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په یوه مځکه یوه باغوان کَرَلې — عباسې گلوُنه زیر و سپین و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه — ځنې ځنې ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شي — دَ صنعان غُندئ ئې خوار په سپین وېښته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هیڅ مې نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونې سترگې چه ته لرې دلبرې — په کشتن به خلقې کاندې ډېرې
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا — چه به ستا سترگې په ما شِي برابرې
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم — دواړه زلفې په عنبرو معنبرې
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ — یاسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرې
باز د جال کوتره وَوینیِ پر وَرشې — تېوسې باندې پېرې کا لر و برې
گوره چرته وې په چرته گرزېدلې — چه فراق کړې هونبره اُوښې را خبرې

---

[۱] کنج د زنگ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپې دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځَنِي ليري ليري كرزي
مست خوشحال څخه كوتك دَئَ د ډنبري[۱]

دا معنې دِي زورَوري سمِي چېرِي دِي خبري[۱]
څوك چه لب كا سره بيارته ځَنِي توئي شِي سكري
څوك چه كښېوزي په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشكينو په بازار كښ تويي نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُرِي[۱]
هر هر سكني ئې وَگوره په هنر زَغيرِي زغري
ډېر دِ ښه ووي خوشحاله
بس كړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شكر پارې دئَ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئَ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئَ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې كا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئَ
د خپل يار كره دی گل نشته له باغه دَ اغيار كره پراته په پشتارې دئَ
دَ دردمنو له آزاره وېره وكړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديِ نارې دئَ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږِ ورباندي ندئَ شمارې دئَ
پدا اور كښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئَ
حريفان ډكي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره ننداري دئَ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم كړې خداي ځَما دَ زړه په سر باندِي رقم كړې
مخ به چېری راته سم كړې په ياري كښ كه دا خوي به تل ځَما دَ عمره سم كړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئَ چه زلفيني په سپين مخ راته خم كړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځَله ځَما په سر قسم كړې
چه له دم سَرَه مي كښته پورته كرزې ته په ما باندِي دا چاري په كوم دم كړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندِي ټټر وهې ماتم كړې
چه په زړه مي كرزيدې هغه خبرِي كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
دَ هجران ورځِي چه كښې پشمار دَ عمر دَ قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما كم كړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم كښ ليو[۱]كړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

دَ ځَوانی په خوبيه كښ څه شك دئَ د پېریِ عمر درست له عيبه ډک دئَ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د ورولي په پرهار باندي نمك دئَ
كه څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښادِي پوري هر كله غم لك دئَ

---

[۱]دا كلمه عيناً وليكله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه　　په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ　　د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه　　ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترِم چه زه ملنګ شوم　　ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال ختِك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ　　که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه　　دَ عاشق دَ عاشقۍ سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ　　عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ　　یو نازک لطیف رموز باريك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ　　چه نظیر ئې مونده نشي ځَما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ　　خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري　　پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم　　ډکي ډکي پیالې راکړه ځَما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي　　شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي　　هغه ځَاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده　　چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي　　چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلۍ آحري کېږي　　په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې　　کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم　　ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګواښېږې　　قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې　　واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم　　لږ و ډېر مشتاق ځَما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي　　عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ　　لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځَما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي　　لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو　　کوم سړی به دَ منصور تر ځَایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه　　عاقبت به لوي هلك ځَني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وږم　　که په بوي مي ستا د زلفو سوړ ټټر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښې　　کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړي ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورايه خارو خس ئې راته گل د پيغمبر شي
زه به هيڅکله وانوړم ستا له کويه کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وېښته چَوِی په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
دَ يار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ که لاله غُندي دِ ويني درست ځگر شي
چه ئې وروځي ور ښکاره کړي خلقو بويه
چه خوشحال ئې دَ کښتيِ قلندر شي

درياب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا درومي جاله هم ورسَرَه بيائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو له هيچا خبر ندئ چه په موړه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس مياشتي پدا خبر دار ندئ چه صيفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حيران په څلور کنجه په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پيمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پيدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانیِ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې ناري وکړي چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هيڅوک پدنيا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ راشه گوره چه نن بيا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجونيا له بحره وکيښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي نيک و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېښي له خپله لاسه هره کړَله شي
دا خود نمايه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښښوې ئې ډېرى دئ اول به کومه يَوه ويله شي
نورو خوښيو وته به شا کړي که دَ يار دَ ميني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه دَ يار جفا په وفا نيوله شي
که اور در لگی چا ته مه وايه چه اور را بل دَئ سينه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پياله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دي چه کېږي　　په هر لوري رسوائی دي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو　　دَ وګړي خود رایئ دي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو　　څه نابودي دانایئ دي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري　　څه بې ځایه زېبایئ دي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم　　دا دَ خلق کد خدایئ دی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایئ دي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ　　چه ګهي ئې را نیول که ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي　　هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي　　دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ　　که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!　　په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا　　نه دَ باد په یوه ځاي باندې اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ　　طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندې بار دَ یار وئ　　خداي دِ نکا چه به لاندې تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي　　چه ئې زلفی اَوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته　　اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم　　پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا　　همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه　　په ما خوار پوري چه خاندې څوک به اَر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه　　دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي　　عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه　　تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي　　ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندې ئې خرپ دئ د غاښونو　　دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ　　که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوترې اشارت د دیو مرګ دئ　　عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندې ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي — هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریٔ هنر هیڅ ورځخه نشته — که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ — چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي — لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر می وگانډه گرېوان د عشق پکار کښي — نور په ما نشي وهل د گرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو — دَ بهار په موسم ډېر گرزی غوباړي[1]
هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ — په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځاربېږم — که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وَکړم خوشحال شم — تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره — چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي — پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وَکړ په خداړو — چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیٔ کل واړه ځما دئ — غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ
دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال ختِك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دَئ — که ئې زده چه دا ښادیٔ ساعت یَو درنگ دئ
لا مي یو خدنگ له زړه وتَلي نه وئ — بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنگ دئ
هر سحر په ما له ورایه تبغ وکښلي — خول په سر یېښي راځي په نیت دَ جنگ دئ
تر چشمانو مي اوره گټه بې نمه — تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وگړي — خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنگ دئ
ما دَ زړه په سترگو رنگ د زړگي وکوت — همگی دَ غم په سرو وینو کښ رنگ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي — په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ
دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ — هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ — لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا — ستا دَ سترگو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ — نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تبغ ومرم خوني مي ته یې — بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبڼو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ   نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده   دَ سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ   نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه   چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په ډکه يوسي   کشمېری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده   په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ   دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو   ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه   دَ بل ډېری وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي   چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ   دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه   دَ کردي په کار کښ غوځ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي   دَ نادان په سر مي پنډِ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په ورانديِ نه ځي   دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ   چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارئِ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي   دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي   چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غږېږي   همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه   و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ   څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم   په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم   لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته ليکلی يعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ — نا آشنا سرى به نه وئ په چا كړئ
په يارئِ دِ ئې هيڅوک غلط نشي — وار په وار ئې درست عالم دي تر شا كړئ
گوره سر به ئې په رندكه په زاهد شي — د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا كړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار كښ — دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا كړئ
خدايه ته ئې دَ زړه مهر په ما وكړه — چه دِ زه په ظالم يار يم شيدا كړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ — درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را كړئ
زه به ولي دَ ښه مخ ننداري نكړم — ننداري لره ئې زه يم پيدا كړئ

يَو وصال دَ ښو يارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا كړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقى — په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقى
په رشتيا خبرُو هم متردد يم — په وسواس كړم دَ عالم منافقى
دا چه وائي ځوک به هست کړم ځوک به نيست کړم — سکه دعوا كاندي سړى دَ خالقى
كه عذرا په ملك كښ شته مخ دِ ښكاره كا — زه په تن كښ زړه لَرم دَ وامقى
آدم زاد په تفاوت سَړَه پيدا دي — يَو په بل تېري لَري دَ فايقى
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي كا — چه لري واړه اسباب دَ لائِقى
ننگياليو سَړَه وېره دَ سر نشته — سر سړى پرېكا دَ خره په سارقى

نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منكر مه شه دَ خپلي عاشقى

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي — ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه يو ښو قبل كړ — دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ — هغه هم واړه يكباره معجل شي
عشق يو څه دَ مزري برېت دى په كوگل شي — دَ رنځور ئې په څو ورځي رنگ بدل شي
ښايسته كه هر څو لافي دَ ښايست كا — چه ئې ته په نظر كښېوزې نور خجل شي
يو گلزار په يوه درنگ كښ شگفته شي — چه ئې زلفي په بارخو باندي وَلَول شي

تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځاربېږه
آفرين دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي كښېني پاځي پايځې لندي[1] — شانكي وَهِي در بلي څربي لندي
دا همه واړه زهزن د طريقت دِي — خپلي خوني لَرهَ وړي پردئِ گندي
نيك و بده چه و چا وته رسېږي — پخپل ځان تري دا دواړه په ډوډندي[2]
د عالم رخني تړه په سبا دَي مره — خبر نه دَي دا گيدي[3] له خپلي اندي

---

[1] دا بدله عيناً وكښله سوه اكثر ابيات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه كي ډونډ كښلي دَي.

[3] گيدي سيد راحت په معني دَ خره راوړي دي يعني دا خر له خپله اندي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ٠[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سگان وژني خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ گلزار گل دئ ستمگر مي دَ دوږخ دَ اور لرگي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کيږي بد خصلت سړی يا د يو دَئ يا پيړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته بې هنر سړَی که وگورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتگالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زيبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښيوه ښيوه چه پل کښيږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ گلزار په پايمالی دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کيږي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې ميَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مگر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوځې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره   په ژړا ژړا شپې ښکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا   هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور اندت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق ګويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ   همېشه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعنی سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنی غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځَکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځَني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځَني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځَکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځَني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځَني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځُان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي ‌‌‌ په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه ځوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا ‌‌‌ چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم ‌‌‌ وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي ‌‌‌ چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته ځومبنکی شو ‌‌‌ چه بخت و ماته شا گړه ځومبنکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې ‌‌‌ چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ ‌‌‌ دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي ‌‌‌ دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي ‌‌‌ دَ نامرد دَ شجاعت سرهَ څه کار دئ
ورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي ‌‌‌ دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کنبلې حوره ‌‌‌ د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموري ‌‌‌ د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ ‌‌‌ دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه ‌‌‌ دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو ‌‌‌ د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

درومه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي ‌‌‌ سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه ‌‌‌ دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو ‌‌‌ هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته ‌‌‌ دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې ‌‌‌ اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا ‌‌‌ دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ ‌‌‌ چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وِئ ‌‌‌ وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي ‌‌‌ په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي ‌‌‌ دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو ځښتن وگوره ‌‌‌ چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه ‌‌‌ که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترې
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي ‌‌‌ جگي جگي راشه مکړه مینه پري

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني   زلمی توب را څخه يووړ ږيرې سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو   په جهان کښی نورې نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده   پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شيخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ   چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشيني
که ټټر وَهې له تيرې گمان مکړه   چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل دركا په غېږ كښ   په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ   دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې   تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سرې نه زر خبري واروې   په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه   مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي   ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي   که صفت ئې درته وکړم و به رېږدي
ته سرې يې که ځاروي يې رنگ دِ ورک شه   د بهار په سرو گلونو باندې پېښې ږدي
ما په ډيرو ستو اور دَي لگوَلَي   په دا څه که څو خسرې باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم   لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندي   پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته   هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ   هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي   هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي   شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

ته ګوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترګِي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانِي مانِي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ تورى شپې څراغ يې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَګوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مېَن په تازه مينه سرَه تېر شيَ[1]   په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و ببر شي
لکه ږېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   ګل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پې ځاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مېَن يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائي پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوى طاهر په مرثيه کښې ويلې ده، په آخر بيت کښې "ظاهر و مړ په شباب کښې" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځى، چه دَ مړينى کال ئې دَى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسي ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږې سوې
فصل نه کوې خوشحاله
څو پټې نشې په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[۱]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواږه ږنکوري چوني
دَ خوړو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې څربي لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سينه ومنډي سړګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[۲]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[۳]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[۴]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   درويشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښې يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[۱] سرمايه، رقم.

[۲] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[۳] ګنځی.

[۴] ميده شې، ووړ شې.

ډېر مين وه چه ئې لافې کړې د ميني   په ارمان و بله تېر شول که ئې وينې
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده   ژړا دا ده چه ئې وژاړې په وينې
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي   دروغجني ميني غواړي توري سپينې
دَ مجنون او دَ ليلى مينه رشتيا وه   دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي   په جهان که ډېرې تېرې دي رنگينې
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ   توري زلفى دِ سنبل دي مخ نسريني

له د يو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبيني

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي   په ساعت دَ دنيا چارې په بَل رنگ شي
واړه وَسوځې په اور کښ خبر نه يم   بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سرَه خاندي   چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښليو جنگ پسې آشتي وئ   ولي ما سرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندي ئې زړه دئ لکه ژاوله   خو په ما باندي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بيا دِ آهنگ کا   دَ هر چا په عاشقى ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ   که روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي

تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ يارى ننگ شي

راشه لېونى شه چه دئ نور خلق غم خور شي   څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم   سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا   خدايه لا به کله دَ غماز سرى مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ   هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي   څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو   تل په کښېده باندي ټکى دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه   شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ   ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي

ډېر دي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبرى وَ مخ خال شي   لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي   دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري   اور دِ پوري دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي   چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي   جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم   همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږى ساقي گرم يې   که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي

لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سرَه آشتى ده که په جنگ شى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ یارانو بې غمي هونبره مهر هونبره مینه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ حقیقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېري مځکه کروړه عاشقان دي چه په څو رنگه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه که په بل جهان پیدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم چه مي ولیده دَ خلقو همدمي
چه په هیڅ ساعت خالي نه وِي له غمه مگر غم لَره پیدا دَي آدمي
هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم چه په کوم زحمت کښ پروت یم المي
ته چه ما ته عربي خبري وایې دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال یې وئې وایه چه په گوته یوه گوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله که یو خداي دَ سرِی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټینگ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه گوره خلقه نصیب په څو خوري توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ختي منگلي په تیاره د گردې و ازدي پیشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ چه تر څنگ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ فواقجن هسي لوگي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عیرت دئ نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری
لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفایی نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
لکه اور په بوټی ولگي بیا نه وئ یو څو ورځې دَي ارمان دَ جدایی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده څوک دِ و نه وزي له هسي روښنایی
له یوه څاڅکي نه څه صورت پیدا کا هم په خداي ښائي کارونه د خدایی
تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بلبلي که ئې تل وَئ دا بازار د زېبایی
په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنیا غواړې تا ته هېڅ نه دئ دَ خلقو دانایی
چه ځما دَ درد علاج لَره پیدا دئ زه له چا غواړم دا هسي مومیایی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده دَ دلبرُو حسن څه لَره ستایی
چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ مگر نشته جوهري دَ بینایی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونیوه ځاي سراي چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوډی دئ تر تیراه پوري سم تللي — نیلاب و لنډیٔ دواړه عجب سر یښي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده — گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض دِ دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي — که ملك ئې بارانيِ دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه — رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه — واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1] — چه څوک پکښي میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائيي — څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائيي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا — څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائيي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وايې — زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائيي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي — کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائيي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ — دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائيي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور — څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائيي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائيي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې — ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي — د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري — کله ځوان ته سترگي اَړوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو — خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم — یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندېِ
چه د مځکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم — راشه وگوره هغه تر مځکِي لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې — خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځِي وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښي — دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښي
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره — که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښي
دَ ټولی په مخ کښ ځِي په شین شین — لکه مست هاتي چه یون کاندي په ډور[2] کښي
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو — که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
په قراره قراري کښ عالم خوش دئ — ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښي
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه — زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښي

---

[1]کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2]هغه رودبار چه څنډی ئې زنګل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب پوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په ګوتې کښلې دا وینا وه   چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په ګور کښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د ګوتي غواړي په ځلور[1] کښې

زه خو شرابي یم شیخه څه را سرَه جنګ کړې   بخري ازلي دئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه یې په وَیَلو دَ دریاب اوبه کرنګ[1] کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداي اَینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښ شیخه سود ئې راته وایه   ولي پخپل ځان دا هسې ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته ګل دئ شقایق نرګس سنبل دئ   بې ګلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې دېري توښې واخیستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکي[1] دَ عمل تله درنه په قیامت شې   موم په رقیبانُو په عاشق باندِي زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دئ د عاشق دَ پرېشانی   ننداره ئې بهانه ده دَ بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ   غم ئې لا تېري کاندي تر دېري ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لارېزاله حیاتګي دي   وړانَې ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسوَلی دَي خپل کار تر هسي حده   لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلې را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسي ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئ بردباري
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا یې   په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقي را باندي غاو کا   ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکره   څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبري وایې

[1] محشی ورته لیکي چه مطلب ځلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما يو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي　　ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا يې
د ګلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده　　هسي مه وايه نادانه چه په څه صورت شيدا يې
دا څه توري سترګي ندئ چه ځما زړګي ئې يوور　　دا څه لا نوري بلا دي خدايه ته دا نابينا يې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي　　دا يو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وينا يې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وګړي　　دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا يې
نن به ځراغ په کور کښ نه يږدم چه ګمان هيڅوک ونکا　　دا نېژدې دَ چم وګړي چه نن ښه مېلمه ځما يې
ما وَيل چه د زړه غم به درته وَوايم چه راشې　　غم به څه وايم و تا ته چه په راغله غم زدا يې

چه دَ زلفو نافې تل تل ځنېوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه دَ خطا يې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي　　غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنګ هندو ليدلَي نه وُ　　چه په حسن دين و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني　　هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر ګريوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته　　چه ئې بې له تا په غم کښ په پايان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندِي　　دَ ارمان ګوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوګان وته حيران يم　　چه دَ زني ګوي دِ ځرنګ په ميدان وړي
پکښې بند زړونه وګاړي که ئې ګورې　　چه دَ سر زلفيني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه　　د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده　　چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ يم　　که مي دين و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي　　څوک به څه لَره په کښليو دا ګمان وړي

دَ زړه مينه ئې په کښليو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي　　که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو　　لا په اور کښ ئې يَو درنګ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځَايه غليمان يُو　　په جهان کښ غليمان سَرَه رغېږي؟
چه غليم دَ مرني بپه نظر کښوزي　　نور ئې زړه دَ ده و مرګ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غليم کا تر ځَان وړاندی　　و نامرد وته به سل حيلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غليم ياد دئ　　بل به کوم حجت تر دا قوي يادېږي
کانې زر که سَرَه وګورې يو رنګ دئ　　فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ　　چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځَای حصار شي نور خسا شي　　صفائي ئې هم پدا ده چه بهيږي

تل دِ لاس په غليم بر اوسه خوشحاله
غليمان دِ شرمنده تر تا ځَارېږي

ساقي ګل شګفته کېږي　　خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي — دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې میو — په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه — راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا — ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ — په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بیدار شه
تَل څوک کله خفته کېږي

ستمگر به همېشه په دنیا نه وئ — پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ — ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هیڅ راغلي ندئ — خو دنیا وته ځوئیږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي — که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سیالي کا — په کردار کښ شیطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنیا مقصود حاصلېږي — دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زویه ورور یې زړه نه وئ ترلي — دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ — په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبیحات دَ مال و ملك کا — په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا — چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر یم
که وَ زویه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هیڅ نکړَي ژړلي — چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اورې — یَوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم زېږلي
رقیبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي — هم ترې ځیرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پریو زانگې — هغه پرې دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني — ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه — چه په کور ئې دَ بلا نفیل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته امید دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ — پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښ — بیا ساقي راته نیولي ډک اياغ دئ
یا د ښو زلمیو خیال دي په شمله کښ — یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژویی.

[2] یعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی یعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښ به ئې غواړم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندې وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي زه به زړه ورځني ژغورم روږدِ[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځي په ګلزار ورشي دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا هی ځني خواست دَ شپېښي خولې کړ په خندا ئې وې چه څه کا دا سرِی
ویې څوک یې چه ځما په کوڅه ګرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم ښېلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي درېغه دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښ راته ګوري لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسې ستا دَ ښېلتانه په آتش سوځم لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښ هیڅ لقب دربندي نشته که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشِي
په سینه کښ دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښ لکه زه یم بل به نه وِئ دروغجن یم که بل هسِي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وینو ډک شو چا ته وویَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځما دیدن قیمت بها دئ زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښ دیدن را کړه په سودا کښ خلل مکړه که دِ زړه وِئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښ نشته هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وِئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وِئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وِئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وِئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ   جامه هونبره څو قامت وئ
گرگډن گردن دَ فیل خوري   څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي   نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه   په گرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم   چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول   سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوړ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ   له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه   تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ   گوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!   چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوگند دئ   پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنگ دَ مسلې شم   شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا ماڼی نړېږي   راشه گوره که پدا دِ زړه سړېږي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ   پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږي
وایې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ   په کوځه کښ دِ لا دم وَهِي غړېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   وائي مالگي مي په سترگو کښ دوړېږي
لا به گوره څه شان شان غوټۍ وا کا   دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه   ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ   په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال خټك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانډی زور شوه څو زړېږي

سخ د آئینې دئ چه دِ مخ وته تل گوري   سخ دَ لونگین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوړو غټي غټي مرغلرۍ   وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځه چه د خولې ښېرې دِ اورم   شهد و شکر را گرې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترگو پما خوار هر گوره ډېر شو   څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم   تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو   څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځَي ستا وَ لور ته په ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می   يَو څو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې   چه بې مېُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ   ورع څو کاندي سرَی
ګوره څه وايي پر غوړ کړه   چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي   آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ   که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي   نور ئې وګڼه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنيا څلي[1]   دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَړم ماران دِئ   هم دا څلي دئ پېيلي
که دِ يَو ځَله ځَان خلاص کړ   غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله   که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ   مخ ئې تور ږېري ئې کلي
ته اصيل ځَان دِ مريَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پياله کښ مَي زياتېږی   چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقيب ښيښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ   چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپينِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق يم   دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي   چه کال باندي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ   چه بيل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کانې رنګاررنګ دئ   ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتيږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ   څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېري   مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خيال ئې دَ زلفينو عقل و صبر و دين و زړه وړي   نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وايي   پلار که نصيحت کا و عاشق وته خجل دئ
قيس وُ که وامق وُ بيا فرهاد وريسې نور وه   ما را ورِي ندَئ دا دَ ميني دود اول دئ
مينه الستي شته لباسي شته نفساني شته   مښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتيږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه جام ورکړه رانده ته هسي وواېه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا ځان سوځې په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[۱]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[۲] بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی په ورځې ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ چه چا ته ئي پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم څه روزګار به پکښې شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادۍ ته تلاښ کړ په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[۳]

شین مرزي چه ګېډي داړي باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[٤] څه مهموتي دئ چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووزي پربېرده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ په غوټه وهي دوه ښاړي
هم شنقار مي هم شاهين شته هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو وړاندې زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[۱] شم.

[۲] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[۳] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[٤] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرين وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي　　یو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازمیښت گوره دَ دهر　　راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ　　دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ　　دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ　　هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره　　چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې　　ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ　　بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي　　غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي څښي ښیښې تشېږِي　　نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوښي ځِي په شین　　بتي زشتي فتنې پېښې
شي په چین تشي پوښتني　　چین چین څوښي پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین　　نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي　　گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل　　بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني　　کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولیٰ هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ　　ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ　　یو سړی په زرو کښ په بخت سرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَایه زخمي وئ　　ځَاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم　　کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ　　که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترگو واړه کښلي　　چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه　　چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي　　چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې　　گوره بیا څونبره وگړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه　　مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ　　که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي   خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي   چه تمام له عشقه روغ دَي دیوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره میاشته   چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا ببگا ئې لوند لَرم په اُوښیو   یاد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ریبار در سَرَه نه بیایې دَ وړاندې   چه په چم به ئې تېرېږي مجال ستا دئ
که په قهر ئې شرېږ په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هیڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځِي په تور تم کښي[1]   په راتله دَ رتُا ورځِي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته   هغه هونبره باز شاهین دروميي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هیڅ نه وُ   که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي   قیمتي لولو لالا غواړه په یم کښي
که گیدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي   خو بیا هم هغه گیدړ دئ په شیم کښي
زاهدان شیخان مي ولیدل نامرد دئ   مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځَکه په سر لوني گلونه   چه ئې خاوري غُندي پروت یم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته   چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ   چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه   ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښیِ د وصال ورسَرَه نه وئ   عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا   چه ئې وِئ سترگي نیولي په صنم کښي
آفراین دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ   ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سیال دئ
ښه هغه چه په میراث خاني مېري کا   فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ   په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا   په مسند دَ قضا ناست په قیل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې دروميي   ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ   تمامي عمر ئې زیات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ یو خوشحال دَئ

ښاروني دِ غواشینیِ پسې غواړي   باز دَ غره ښایسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخیلی ښوون په معنی د زیتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې لکه غلوځه[۱] هسې روغ دئ — دَ خوړو هیله وَمکړه له غوبارې[۲]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ — بل آواز د ګنده خرونو دئ چه نارې
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندې — څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندې په څو ناست دئ — دَ قطرې په حرص ګرزې پسې شارې
مرتبې دَ دوارو ندئ سَرَه سمې — څوک دَ ځایه باز شهند څوک چورې ځارې
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کښلې روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځارې

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ — همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه — هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا — لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ — که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي — که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته — قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا — تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم — چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي — په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي — تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري — باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي — دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم — چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا — ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه — په نوا کښې ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ — له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي — په مستي کښې دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښې — خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندې تېرېږي په ښادي کښې — هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته — کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[۱] یعنی د شاتو مچی.

[۲] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[1] ينبي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر درباندي وکا
ډېر ئې تا عُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واوري   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بربوکی[1] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[1]
زور دَ چچ د وږلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چارويِ
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب نبه له ځَانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نبکی ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گنې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به ګرم په لږ ګناه کا　　دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج ورې هونبره کجي　　څو ئې درد ورې هونبره خمي
په هر کار کښ دیګر ګوني　　په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي　　په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادئ روزګار راغَي　　چه موسم سو دَ ګلونو ګلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي　　و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو ګلُونو　　دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي　　چه ګلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ　　بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ　　په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]　　لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي　　ګوناګون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ　　هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ　　چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترګو　　عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
ګُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت ګڼه ګلُونه میخوري کړه په چمن کښي　　چه به پس له هفتې نه وِی دا ګلونه په ګلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا　　دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ ګلزار په شګفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي　　څو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم ماښی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته　　نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده　　په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي　　خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په ګفتن کښي
چه بلبلي وته ګوري له آوازه ژبه ژغوري　　د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه　　څوک چه بې یاره پائنه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مګر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې — دا خيالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وِي — ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه — جهان څو کښلي چهره هسي پايمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې — ما ليدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار گلزاره ښه يې خوي دي بد دَئ — چه راتلَنَه يَو څو ورځي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله — رنګارنګ گلونه ښه[1] هسې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ — د پسرلي گله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترگي دَ عرفان شته مبارک شه — دَ گلزار په ننداره چه استقلال کړې
گل ته هسِي رنگ و بوي ورکړيَ چا دَئ — دَ لاله دَ گل چا هسي پاڼي لال کړې
چه گلونه دَ گلشن همېشه گوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څورې[1] — چه نيکي در څخه نشته واره کوړې[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بايده دَه — په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړې[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ — په جهان کښ لږې نه دِئ تشي دوړي
ياوه گوي دراز زبان مه شه که گورې
بيهوده خبري مکړه پوچي بوړې[1]

که په زِرَه کړې دَ خوشحال خبري زبري — دَ دانش له کاره نه دِي لري برې
خلايق په تفاوت سَرَه پيدا دِئ — پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرگونوُ کښ يَو دوه سرِي خبر دَئ — نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ — هسي زېږِي په ښايست سَرَه دلبري
دَ سيرت زيبايي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

گه مي ياد که مي ناياد کاندِي مخدوم دئ — دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا گدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا — چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو — اوس په هر لوري چه دَئ دَرومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وئ گونه زېړه — دَ ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ — هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

[3] سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُري بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه وفا دار دَئ مونده نشي — په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي — له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که يار سر غوارِي له ده نه نه به نکا — هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله — دَ هغه ليدَل په څه گورِې چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته — چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِي نوم په ژبه نه اَخلې هيچري — په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي — چه ئې سترگِي باندِي[1] نه دِي برابري
دَ ښاديى نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله — چه په زړه ئې ستا دَ غم شيتي[2] شي سري
زه به څه ځَني مانه کرم يَو زه نه يم — په غمزه ئې خلقې کرلې ډېري
دَ بڼو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي — له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډِي ستا لکه نبات هسي خوږې دِي — تريخ ويل ځَنِي نه ښايي لب شکري
وايي شته په چين ما چين کښ کښلي ډېري — خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ — ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي — چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ اَشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځَما سلام پر وري

که يَو دم دَ يار په غم فراغت کښېږني — پدا دم به له عالم فراغت کښېږني
که دِ کار دَ محبت وينو په لاش کښ — پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېږني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ — همېشه به لکه جم فراغت کښېږني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې — ته به تل له بېش و کم فراغت کښېږني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ — مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېږني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده — په خاطر له ارم فراغت کښېږني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل يار سَرَه هېو دم فراغت کښېږني

که دا عقل دَ همه خلقو يکسان وَئ — سکه بايده وَ چه همه سرِی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ — که دا کاڼي واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ — که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ ليکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېځر راغلی دی تحقيق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځ حساب به ئې په هیڅ جنگل کښ نه وُ — که درمي[۱] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غویو نه قبلولي — که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ — که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ لیلی او دَ مجنون مینه به هیڅ وه — که همه خلق لېلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقیقت په ژبه ووې
دریغه دریغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ گورم په صورت کښ یو حیوان یې — که معنو وَته دِ گورم شاهزاده دَ کل جهان یې
چه ظلوم جهول یادېږې کنت کنزا هم پوهېږې — ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان یې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو — ته خلف دَ هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
غوښی هډ څه په کار ندی داد گاو دَ خره هم وئ — دَ گدای په گند کښ پټه ته یو څرنگه سلطان یې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو — دَ چا نوش یې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنیا عقبی باغونه پکښي واړه نعمتونه — واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان یې
که هر څو گلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ — دَ فطرت په حدیقه کښ نو باوه دَ گلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَیل بس دئ که پوهېږې نکته دان یې

که په باغ کښ رنکارنگ گلونه ډېر وِئ — هسی نه چه دَ گلاب دَ گل په څېر وِئ
آشنایي دَ گبینه دَه که شکري — چه خواړه ئې په څو رنگه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپیو څو ثنا صفت کړم — چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نکا — عاشقان دِ چه دَ خولې په میو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرگ ئې نشته — که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا — لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وینو — ستا دَ سترگو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېخ وته چه وگورم — همگي په رنگ و بوي لکه کستېر[۲] وئ
په خوشحال دِ یو زمان لیده وَ نکا — یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مگر هیڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه لیده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

گه دَ لویو کتابونو دانشمند وِئ — دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې — و هغو وته پټوي[۳] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شگر قندو خبر نه وئ — و هغو وته گاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا — چه هغه ته دَ دهلیَ ملك څرگند وئ

---

[۱] یعنی نل.

[۲] دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار گل.

[۳] د مېزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترگو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[١] او په وفا يې   نور را درومه چه زه ستا يم ته ځما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه   چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه   بادشاهي دِ مبارک شه که گدا يې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون يم   که جهان پدا خبر دَئ چه ليلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په ورد پروت يم   کله کله راته گوره مسيحا يې
جگي جگي په ليمه مي قدم کښېږده   چه رندې سترگي مي روغي شي طوطيا يې
کله ما و تا روزگار په يوه ځاي کړ   بر بر راشه دَ يار سپيه چه اشنا يې
چه ياري له ياره کړې دَ سود له مخه   په خاوند مي دِ سوگند وِي بې وفا يې
چه دَ يار سَرَه پخپل غرض ياری کړې   دَ ياری بلا په تا شه يار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه   که دَ باز غُندې حاضر په بِغ دَ بيا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو   راشه واروه چه پخپل وَژل شيدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنگ سَرَه جوړ ندئ   رنگ دي ورک شه که هر څو په رنگ زېبا يې
پدا هسي ښايسته جمال چه ستا دَئ   غم شدت فتنو اَفت لَره پيدا يې
په اميد دِ دَ ليدو په ور کښ پروت يم
گه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ گل غُندې نما يې   کله کله دَ بلبل په ژبه وايې
چه هر هر زمان په هر شگل جلوه کړې   عجائبه دلربايه خود نما يې
په يوه وېښته دِ نه ارزې دوه کَونه   په غايت لکه گوهر قيمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم   چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شِي   حبطه به ئې تر مخ پوري اَفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي   په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه اًميز کا   شماتت به ئې په قند و په گلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نيسم   زړه مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
يکباره ئې قرارَي له ما نه واخيست   درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ   چه سجده ئې تل دَ ورځيو په محراب شي
دا پياله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم   دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ   چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[١] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېني خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو دَ خرما غُنډې به کله ترې دوښاب شي

ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي ځما زړه په اروېده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه دا غريب سرَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي

روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوړ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندن نشته هسي شنډ دئ لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايي زه به په تا وکړم ځني چاري زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي گوډه څو به باندې خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي که رشتيا وايم خپل ځان را باندې پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ

څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ دَ سړی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري ورې بد سړی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښی جلا ليکلې ده مله کنډ يعنی مه ځه چه کنده په مخ کښی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ویښ وینې په سترګو　　غافل ویښ ندئ اوده دئ
په رشتیا کښ زوال نشته　　دا د ما کلام په وله دئ
اولیا بللي بویه　　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وینې په سترګو
دَ خوشحال اختیار تېره دئ

که په حسن دَ کشمیر خوبا اوښار دي　　یا د چین او دَ ماچین یا دَ تاتار دي
ښښنې جونه چه ما په سترګو ځیر کړې　　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښایست باندې ئې ختم دا وینا ده　　چه په اصل دَ یعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټیکه که کټماله که نور سنګار دي　　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[۱] مقیش دوزي که سالو[۲] دي　　دا همه واړه تر سپین پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سیرت خوبي افضل ده　　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسیار دي
کل روزګار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي　　نه ګرېوان تر نامه څیری په بازار دي
له حجابه پورته غېټ کتلي نشي　　نه آموخته په ښکنځلو په پایزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لړ دي څه وَیلی
له دې حاله ګوي مګوي وَیل بې شمار دَي

کله رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ　　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مریَي دَ هغه چا یم ترې ځارېږم　　چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه یَو نه وي　　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې　　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ　　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو وربانديِ نکا　　د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه　　محنت که حقیقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ　　چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګیر نه یم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې　　دَ حکیم په حکم کار کړه نور حکیم یې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې　　نور ور دروممه ازلي سیه ګلیم یې
دَ سیرت خوبي پیدا کړه چه جوهر دَه　　په صورت خو هډ وغوښه وینه ریم یې
پیر اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　　که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
عاقبت به د په بخره ندامت شي　　چه دا هسي دَ جاهل سرَه ندیم یې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　　که ته دا دانش کښې لئَیم یې

---

[۱] پرونی، چادر.

[۲] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه نه چه درسه دنیا وَ بازې کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهي چتي بیا ئي زړه وي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[۱] نېزې خوري تردد کا په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[۲]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بویې سېږمې نیسي دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[۳]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي هغه ځَاي مي دَ ماتیو[٤] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي دَ ماتیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[٥]
چه دَ تورو زلفو خیال ورڅخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[٦] څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ دَ سرِي فکر مثال پري دَ ډیلي[۷]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[۱] توری تېرې خوری.

[۲] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[۳] نغوتی.

[٤] دا کلمه په یوه نسخه کښې ماتویو لیکلې ده یعنی څوېی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[٥] ناتار دی.

[٦] خپلی سیلی.

[۷] یو راض چمنی واښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق يو هسي پوديرشم توري را زده کړ   چه په دبړش توري ځکوم دَ قلم کيلي[١]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ   تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي   په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي   تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو   تا دَ شونډُو دارُو نه راګړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده   که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلګير دئ   په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله   دارُو ګر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه ګروهيږي[٢]   دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنګ ناست زه ولاړ په خوب يم   سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته   د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترګه لاندي باندي راپي   مګر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي   چه دايم ئې په يارئ کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت   دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم   ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه ګوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پيژندګلي   پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه   لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ   يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي   چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترګو   پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنګ په بل صيقل نه ليري کيږي   په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ   محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي   رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده   څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا   په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال خټك پدا دَه تسلي

---

[١] يعنی خط او د ګاډئ د عربې خط.

[٢] يعنی منل او ګرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې　　دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن تراني وُ　　څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي　　هغه هسي څېز ئې ابښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم　　ترې مري ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم　　چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دئ　　چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډئ[1] ماته　　خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم　　غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غواړې په مسواک په مصلي کښې

که چرگان کرکره[2] دار دي　　بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره　　نه که چرگ چرگي هزار دي
دَ معشوقي ښېږې واړه　　دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ　　کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي　　نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره　　چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ　　چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ　　ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي　　ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په ړندو باندي لا هسي توره شپه دَه　　که همه عالم ئې وینې نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې نښول هم بیا وائي　　چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ　　لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا　　بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو　　طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دي دَ بدخشان وئ　　یا ږنکوري دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه موړ وِي نه ئې گوري　　دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي وړې سپی خوړلي نغن ته نگران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندې نوربږي چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سيماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په گلونو گله کله لکه باغ باندې خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني کله کله په غمونو کښې حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئ هغه خداي دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لوئ دَ ياریِ حق هم پېژندلی بوئ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله که موندي شوي هسي تا غُندي دلجوئ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نوئ
چه مکان ئې نا پيدا نښان ئې نشته څوک به څه غواړي دَ شپېنُو بازو هوئ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ که اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جوئ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي که دَ پلار په نصيحت کښ درومي زوئ
دَ خوشحال وَيل خواږه تر نيشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژوئ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی بلي هم راته نومړې دَه خولکئ
په غمونو کښ دي هسي ځنځيري[3] شوم لکه اوړکی چه زبون شي په بلکئ[4]
په کړکتيو[5] کښی دِ ډېر زړونه پراته دي پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلگئ
چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي يو زمان له ما نه مه درومه دلکئ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه نشته تا غُندِی زيبا بله جلکئ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خبرو مغلگئ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلگئ

---

[1] يعنی د تبی ړوړی.

[2] ها يا هوی يعنی هگی او بيضه.

[3] زنځيری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پړکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښښ کړې یا ئې خپل کړې   شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي   په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد کړم   که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه   گنه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم   چه مېږي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویږِ ته مي گورې   میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي   پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سَرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده   چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره   دَ اغیار سَرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه   یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم   څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یاریِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ   آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي
فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟

ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ
خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي

زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ
څو په ډېري حادثې دِ باور نشي

دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم
ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي

چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ
بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي

دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مگر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني
و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني

د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره
خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني

څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترگو
تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت گروني

دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو
پځك دِ ستا وَ سترگو ته ښېل کا قسمت کړوني

چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي
هیڅا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني

چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ
څه څیز وینې حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني

کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي
هر ځای به ورته یاد کړم که څوک ستّه سیاحت کړوني

چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم
دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني

په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وگړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ړدې
عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ړدې

دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته
په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ړدې

دغه پېښې به دِ خوراک شِي دَ چمچیو
چه ئې اوس په شین شین په قالین ړدې

په ارمان به خالي لاس ورځني درومې
که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ړدې

په الا بلا که ټول دَ دنیا گنج کړې
پخپل زړه به داغ په دم واپسین ړدې

چه کردار ئې دَ گفتار سرَه سَم وِي
تش گفتار واړه په ځان نابدي نفرین ړدې

تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي
راته وایه سر و چا ته په زمین ړدې

دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې
څو منت به په کرام الکاتبین ړدې

هر اَیت ئې دَ معنو په سترگو گوره
دَ صورت سترگي تر کومه په یاسین ړدې

یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې
خداي ړو بل قدم په پاس په علیین ړدې

که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه
چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جبین ړدې

زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
پانیاتونه پدا دور آخرین ړدې

شاه جهان غُندي بادشاه په بند بندي کړې
په اورنگ باندِي خطاب د محی الدین ړدې

دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه ورې
په هر حلق کښ چه خواړه دَ انگبین ړدې

دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم گناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ړدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندې کافر دَ محبت شې   ته به هاله مستقیم په شریعت شې
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي   که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شې
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي   که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شې
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي   که له خلقو کناره کنج و خلوت شې
دَ جهان په خزانو به دې خندا شي   که تونګر په خزانو دَ قناعت شې
که نظر دَ کیمیاګر در باندِې وشي   که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شې
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي   په زېبا سیرت به قدر دَ صورت شې
اې خوشحاله بتخانې دِې زرې[1] پوندي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِې خالُونه عنبرین پردې   [2]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین پردې
دَ پیالې اُوبه خوړې شي تر نباتو   په پیاله باندِې چه دواړه لب شیرین پردې
خدایه زړه په ما دَ ښکلیو مهربان کړې   ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کین پردې
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقې کړې   په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرین پردې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر   که تل مي په دا چشم جهان بین پردې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندې آخلم   په هر ځاي چه قدمونه په زمین پردې
ستا تمامه خندا بخت دَئَ څوک ئې مومي   په دا نیمه خندا طعن په پروین پردې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه   په لمړی بازي به یار ته دل و دین پردې
آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِې عجب شعر رنګین پردې

ګله ته چه زېبایی د دې چمن یې   خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځان په قدر ولي نه پوهېږې   پدا باغ کښ خو یَو ته نازکبدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِې نه وِئ   ښکلیه ګله په وفا کښ مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه   یَو څو ورځې چه تازه پدا ګلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته   پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې   دَ یاری بلا په تا شه دروغجن یې
په یاري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِې مین یې

ګل کرَم اغزی ترې زېږې   نوشدارو مي زهر کېږِې
چه مي څراغ په اوبو بل وُ   اوس په تېلو نه بلېږِې
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي   پخپل بخت هر څوک پوهېږې
هرَه ورځ که سل غمونه   له جهانه را رسېږِې
ځما زړه پدا پادمن دئَ   غم ښادي واړه هرېږې

---

[1] دا کلمه په ځنو نسخو کښی زړ پونډِی لیکلې ده، یعنی نسل، ختِه، نسب.

[2] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي — چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښی گرمي ندئ — که سیلاب غُندي بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني — ظاهر خان ځني بېلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څرنگه سړېږي

که هر څو دئ پښتني جوني طنازي — دا دَ هند سکني هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنگ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه — څره[1] مهري څره مېني څره نازي
خو یوه زره پره[2] نا سازه در کا — په ماني کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه — په یوه قدم ولاړې ځان گدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو — فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي — دَ صحبت په علم څو رنگه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه — بیا له تا سرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي — په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازي
د بنو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ — چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرې وایي — هر زمان له تا په څو رنگه همرازي
عجب سرې په پاڼو شونډې درته خاندي — میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې غټې تِې لکه انار په ملا نرئِ — سر تر پایه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي — په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترگي د باور کړې سرَه لواتي[3] — په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه — راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ — هم دا داد، او دا بیداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي — دا دواړه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي — چه به ته کړې د مرگي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کړه — گنه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي — عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[۱] | چه پرُون مو تور منګور وژي په لارې
دواړه پښې له تا نيوَل له ما اخستل | زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پايزارې
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مې سکښې | اې په تور بانه د ما د زړګي خارې
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم | چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزارې
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي | ښې وې ستا مختولي[۲] زلفي تار په تارې
چه په تا باندې ئې جوړ کړم زړه مي ښه شي | نوم دَ حورې دَ پرۍ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي | چه دا تورې سترګې ته لرې خونخوارې

څه کوَم، که ته ښکنَځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار ووُ هسې ندئ | چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسې ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندې ناز کړ | چه دَ ناز مي به خريدار وُ هسې ندئ
دَ بهار بلبلې ژاړه څو په تا شي | لکه تل تازه بهار وُ هسې ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوې بدل شو | چه يك لخته ستمکار وُ هسې ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمې شو | چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسې ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کړم | چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسې ندئ

ډېری مينې دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسې ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پوری بد ررنګ دَئ | دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننګ دَئ
توری ورځې ئې ليندی بانه ئې غشې | دَ عاشق تر زړه ئې تللې هر خدنګ دئ
دواړه سترګې ئې په تن تورې بلا شوې | همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري | هغه خال ئې چه دَ دوو شونډوُ تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه | خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتی ده | چه له پوزې ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته | څه خو دا عيب لَري چه په زړه سنګ دئ

دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بځَن[۳] چه حلوا خوري | عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نکا | واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوړې شونډې | که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتی دي | چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

[۲] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[۳] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هيڅ مړني ندئ چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه هم سوګند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندې برېښنا کړې چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه کومي چارې لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که ډېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نيسم خپلی مينې راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندې مين شوم حال مي ګوره مګر خداي ځما خوارى لَرَه پيدا کړې
که وعده دې دَ ليدو په ماخستن وئ په بورجل باندې دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست يې کالي ګوره په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته ګله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دي اور د ما په کوګل بل کړ زه د شمع غُندې ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وايه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يَم چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه په هغو مي سلام وايه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته پدا ميدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سرِی په زَولنو شو ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون مونډلَي له باور کړې چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پاڼې بويه ګه کميس شي دَ ملوکي دَ ورېښمو له کميسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ بويه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندې به مست ګرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړۍ / بیا ټیکه په ورځیو ښښې[1] خونړۍ
جړاوې حلقې په غوږ ښېسر په پوزه / قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړۍ
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو / ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ څړۍ
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا / په غمزه ئې زړه کا وَو وړۍ
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ / پرې به کېږي پادښونه دَ نړۍ
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا / په هجران به ئې ساه راشی تر غړۍ
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه / په لیدلو ښاپېرۍ دَه نه سرۍ
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ / چه خوړلي ئې رغېږي په جړۍ
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم / لا مي ښه په خنځیرونو وترَۍ

زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړۍ

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي / لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندې ژړا کا / څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سَرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَړي ګلونه / تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره / هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره / دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه / خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼې ئې خط کړې لا به هم باندې څرخېږي / دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی / چه له یاره سَرَه کښېني حؤک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه / دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3] / خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي

چه خوشحال ختك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوښ یې / که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره / دروېشي دِ مبارک شه نو درویش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي / که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ / نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې / که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېش یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دئ / څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غرېږم بده خویه / څه په هَره کوځه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړيَ[۱] لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَرِي
په زړه څو ځايه وړتوپڼ ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زيړي
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا ببګاه ئې فکر نور څه نه وِئ تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړيَ[۲]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر که ئې دَرِي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته وغوتې وته وار ساز کاَ[۳] لکه لگړي
ړغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئِ سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړيَ[٤]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند گړ ويې هسي رنگ آفتاب وئ زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځَه ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې آبه دَ گلابو گل تر مخ شو زرمنه که وسېځې حرام که پکښي آب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئَې منه سمرقندي دَه گوره څوک به خوړ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[۱] بد لمني ښځې.

[۲] وله پړ.

[۳] و غوتې ته وار ساز کا.

[٤] مردار ځاي.

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي   عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِې یرغل شي
ډېر کاندِې فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه   کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فیصل شي
څو وایی پندُونه دروم‌ه اې نصیحت ګویه   زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اټکل شي
هوبنره رسوایيِ دم وهَل دَ پارسایی   راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقيِ څه آسان او سهل ندئ   اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته   خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ ښایسته وو ننداره کړم   شرم دَ پېريِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موړِي لاسونه   یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه څما په زړه کښ بل شو   ګوره پدا اور به اور په څو ځَایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه   څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ   نور ځَایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېرې اندېښنې کا   نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګډ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو   بیا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئَ ګرفتار په عاشقی شه   اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي
هونبره دَ خوشحال ختك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِې ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي   دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندې مَین دئَ   خدای ئې واخله چه له کښلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا   که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته   ګوره بیا به ئې په چا باندِې مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځنې ډار کا   که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوی مي به ولاړ نشي له هډُونو   که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي
چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئینه دئَ باندې ندې تر سېرې   آه دا خوار عاشق دئَ ډار ئې وکړه دَ چېرې
سر تر پایه زېړې زعفراني جامې اغوستي   راشه توري زلفي فلیل پوري اجمیري
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مي پتا څو دئَ   څو به درته وایم په ما دوه ګونه پېرې
راز دَ خوار عاشق دَئَ چه په شپه دَ جدایی   درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَیل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره ګُندې موړ شې   زه یَم هغه وږې څه له ما غواړې سېرې

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سیل دَ ګلونو سهیلۍ   هسې نمائي کا لکه بلبل دَ سېږي[١]
واړه را ښرګندِي دِي دَ درست کلي دلبري   ته ګل دَ نرګس يې نوري ګل دَ ګنډېري
سترګي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالۍ   زخم پيدا نه دننه زړُونه خځيري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ړغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز ګار دَئ   خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو   مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا   هغه هر کله کامګار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ   هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري   هغه زړُونه ښه په کار دئ
ننګيالي چه په ننګ راشي   نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه   کوټګان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره   چه مېړُونه دَ کار زار دئ
ښوک چه شته تر شرقه غربه   د تورزنو خدمتګار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که ښراغ دَئ چه بلېږي   خوله ده چه وَيل کا که شکري دِي تلېږِي
سترګي دي که وروځي که په ښو کښ تېر انداز دي   شونډي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوګل کښ که دا کاڼي په سپين زر کښ   قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي ښلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم   تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي يښي چېري پل دئ   بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي ګوره چه جدا له نوره خلقه   سرې سترګي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سينه مي   تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
ښه حساب شمار کړې چه په سر ګرزي دا ژونده   ښو عالم ئې دَل[٢] کړ لا به ښو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت   بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ړيره کلېږي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ   سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[٣]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[١] وقف سوی ځای، دَ مسجد يا زيارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځايه هيڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[٢] يعني ووړ او ميده.

[٣] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېږ ځبېښلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه ګوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وئ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندي خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چارى   چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالګي مي په سترګو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ ګل غوټۍ غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترګي غړَوِي
که دَ زړه په محبت شيِ خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم   په مخ درسته لکه ګل يې

---

[1]يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2]غور په معنی د پيغور ده.

[3]يعنی پسه.

[4]پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه خوله دِ غنچه گل دَه	په لبانو لکه مل یې
په رفتار کښ لکه زرکه	په گفتار لکه بلبل یې
پښتنه یې په بد جهل	ستمگره تر مغل یې
پدا تورو شهلا سترگو	هم شاهین هم ئې منگل یې
څو خوبیِ دَ جهان دِي	آراسته په واړه گل یې
لکه سبر په چمن کښ	په قامت په تجمل یې
دَ خوشحال وَ مرگ ته ناسته
په غمزه په تغافل یې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي	خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه	شېرين عمر دم په دم ځَي
مرگ به هیڅ سړی پرېنږدي	وار په وار به درست عالم ځَي
بې دليله به ځَان ورک کا	مسافر چه په تور تم ځَي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي	چه قاضي لَره څوک گرم ځَي
که قضا وَته تسلیم شِي	هم پدا له دِله غم ځَي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا	چه سحر تر سترگو نم ځَي
هغه عمر لکه باد دَئ	چه په غم دَ بېش و کم ځَي
چه تور مښك دِ حبطه کړل	په کافورو څه ستم ځَي
چه نه تول لَراي نه پوله[۱]	هغه هر چرته خرم ځَي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځَي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترگي	هسِي پرې غوځېږم وايي تورِي لري سترگي
يار مې په ښايست کښ بې نظېره بې مانند دَئ	لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترگي
ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دِي دَ کښليو	تا غُنډِي يَو يَو په ښو پري لري سترگي
سل ځَله دي شيخ ملا صفت ورځَني کاندِي	ښې به ستا تر تورُو سترگو حوري لري سترگي؟
ناست دي لکه څري[۲] رقيبان و خوار عاشق ته	ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئ	هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترگي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه	يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
نه گوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[۳] دَه	گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل	هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترگي

---

[۱] چه نه پول لری نه پوله.

[۲] سيد راحت ليکلي، چه څرې هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لکېږي.

[۳] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرېږ لري سترگي

مگر رسم دين آئين هسي لرې — چه دا خوار زړه مي غمگين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ — چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ ورباندي گرزي — دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سرَه دسته کړه — چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده — چه ئې ښېي په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم ورباندې کښېږدې — که همېش مي په زړه خوږېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه! — په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته گرزې زاهده — که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبې کا — ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره! — لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شي — يو پلو دواړه آستين هسي لرې

دَ خوشحال په حال به چېرې ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنگين هسي لرې

ښتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنگي — اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننگي ننگي
سرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي — نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنگي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره — وَ منډيل شملې پرېښې سپور دَ منگي

دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنگي

نصيحت دَ دانايانو دَ کتاب دَئ — دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو — دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري — په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سرَه سم ندي په عقل — يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ — بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزگار شي — که ئې گورې دا هم سخت گنده عذاب دئ
دا سړی دَئ چه اغزی دئ سر تر پايه — دا سړی دَئ چه همه گل گلاب دئ

ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار يواځې په ديدن دئ — پدا کار کښ لا په هورته شنيدن دئ
ښه چه شپه دَ جدايۍ خداي آخر کړه — سبا کېږي اوس دَ صبح دميدن دئ
تل په ستغ په خوږ دَ اوښيو قاصدان دي — چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ ديدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي — راته بس دَ هغو زلفو شميدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک — چه و کښليو ئې ورکړي دا دَيدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي — که يك لخته ئې زده کړي رميدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هيڅ دئ — څو مي ياد دَ هغو شونډُو مکيدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبيبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه ديدن دَئ

نفس شيطان دواړه بلا دئ — را پسې څرگند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټې — ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا — چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه — څوک چه ناست په مصلى دئ
دَ دنيا دَ هوا چارې — سر تر پايه ابتلا دئ
جاه به چاه شي وَ هغو ته — چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنيا ښادۍ واړه — که باور کړې واويلا دئ
انديښنې گوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي — د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غمُونه لاړي — بېا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ — بيا حنا سرَه نگار شوي
شانه ورغلي تر زلفو — رانځه سترگو سرَه يار شوي
دَ پايلو دَ څړۍ — په هر لوري ژر نگهار شوي
په گنگو دِ زيږ پروني — په څو وه سرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي — وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو — بيا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرينه
ور ښکاره هغه ديدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزيز دَ خداي دي — چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي نانډي قائم دَئ لکه قطب — همېشه دَ گم گشته وُو رهنماى دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا — يَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه گذر ئې پدا غولي باندې وشو — سعادت ئې ور سرَه راوړ هماي دئ
ما پرې اوس د غلطۍ کرښه وکښه — پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسې الا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه ځخه ئې مه غواړه چه نشته — هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره — لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه — چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ — بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تښم پټېدلم — بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو — زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې — بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ — درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي — ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي — گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې — غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي — دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي — گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي — مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ — کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې — سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حوّك گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ — چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کړي خپل پلار ته — د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ — ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي — بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ — اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا — که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ — ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ځوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشي   که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي   که کيميا کا ګل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري   چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا ورباندي پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندې
خلقې ئې دي که ګورې   سَرَه يو تر بل هراندې
په ليدو دَ يار مړې شوې
دَ خوشحال سترګي نغلاندې

نه مي زړه په سرداریِ درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننګه نه پوهېږي   کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
ښتانه لکه مګس ورباندي ګرزي   ورته ښيي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئي تار په تار خپرې شوې   اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سړي وته دا خپل عيب وښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کته تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې   که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سَرَه وشو   يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترګو نه ځي   که په سترګو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترګي غوړ دَي   چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شی   مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوګل کښ می زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يوړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور ښتي حال معلوم دئ[۱]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه   دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنګه   درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توګه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه ګلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[۱] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

څه به هر یَوه ته حال وایې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژګونه شوې همګي دَ دنیا چاري[١] چه لیدې مي هَسیي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سرَه کا رُونه دَ غلیم کا لُونېي مور ته لکه بَنې دِي تیاري
چوهړي[٢] پلا وشولې خوړه حلوا خواري په سید باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول رهزنان ئې په دربار کا څَني چاري
بلبلان طوطیان حیران په بیابان ګرزي په ګلزار باندِي کارګان کاندِي چیغاري
په وښو د َعراقیانو ژواک ژوندوُن دَئ راتبونه[٣] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوش بې غمه خوب په فراغت کا په هوښیاروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مریوُنه تر مېرمنوُ تَل وینځِي دِي رویداري
په دوران دَ عالم ګیر بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي دَ بلبلو وړِي سترګي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ که ئې سترګي وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي ماڼي مکوَه پخولا شه چه پما دَ رقیبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم وایې مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا پرهار ژلي په غمونو کښ نړېږي[٣]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشیو
یو خوشحال دَئ چه ئې غشیو ته برېږي

وایم خلق نه دري زړه مي یوړ یَو مزري
دا خبره چه زه وایم تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم چه په خوب وینم پری
زه له یاره سرَه څه یم دَ یوه مزي مری
چه ئې خوند دَ میوې خوړ وي هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سرَه مشه که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا څوک چه غواړي مهتري
بله نه ګوري بل مخ ته تل دَ سترګو کړم ړغري[٤]

---

[١] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[٢] مزدور او خاوري پاکونکي.

[٣] ژړېږي.

[٤] ړغول او ژغول یوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي — نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم — که هر څو راته وَيل کاندي وگړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته — ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتينيِ نخښه دا دَه — چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسړي
په يو گوټ به ئي دَ عشق دَ ميو هېر کړي — که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوري ژمي گل وئ — خداي ځَما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ — لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ — هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله انديښنه کاندې اغيار دئ — يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي — يَو وېښته به دِ کندِوَ نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي — زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم — زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته — که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې — چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځَما يار څه ننداره دئ[1] — لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي — هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم — چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه — هغه څوک ځَما په پوهه آواره دئ
غم ځَما له دِله نه درومي بل لور ته — ته به وايي چه ځَما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادوَه ما ته — چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم — دَ غوا وري ځَما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا — چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځَل وَريشي بيا تېر شي — خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ — رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو — زاهد ځَان ژاړي بې ځَايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرييو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ / مات کچکول په لاس کی بل مې گند دَ دنیا مال دئ
وران وگړي گوره په څو قلب کاروُنه کاندي / واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[1] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره / ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هیڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه / ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خیال دئ
یَو په گور کښ ښخ کا، بل په گور کښ نکا فکر / درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځَني تښتم که خلاصېږم / خلق پر خوارېږي شهوت څه عظیم جنجال دئ
نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي متې کړه
لاندې یې خوشحاله دا یو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځایه خوله به را کړې؟ / وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وینا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ / وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ویسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم / وَې چه که سر له تنه بې تیغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر گوره لېوني یم / وَیی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
ٰوی می چه ما تا سَره خندا په یوه وخت کړه / وَیې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر گوره کبریا شوې خداي دئ ویني / وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپینی زیبا خولی عاشق دی زه یم / وَې چه خداي څه دا عاشقئ هم ویړیا کړې
وې مي چه له نتي دي چارگل په پوزه زیب کا / وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه / وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مَین دَئ
وَې دَ ختِك سرِی دَ میني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ویني بهېږي / که هر څو باندې دارو ږدم نه لړېږي
که فریاد له درده کړم ملامت نه یم / چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ یار یاد دَ زړه سبق شو / چه ډېر ډېر ئې یادوَم زړه مي خوږېږي
زړه مي گل دَ نیلوفر مخ ئې آفتاب دَئ / نیلوفر مي و آفتاب وَته کړېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرینده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحریر کښ / چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظیر کښې
ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو / لکه نهر دَ جنت شهد په شیر کښې
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي / چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقریر کښې
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه / څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمیر کښې
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم / لیوني ترلي ښه دَئ په ځنځیر کښې
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده / بل خیال فکر مي هیڅ نشته په ضمیر کښې
زه چه ستا په تیر زخمي شوم فراغت شوم / چه عجب دارو دي ینښې وه په تیر کښې

---

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره   هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سرَه مخلوط شو   ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ   که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ ځرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي   چه په لوښي ځه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم   هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا   لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم   که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه   اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سرَه ئې ځه مهر پيوند دَئ   دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه ځه نور ځه   که ځرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځَکه هر کله خوشبوي او معطر دئ   دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه   له هر ځو ئې ښه ساتم را ځخه توي شي
دَ خوشحال ژړا ځه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندِي   و عاشق ته شېوه[1] کاندِي
تازه اوربل اودلَي   توري زلفي آوېزاندِي
انگڼ ئې ښايسته کړ   چه را وَوَته دباندِي
ځما په مرگ دِ زړه دَي   چه بې درودو سرَه خاندِي
ځه ظلم ځه ستم کړې   چه پلو نيسې دَ وړاندِي
ځه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندِي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي   دَ هغه گناه به ځه په زړه کښ ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي   تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ ځونو مښك دَ چين دئ   لخلخې ځَني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا   يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښي ندئ وَ ناورين دئ   چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي   عاقبت به ځَني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي   چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم ځه اخلې په ژبه   چه بيمار ور لَره رايشي بيمار ځي
که مي پېژني هغه ليونَي زه يم   چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ   دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د ماڼي[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارۍ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا دېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه رېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندې ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وئ   نه دَی مړ که سرئې ګوي وئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغارې پټ به نشي   په هر ځاي چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَناڼو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلګیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړئ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصگي ژوندون هغه دَئ که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو توري سترگي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه گڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
گه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل گدای په بادشاهانو مَیَن شوئ نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږِي که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ ولي دربغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یووړ نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترگي لکه باز درلې اندرتي[2] که مي زده وئ چه دَ سترگو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترگو گڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مگر واړه جوهري په مرگ تام شول چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداړو وئ[3] چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلگیر مشه هغه ځاي چه رنگ و بو وي گفتگو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي گمان نکړم چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور گیسو پر همگي صورت خپاره کړه چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم — مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان څما دَ اوښیو کښته پورته — همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه — یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښېنه — غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه! — ستا په بڼغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ — چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ — یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره — یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا — هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې — حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره — هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا — هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ — دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ — په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سرَه ګرزي په علم کښ — خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه — که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي — زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه — یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار کَوم له دِله نه له یاره — چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه — چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه — چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي — که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته — هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم — نوم دَ کوم یوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم — پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه — د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[1] دئ　　همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده　　چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته　　دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارِي وکړې آشنایی　　په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي　　دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي　　راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ　　کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه ځِي　　دَ خپل یار دَ میني څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځَني خلاص نه یم په عمر　　په ما خوار بانديِ دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ یار له لوریه　　نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښیو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي　　قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا　　هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترگو　　چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ　　هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه　　چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه　　که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم　　پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پیران شیخان دِئ　　نشته یَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترگي لب شکري　　په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنگه　　ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم　　حیرانېږَم سمندبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ　　دَم واهَه نشِی له ویري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ　　رنگینه پري پیکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي　　سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړ په وَگړِي　　صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي　　طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم　　عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو　　کچ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه　　مخ په ما کړه مخ قمري

---

[1] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوي په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښنَي | د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو يښنَي
له سترګو ورځيو زلفو له بڼو به دئ ځان څه ورم | دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګڼښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کرم | دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پرېښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي | بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګڼښي ګڼښيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي | غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي | چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني | دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه | دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځَن يم | که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شِي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه | لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندې تېر دئ | يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روغ دَ رغېدو دئ | چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم | ګنه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا | چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ | دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نڅقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه | چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال خټك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سَرَه ياري | يا دَ ګند د پهوړی[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده | زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا | تر هغه سړی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره | دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اې باده چه ځما دَ یار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ سړی توب ور څخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فربنته دئ هم شیطان دَئ که سړی و خپل عمل ته نګران شي
یو په بد عمل کښ ځې تحت الثراي ته بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي په هر ځای باندِي ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو څو ورځې دَ هغه هنر په ده کښی نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو څو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ یا درویش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه پېر دئ یَو څو ما غُندي ګمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېږه نه وِئ هغه نه وَئ مېره داه[۱] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ که یو څو بکښي واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو دَ ښادئ صبح ګاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وِې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[۱] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library